

ARBETARENS POLITISKA GRUNDKUNSKAPER

Riktlinjer för
DE KOMMUNISTISKA UNGDOMSFÖRBUNDENS
POLITISKA ELEMENTARUNDERVISNING

Under redaktion av

Bernhard Ziegler

utgivna av

Kommunistiska Ungdomsinternationalens
Exekutivkommitté.

Övers. av *P. Freudenthal*

FRAMS FÖRLAG - STOCKHOLM

Innehållsförteckning

Förord	1
Första delen	
Kapitalismen.....	2
Klasskamp och partier	10
Imperialismen och socialistisk revolution	16
Kommunismen	22
Socialismen och arbetarrörelsen.....	26
Första Internationalen och Paris-kommunen.....	31
Andra och Tredje Internationalen	35
Arbetarklassens organisation.....	41
Fackföreningarna och deras roll i klasskampen.	41
Det politiska partiet	46
Kommunistiska partiets organisation.	48
Kommunistiska ungdomsorganisationen.	52
Andra delen	
Den politiska elementar-undervisningen.....	58
Den politiska elementarundervisningen i driftscell, klubb och kommun.....	60
Den politiska elementarundervisningen i studiecirkelarna	71
Politisk elementar-undervisning i propagandakollektiven.	71
Från politisk elementarundervisning till studiet av marxismen.	72
Förklaring av främmande ord.....	73

Förord

Föreliggande riktlinjer för de kommunistiska ungdomsorganisationernas politiska elementarundervisning utgör för alla icke-ryska länder ett första försök i detta avseende. Det har därför alla det första försökets kännetecknande egenskaper.

Vad som särskilt försvårat sammanställningen både av textens olika delar och av de metodiska handledningarna är bristen på omfattande erfarenheter av det praktiska arbetet under skolningen av medlemmarna i de kommunistiska ungdomsorganisationerna. Det fattas helt och hållet material, som möjliggör en klar bild av medlemsstockens genomsnittliga (vanligaste) underbyggnad och fattningsgåvor samt av redan nu gängse metoder och gjorda erfarenheter.

Till grundval för dessa riktlinjers uppställning har därför tjänat – oavsett allmänna politiska åskådningar och synpunkter på bildningsarbetet, sådana de fastställts genom de internationella besluten – framför allt *erfarenheterna från det ryska kommunistiska bildningsarbetet*, i synnerhet på det område som i Ryssland benämnes »Politgramata» eller undervisning i politisk elementarkunskap.

Största delen av texten, avdelningarna 1-4, har tagits ur den i Ryssland i en ofantlig upplaga spridda »Kort kurs i politisk elementarkunskap» av J. Kovulenko. Avdelning 5 disponerades efter motsvarande del av M. B. Wolfsohns »Sammandrag av samhällsläran». Efter samma källa kompletterades avdelningarna 6-7, som hämtats från Kovulenko. Avdelningarna 8-10 härrör förnämligast från G. Hopffe. Allt begagnat material har bearbetats i anpassning efter de särskilda behov och kunskaper, som är för handen bland våra västeuropeiska kommunistiska ungdomsorganisationers medlemmar. Huvuduppgiften vid bearbetningen har varit att gallra ut alla för ryska läsare avsedda säregenheter i framställningen (urval av material, bilder och exempel) och ersätta dem med för västerländska unga läsare lämpade motsvarigheter.

Vid urvalet av allt det som »politisk grundkunskap» betecknade materialet har hänsyn tagits dels till de omfattande ryska erfarenheterna och dels de västeuropeiska unga arbetarnas från de ryskas skilda allmänna bildningsnivå liksom till de krav, arbetarrörelsens nuvarande stadium ställer på kommunisterna. Den avdelning i den ryska politiska elementar-undervisningen, som utgör hela senare hälften av materialet, nämligen avdelningen om sovjetstaten, dess organ och politik, har ersatts med kapitlet om den kämpande arbetarrörelsens former och taktik.

Till grund för den metodiska avdelningen ligger erfarenheterna från Ryska Kommunistiska Partiets och Ryska Kommunistiska Ungdomsförbundets politiska elementar-undervisning. Vad som särskilt bearbetats är instruktionen för de sistnämnda bägge organisationernas avdelningar för politisk bildning, Jefremins böcker »Metodiska erfarenheter vid den politiska elementarundervisningen» och »Metodiska hjälpmedel för politisk elementar-undervisning», likaså Shakovs »Uppslagsbok för marxistiskt självstudium» och den av *Sovjet-Unionens* förenade partiförlag utgivna veckotidskriften »Kniganosja».

För materialets bearbetning och redigeringen i dess helhet har icke till förfogande stått så mycket tid och krafter som varit önskvärt. Det som visar sig otillräckligt eller felaktigt måste rättas i senare upplagor. Alla ungdoms- och partikamrater, som vid bokens användning i det proletära bildningsarbetet observerar brister eller har förbättringar att föreslå, ombedjas medarbeta vid den fortsatta utredningen.

B. Ziegler.

Första delen

Kapitalismen

Våra förfäder.

Människorna har visst icke alltid levat på samma sätt som den moderna människan i våra dagar.

Det har funnits en tid, då våra förfäder till sitt levnadssätt *nästan icke skilde sig från andra djur, som levde i hjordar.*

De strövade över vida slätter och bergskedjor för att söka efter föda, som naturen endast mycket torftigt bjöd dem. De angrep mindre djur och försvarade sig mot de störres överfall. Till sitt yttre liknade våra förfäder snarare apan än den moderna europén: De hade kraftig kroppsbyggnad, stora händer och fötter, liten låg panna, men väldiga käkar med starka tänder.

På denna utvecklingsgrad fanns ännu icke människan och det mänskliga samhället i våra dagars bemärkelse. Det var en hjord tvåbenta, (människoliknande) varelser, sammanslutna i ett omedvetet (instinktivt) förbund, som till sitt syfte hade den gemensamma kampen för tillvaron, självuppehälle och fortplantning.

Som »människa» i ordets egentliga mening betecknar vi ett djur, som frambringar och begagnar verktyg – detta är det kännetecken, som skiljer människorna från de övriga djuren.

Med det första verktyget – kanske en stens anbringande vid en käpp – började det mänskliga samhällets historia.

Många årtusenden förflöt, innan det mänskliga samhället kom, ur sitt primitiva (ursprungliga) vilda tillstånd och antog den gestalt, vi i dag känner.

Det moderna samhället betecknas som kapitalistiskt eller borgerligt.

Vilka är då detta samhälles kännetecken?

Förklaring.

Som kapitalistiskt samhälle betecknar vi ett mänskligt samhälle, där de *viktigaste* produktionsmedlen (fabriker, verkstäder, jord och fastigheter, malmgruvor, bergverk, järnvägar o. s. v.) är *enskilda personers* eller smärre grupper *privata egendom* och begagnas som *medel att utsuga lönarbetare* och som medel att få en arbetsfri inkomst (profit). Innehavarna av sådana utsugningsmedel kallas kapitalister eller borgare.

Kapitalismens utveckling.

Det kapitalistiska samhället har redan ägt bestånd i några århundraden. Tidpunkten för kapitalismens uppkomst kan man sätta till slutet av 1400-talet (15:e århundradet).

Före tillkomsten av fabriker och stordrift, som sysselsätter otaliga lönarbetare *bestod* hela produktionen, samhällets ekonomi (hushållning), *av små, självständiga verkstäder, där antingen en mästare själv eller tillsammans med några lärlingar och gesäller framställde en mindre mängd varor, som sedan såldes på närmaste avsättningsort (marknad).*

Men den lokala marknaden blev i längden icke tillräcklig. Det kom en tid, då hantverkarna icke mer för de marknadsförda varorna fann några köpare, d. v. s. icke fann några personer, som hade behov av varorna och köpte dem.

Hantverkarna fick gå igenom en svår tid. De arbetade, förbrukade sina egna medel och förtjänade ingenting för sitt eget livsuppehälle därför att man när allt kommer omkring icke kan äta stövlar eller möbler.

Det fanns endast en utväg ur svårigheten: Man måste föra sina varor till en annan marknad, där gynnsammare avsättning kunde väntas. För det ändamålet visade sig *särskilda personer nödvändiga*, personer som hade att förmedla försäljningen därigenom att de köpte varorna av hantverkarna och sedan sålde dem på avlägsnare försäljningsorter. På så sätt uppkom *köpmännen* (handlarna). De drev sin handel just icke av kärlek till yrket. Också de måste äta, dricka och förse sig med kläder o. s. v. Och i det de åtog sig handeln inrättade de sig så, att de kunde dra en viss fördel, en vinst av den.

Men på vilket sätt uppstod den vinsten?

När köpmannen köper varor av hantverkaren, betalar han mindre för varorna än hantverkaren själv vid försäljning skulle ha fått för dem. Hantverkaren får på så sätt mindre för samma arbete än eljest. *En del av sitt arbete får han icke betalt för*. Köpmannen håvar in de pengarna och »tillägnar sig», som man säger, den delen av hantverkarens arbete utan betalning.

Men vidare säljer köpmannen varorna till högre pris än han inköpt dem för. Den skillnaden mellan inköps- och försäljningspris utgör nu *köpmannens vinst*, hans profit, och ju större skillnaden är, desto större är köpmannens profit. Således är det klart, att köpmannen måste lägga an på att köpa så billigt som möjligt och sälja så dyrt som möjligt. Just därigenom att köpmannen »tillägnar» sig hantverkarens produktiva arbete utan att betala det blir köpmannen kapitalist: han utsuger hantverkaren. Ju oftare hantverkaren vänder sig till köpmannen-kapitalisten, ju längre bort från hantverkaren marknaden är belägen, desto större blir hantverkarens beroende av köpmannen.

Köpmannen förskotterar vidare pengar åt hantverkaren, tillför honom – naturligtvis i avräkning på framtida arbete – råvaror, verktyg o. s. v. Sedan börjar han även inblanda sig i hantverkarens produktion därigenom att han uppmuntrar honom till produktion av sådana varor, som köpmannen behöver för sina handelsaffärer. Nu förlorar hantverkaren sin ursprungliga självständighet och förvandlas nästan till lönarbetare. På så sätt slår köpmannen under sig många hantverkare. Ett sådant ekonomiskt system kallar man handels-kapitalistiskt. Nästa utvecklingsgrad blir den, att köpmannen-kapitalisten förenar alla av sig beroende hantverkare i en enda stor verkstad, där de arbetar med alla de produktionsmedel, som tillhör herr köpmannen-kapitalisten, och under uppsikt antingen av honom själv eller av en anställd förvaltare. Detta är *kapitalistisk manufaktur*. Här uppträder köpmannen icke längre i sin gamla roll, utan som industriell kapitalistisk företagare.

Arbetarnas hopsamling i en enda verkstad medför besparing i utgifterna för bränsle, belysning o. s. v. Dessutom låter sig då en vidsträckt arbetsfördelning genomföras och därigenom uppnås raskare arbete. För kapitalisten betyder det stegring av hans vinst, vilket är det viktigaste för honom.

Den ursprungliga ackumuleringen.

Men detta är ännu icke den kapitalistiska storproduktionen. Den kunde uppkomma och utveckla sig först med den begynnande anhopningen av kapital eller den så kallade *ursprungliga ackumulations processen*.

Vad betyder de orden?

För den kapitalistiska storproduktionen är två ting nödvändiga: 1. företagaren måste till sitt förfogande ha en tillräcklig mängd pengar för inköp av råämnen och förråd, för betalning av arbetskrafterna och till företagets utrustning överhuvud. 2. det måste i samhället finnas tillgång på arbetande armar, som icke driver någon egen rörelse, utan helt och hållet kan hyras för arbetet inom företaget.

Dessa nödvändiga förutsättningar skapades under handelskapitalets epok.

Det behövliga penningkapitalet uppkom som resultat av hantverkarnas och böndernas utsugning. Men *huvudsakligast* var det resultatet av bedrägerierna mot och den öppna, krigiska utplundringen av de efterblivna, »barbariska» folkstammarna i Amerika, Afrika, Asien samt av slavhandeln.

De mot sin undergång gående självständiga hantverkarna och bönderna levererade den där fria arbetskraften. Berövade sina egna medel, till existens måste de vända sig till den kapitalistiska ekonomin, som hyrde deras arbetskraft.

Hela denna process, som skapade de för den kapitalistiska storindustrin nödvändiga förutsättningarna, kallas »ursprunglig ackumulation» (anhopning). Det kapitalistiska samhällets utveckling kom att stå mänskligheten dyrt – det kostade miljoner människoliv.

Arbetarna.

Den del, som, inga egna produktionsmedel äger inom det kapitalistiska samhället eller »arbetarna», blev allt talrikare. De har ingenting annat än sina *händer* och förmågan att *arbeta med dem*. För att icke dö av svält måste arbetaren utbjuda sig åt kapitalisten till arbete i en fabrik eller en verkstad eller, som man brukar säga, *sälja sin arbetskraft*.

När kapitalisten anställer arbetarna i sitt företag, gör han det alls icke av medlidande över att de svälter och lider nöd. Det är det allra minsta kapitalisten tänker på. Nej, han behöver vinst, profit. Men den kan han endast få genom att hyra sig arbetare. Och då kapitalisten lejer arbetare för att utsuga dem, brukar han samtidigt gärna vilja framstå som den ädelmodige välgöraren och »gode fadern»...

Utsugningen.

Det är inte kapitalisten som livnär arbetarna, utan kapitalisten själv som lever av lönarbetarnas produktiva arbete.

Hur går det till?

Naturligtvis icke med arbetarnas frivilliga samtycke. Då kapitalisten hyr arbetare, betalar han dem arbetslön: han betalar dem så mycket som är nödvändigt för dem för att icke dö av svält och för att nödtorftigt livnära deras familjer. (Arbetarens barn är ju i alla fall även kapitalets framtida arbetsslavar.)

Då arbetarna arbetar hos kapitalisten, alstrar de mycket mer produkter än de av honom erhåller i form av arbetslön. Den anställda arbetaren arbetar icke endast för den arbetslön, han av kapitalisten erhåller – utan han arbetar också därutöver utan att för detta få något som helst.

Vi antar att arbetaren för sitt uppehälle dagligen behöver 5 kronor. Kapitalisten anställer arbetaren för den summan som lön. Arbetaren arbetar 10-12 timmar. Under 5 timmar alstrar han varor till ett försäljningspris av 5 kronor, men den övriga tiden, 5-7 timmar, endast för frambringande av profit åt kapitalisten. *Kapitalisten* kan på så sätt »tillägna» sig en del av *arbetarens arbete*, liksom vi förut såg ifråga om köpmannen och hantverkaren.

Om arbetaren endast arbetade 5 timmar, d. v. s. så länge som behövs för att förtjäna den arbetslön, han erhåller för framställda varor till ett försäljningspris av samma storlek, så vore det omöjligt för kapitalisten att hålla sitt företag i gång, att anställa arbetare och betala dem. Han finge då ingen profit och hade inget intresse av att driva sitt företag. Men kapitalisten vet vad han gör, då han anställer arbetare. Han vet att, om han dagligen betalar arbetaren 5 kronor, så får han tillbaka dessa 5 kronor vid försäljningen av de framställda varorna, ja dubbelt så mycket eller ändå mer.

Att på så sätt tillgodogöra sig frukterna av arbetarens arbete, kallar man för utsugning (exploatering). Arbetarna utsuges, kapitalisterna utsuger.

Resultatet av utsugningen är kapitalistens vinst, hans profit.

Hos varje kapitalist är flera arbetare sysselsatta och genom var och en av dem får han en viss vinst. Den sammanlagda summan av hans vinster är så stor, att den gör det möjligt för honom att bygga sig palats, leva i överflöd och varken känna hunger eller köld.

Emellertid »äter och dricker» inte kapitalisten upp hela sin vinst. Han använder tvärtom en del av den för att *öka sin produktion*, skaffa bättre maskiner o. s. v., och även därigenom förstorar sig ytterligare hans kapitalistiska profits totalsumma.

Men hur väl inrättat ett kapitalistiskt företag än vore, så skulle kapitalisten ändå *icke få någon som helst vinst, om han icke kunde utsuga mänsklig arbetskraft. Ju längre arbetsdagen är, ju mindre arbetslönen, desto mer arbete blir då obetalt och desto mer profit för kapitalisten. Arbetarnas och kapitalisternas intressen är inte endast olika, utan direkt motsatta.*

Böndernas läge.

I ett ytterst svårt läge befinner sig de arbetande bönderna inom det kapitalistiska samhället. Låt oss anta, att det finns ringa jord. Den är dålig och skörden mager. Men den borgerliga staten upptar flera slags skatter, värvar soldater och tvingar bönderna i sin tjänst för att försvara de borgerligas intressen.

Bönderna blir tvungna göra skulder och råkar så i svårt beroende av ockrare och av de talrika uppköpare och handelsmän som plundrar ut bygderna.

De arbetande böndernas gårdar råkar vanligtvis i förfall, ruineras, och de tvingas själva att gå till närmaste godsägare eller närmaste stads fabrik för att tidvis tjäna pengar. Många lämnar sin gård alldeles i sticket och ger sig till staden, där de således ökar lönarbetarnas skaror.

Bristen på organisation.

Det kapitalistiska samhället består av enskilda eller i små grupper förenade företagare, men som helhet är samhället icke organiserat. Mellan de enskilda, självständiga företagen eller deras sammanslutningar finnes inget som helst sammanhang. Det finns ingen enhetlig hushållningsplan för hela landet, ingen enhetlig ledning av alla de kapitalistiska företagen,

All produktion äger rum »för marknaden», för okända köpare, och varken den enskilda kapitalisten eller hans sammanslutning har närmare reda på vilket behov av deras varor som råder eller hur mycket av dem de kan sälja.

Konkurrensen.

Varenda kapitalist anstränger sig att sälja alla sina varor, och därför råder det mellan kapitalisterna strid om köparna, strid om marknaden: *konkurrens*.

Krisen.

Jakten efter profit framkallar kapitalisternas ansträngningar att producera så mycket varor som möjligt. Det kommer en tid, då inga köpare finnes av den stora mängden producerade varor. Varorna blir liggande, skapar alltså ingen profit. I verksamheten inträder den rubbning, som kallas för *industrikris*.

De små företagen måste helt och hållet stoppa, andra åter för en tid, och nästan alla inskränker sin produktion. Arbetarna blir avskedade i tusental.

För arbetarna inträder en svår tid, lång *arbetslöshet* och mycket hård nöd. De kan icke skaffa sig det nödvändigaste, medan däremot kapitalistens lager och marknaden är överhopade med varor och artiklar för dagligt bruk.

Krisen, som begynner inom en gren av den kapitalistiska hushållningen, utvidgar sig småningom och griper andra grenar, så att den oftast antar karaktär av allmän kris, som omfattar en hel stat och till och med blir av internationell natur. Den industriella störningen kan räcka några år.

Den därav följande betydande inskränknigen i produktionen och förbrukningen av förråden, utan att de ersättas, leder småningom till en viss jämvikt mellan produktion och marknad. Det inträder en tids stillastående, då nästan inga störningar mer äger rum. Med förbrukningen av förråden yppar sig för den kapitalistiska industrin, som övervunnit kristiden, på nytt möjligheten att börja producera. Stillaståndet avlöses av en ny uppblomstring (prosperitet), och arbetslösheten ger vika. Efter detta kommer på nytt en kris, stillastående o. s. v.

De internationella kriserna med alla deras följdföreteelser är i det kapitalistiska samhället till följd av dess desorganisation som helhet oundvikliga, oundvikliga därför att den kapitalistiska produktionen frambringar varor för marknad och frambringar dem för profitens skull.

De arbetslösas reservarmé.

Men arbetslösheten drabbar arbetaren icke endast, då en industrikris bryter ut, nej, arbetslösheten är arbetarklassens ständiga gissel i det kapitalistiska samhället. En viss del av arbetarna, som under krisperioden ökas och under industrins återuppblomstringsperiod minskas, står alltid utanför produktionen, blir arbetslös.

Antalet av de småhantverkare och bönder, som går sin ruin tillmötes, är för stort för att ens den i utveckling stadda kapitalistiska storindustrin skall kunna uppta och sysselsätta dem. Denna icke sysselsatta del av arbetarna utgör inom produktionen just den så kallade industriella reservarmén.

Och ingen arbetare har någonsin säkerhet för att han icke kommer att råka in i den svällande arméns led.

De industriella kriserna, som tid efter annan likt förödande virvelvindar stormar fram över den kapitalistiska världen, den industriella reservarmén – allt detta borde vara arbetaren en ständig påminnelse om att hans läge i ett samhälle under kapitalistiskt herravälde är fullständigt otryggt och likaså, att det inom ramen av samma herravälde icke ges någon möjlighet till radikal (från roten) förbättring i arbetarklassens läge.

Och för vart år växer arbetarnas missnöje med den bestående kapitalistiska ordningen, växer med vetandet, att det kapitalistiska privatägandet måste avskaffas.

De kapitalistiska sammanslutningarna.

Den mellan kapitalisterna alltmer förbittrade kampen om köparna, om herraväldet på marknaden, för vars skull kapitalisterna för tillfället sätter ned marknadspriset på sina varor, leder till att de *svagaste* bland dem, de som har ringa kapital, och därför är ur stånd att en tid sälja sina varor lika billigt som konkurrenterna, lider oerhörda förluster, blir ruinerade, inställer sin produktion och nödgas avträda sina fabriker till de större företagen. *Antalet kapitalister blir allt mindre och mindre.* De segerrika konkurrenterna förstör sina företag ända till det otroliga och skördar sagolika profiter.

Enstaka kapitalistgrupper sluter sig samman, blir på sitt ekonomiska verksamhetsområde, allenahärskare, behärskar marknaden, gör sig kvitt konkurrenterna och bestämmer det för dem själva fördelaktigaste priset på sina produkter. De allmännaste formerna för sådana föreningar är syndikaten, trusterna och aktiebolagen.

Då kapitalisterna sammansluter sig i ett *syndikat (avtal, överenskommelse)*, förlorar de icke sin *självständighet*, utan är alltså *ägare* av sina företag. De förpliktar sig endast att följa syndikatets allmänna bestämmelser om mängden och beskaffenheten av marknadsförda varor, deras pris o. s. v. Men syndikatet inskränker emellertid icke endast sin verksamhet till marknaden utan utövar ofta nog även kontroll över de till syndikatet anslutna kapitalisternas produktion.

Inom trusten finnes icke längre några självständiga företagare. Alla företag är hela trustens egendom, alla trustens affärer skötas av trustens ledning, som även inom varje företag vidtar sina åtgöranden. Ledningen bestämmer icke endast produktionens mängd (kvantitet) och beskaffenhet (kvalitet) utan också arbetslönen och arbetsdagens längd o. s. v. Trusten är en fullständig sammansmältning av enskilda kapitalister till ett helt.

Här några exempel på svenska stortrustbildningar:

Sockertrusten, omfattande samtliga sockerfabriker, trafikbolaget *Grängesberg-Oxelösund*, som innehar flertalet aktier i nordsvenska gruvföretag m. *Tändstickstrusten*, omfattande all tändsticksfabrikation, *Bryggeritrusten*, omfattande huvudstadens bryggerier, rederiet Svea, som dominerar sjöfarten i Östersjön, *Tobaksmonopolet*, m. fl., som icke är offentliga, men därför icke mindre inflytelserika ifråga om varupriser i marknaden.

Till truster kan också räknas *Svenska Bankföreningen*, vars medlemmar (flertalet banker) ingår vissa avtal rörande sättet för bankrörelsens bedrivande, samt framför allt *Svenska Arbetsgivareföreningen*, omfattande arbetsköpareförbund inom ett 10-tal industrier som motvikt till *Landsorganisationen*, även den f. ö. en form av trust, i det att arbetarna ju enas om att endast till visst pris sälja sin marknadsvara, arbetskraften (förtrustning av fysisk energi. Att hålla sitt pris lyckas, som vi vet, icke för arbetarna, beroende till största delen på deras föråldrade organisationsform, »skråförbund» eller yrkesförbund i st. f. *industrieförbund*, en organisationsform som arbetsköparna själva ända från början haft).

Sådana kapitalistiska samorganisationer förekommer icke endast inom likartade industrigrenar (t. ex. endast sockerfabrikation, endast järnindustri o. s. v.), utan också inom olikartade, på ett eller annat sätt genom produktionsprocessen med varandra förbundna industrigrenar, såvida den ena grenen är hjälpiindustri till den andra (t. ex. »Ståltrusten», som omfattar stål- och järngjuterier, stora malmgruvor, stenkolsgruvor m. m.).

Detta är de så kallade *kombinerade* företagen.

I våra dagar befinner sig inom alla kapitalistiska länder samtliga industrins huvudgrenar (kol, järn, stål, oljor o. s. v.) i händerna på mäktiga syndikat och truster.

För att organisera ett modärnt kapitalistiskt företag och driva det, så att det kan uthärda konkurrensen, måste man förfoga över stora penningtillgångar. Varken de enskilda kapitalisterna eller deras sammanslutningar förfogar alltid själva över det erforderliga penningkapitalet. Då bildar de ett *aktiebolag* (»kompaniskap») och erhåller det felande penningkapitalet genom utfärdande av aktier, d. v. s. andelsbevis. Ett sådant andelsbevis är så att säga ett kvitto. Den, som förvärvar det, lånar åt bolaget lika mycket pengar, som han betalat för »kvittot», och får därigenom motsvarande delägarskap i fabriken, anläggningen eller vad det nu kan gälla. Ett sådant andelsbevis är vanligen icke stort, utan kan förvärfvas både av en medelstor kapitalist och av en besutten bonde eller en hantverkare. Genom utgivningen av aktier erhåller grundläggarna av ett aktiebolag som lån den penningssumma, som är tillräcklig för deras planers utförande. Aktiens köpare får som ersättning för att han lånat ut pengar sin andel i vinsten, förutsatt naturligtvis att bolagsföretaget avkastar någon sådan.

Aktiebolagsformen är en av de metoder som en grupp storkapitalister begagnar för att utnyttja folkets små besparingar.

Aktiebolagens samtliga företag är hela bolagets egendom och icke dess enskilda medlemmars. Enskild egendom förekommer här icke. Bolagets alla affärer skötes av den genom aktieägarna valda styrelsen.

De kapitalistiska sammanslutningarnas makt är oerhört stor. De dikterar sin vilja för hela den borgerliga staten, och kampen mot dem är ytterst svår. Om kampen skall bli framgångsrik, måste arbetarklassen emot de kapitalistiska sammanslutningarna ställa sin egen proletära sammanslutnings makt.

Men hur stora kapitalistföreningarna än är, kan de ändå icke hindra konkurrensen på marknaden. Den tidigare kampen mellan de enskilda kapitalisterna övergår till en kamp mellan deras föreningar. Utom kampen om den lokala marknaden inom varje enskild stats område föres även en förbittrad kamp mellan de enskilda staternas kapitalister om, över den *internationella* marknaden.

Konkurrensen inom det kapitalistiska samhället och jakten efter profit leder på så sätt till ytterligare ökning av de storkapitalistiska företagen i form av så kallad kapitalkoncentration (anhopning på få händer). Det uppstår företag med tusenden där hopade lönarbetare, som skapar oerhörd profit åt företagsägarna. De mindre och medelstora kapitalistiska företagen kan i längden icke uthärda konkurrensen, utan blir ruinerade, ifall de icke ansluter sig till de stora.

En sådan tillväxt av de storkapitalistiska *företagen* påskyndas i synnerhet av kapitalisternas *sammanslutningar i mäktiga ekonomiska förbund* – truster, syndikat, banker. Detta slags sammanslagning kallar man kapitalets *centralisation*.

Samtidigt med kapitalets koncentrerings och centralisering blir de små självständiga hantverkarna och bönderna ruinerade. De måste sluta upp i arbetarklassens led. De blir proletariserade, d. v. s. nedpressade i lönarbetarens, *proletärens* läge.

Så klyver sig det kapitalistiska samhället i två olika delar: å ena sidan en liten grupp storkapitalister, i vars händer massan av rikedomar befinner sig, och å andra sidan miljontals egendomslösa proletärer. Avgrunden mellan de bägge klasserna fördjupas allt mer, motsättningarna mellan deras klassintressen träder allt skarpare i dagen. Klasskampen skärpes. Arbetarnas kamp övergår till en kamp för kapitalismens tillintetgörande.

Tillägg för referenter och lärare:

I händelse av ringa förkunskaper och begränsad tid: *Bucharin, Kommunismens ABCD*, kap. 1-2, par. 14-16. Frams förlag, Stockholm.

Vid tillräcklig tid till grundlig förberedelse (för dem som behärskar tyska språket) kan följande litteratur användas: *Bogdanov, Entwicklung der Wirtschaftsformen*. Verlag der Jugendinternationale, Berlin-Schöneberg. *Kautsky, Erfurter Programm*: valda stycken ur del I. Vorwärts Verlag, Berlin. I bägge fallen återfinnas lämpliga delar genom innehållsförteckningen eller sakregistret.

Till komplettering av enskildheter genom självstudier: *Dickstein, Wovon teben die Menschen?* Verlag der Jugendinternationale, Berlin-Schöneberg. *Kommunistiska manifestet*, del I. Frams förlag. *Marx, Lohnarbeit und Kapital*. *Marx, Lohn, Preis und Profit*. *Marx, Kapital*, Volksausgabe, kap. 22, par. 3-4 (Grundfragen des Mehrwerts), kap. 24 (ursprüngliche Ackumulation), Vorwärts Verlag, Berlin. *Engels, Anti-Dühring, Abschnitte über politische ökonomi*. *Kautsky, Karl Marx' ökonomische Lehren*. Vorwärts Verlag, Berlin.

Dessutom kan följande arbeten (Frams förlag, Stockholm) rekommenderas:

Kuusinen, Ekonomiska begrepp samt Marx, Värde, pris och profit.

Klasskamp och partier

Redan av beskrivningen på det kapitalistiska samhället inses klart, att det i sin byggnad alls icke är enhetligt. De enskilda grupperna av människor intar helt olika ställning i det ekonomiska livet. De bär varken de ekonomiska bördorna i samma grad eller åtnjuter i samma utsträckning livets nyttigheter. De grupper, vari människorna i det kapitalistiska samhällets ekonomiska liv indelas, kallar man klasser.

Klasserna.

Som klass betecknar man således den del av samhället, som intar likartad ställning i det ekonomiska livet eller, med andra ord, *står i samma förhållande till produktionsmedlen och verktygen* samt har samma existensmedel (t. ex. endera profit eller arbetslön eller produkter av eget arbete).

I den bemärkelsen utgör kapitalisterna en klass: (Ie är alla utsugande stor-privatägare, drar profit (arbetsfri inkomst) och frambringar icke själva direkt några som helst varor.

Arbetarna eller *proletärerna* utgör också en klass: de har ingen äganderätt till produktionsmedlen och verktygen, som de arbetar med, utan är tvungna att sälja sin egen arbetskraft, att hyra ut sig, varför de erhåller en arbetslön. I de kapitalistiska företagen är de de enda direkta producenterna av alla varor.

Utom arbetarna och kapitalisterna finns det ock så en så kallad medelklass – även kallad *småborgarklass*.

Till småborgarklassen hör sådana personer som äger sin egen lilla verkstad eller en bit jord, där de själv arbetar, utan att begagna lönarbete, men även utan att utsuga arbetare. Hit hör den medelstore bonden, hantverkaren, den mindre näringsidkaren av bondeklassen, tjänstemän och de s. k. fria yrkenas utövare. Ofta nog sysselsätter en del av denna klass ständiga eller tillfälliga arbetare, (t. ex. vid tiden för skördarbetena, till utförande av brådslande göromål), men detta emellertid i mycket ringa antal, så att arbetsköparen genom bruket av lönarbetare icke befrias från nödvånget att *själv* arbeta.

Småborgarklassens inkomster är en frukt av eget produktivt arbete, utan att vara lönarbetare.

Med kapitalismens snabba tillväxt blir småbourgeoisin (småborgarklassen) ruinerad, avtar i antal och fyller arbetarklassens, proletariatets, led.

Klasskampen.

De enskilda klassernas olikartade ställning inom det ekonomiska livet, de olika egendomsförhållandena, är grundvalen för de olika klassintressen, som leder till klassernas sammandrabbning, till klasskampen.

Kapitalisten (borgaren) eftertraktar att förtjäna så mycket profit som möjligt – han driver ju sitt företag uteslutande för profitens skull – men för det ändamålet måste han utsuga arbetarna så mycket som möjligt, d. v. s. betala minsta möjliga lön för deras arbete och tvinga dem till intensivare (mer produktivt per dag eller timme) och längre arbete.

Men arbetarna har inget intresse av att låta utsuga sig, utan eftersträvar höjd arbetslön, förkortad arbetsdag, förbättrade arbetsvillkor o. s. v. Detta allt medför minskning av kapitalisternas profit. Just nu inträffar sammanstötningen mellan arbetarnas och kapitalisternas strävanden, mellan de utsugnas och utsugarnas intressen. *Klasskampen begynner.*

Arbetarna lägger ned arbetet, strejkar och berövar kapitalisterna för någon tid helt och hållet deras profit. Medan kapitalisten under strejkens lopp förlorar sin profit, så förlorar arbetarna sin arbetslön. Arbetarna hotas av svältdöden och kapitalisterna står inför fullständig ruin.

Vem blir segrare?

En sådan strid kan räcka mycket länge, så att den ena eller den andra av de kämpande parterna blir tvungen att göra medgivanden.

Mellan klasserna med motsatta intressen – bourgeoisie och proletariat – kan ingen fred härska. Ett tillfälligt vapenstillestånd är ingenting annat än lugnet före en ny storm. De mot varandra fientliga klasserna samlar nya krafter för att med ännu större förbittring överfalla varandra. Med kapitalismens utveckling, med den kapitalistiska storindustrins tillväxt blir de små självständiga företagen alltmer ruinerade och proletariatets led tätnar.

Avgrunden, som skiljer kapitalisterna och proletariatet, blir allt djupare och kampen föres på ett allt mer förbittrat sätt. Av arbetarnas strejk inom ett företag kan det uppstå strejk inom många företag, den kan övergå till generalstrejk och till väpnad sammanstötning.

Staten.

Där klasser och klasskamp förekommer, där är alltid den ena, starkare klassen segerrik och härskande.

För att bättre kunna styra sitt land utväljer den härskande klassen ur sin mitt en regeringsapparat, en regering. *Regeringen är i viss grad ett den härskande klassens kommitté* som vakar över dess intressen. Om någon samhällsgrupp begynner kamp mot den fastställda ordningen och lagarna, så angriper regeringen med hela sin kraft »upprorsmännen» och använder våld mot dem, ofta även väpnat våld, för att de skall underkasta sig och lyda lagarna.

I kapitalismens tidsålder härskar kapitalisternas klass – bourgeoisie. Hela statsapparaten tjänar i ett sådant samhälle *endast* den härskande klassens intressen – bourgeoisie. Statsapparaten är i grund och botten ett redskap för att undertrycka de arbetande.

Arbetarnas och böndernas intressen tagas i betraktande endast så långt de härskande finner för gott för att hålla dem lugna eller så långt arbetarna och bönderna är i stånd att uppträda med kraft och genom påtryckningar underifrån genomdriva en viss grad av hänsyn till sina intressen.

Alla lagar och förordningar i den borgerligt-kapitalistiska staten stiftas uteslutande i syfte att skydda kapitalisternas privategendom, att utsuga arbetarna, arbeterskorna och de arbetande bönderna och att skapa och trygga möjligheten för en vidsträcktare utsugning.

För kränkning av privatäganderätten ådömer den borgerliga staten obarmhärtiga straff. För att kunna styra och undertrycka de arbetande massorna förfogar den borgerliga regeringen över en vidlyftig apparat. Dit hör domstolarna, gendarmeriet (utomlands), polisen, den politiska polisen, polispiöner och provokatörer (förrädare). Samma ändamål tjänar det av arbetar_ och bondeklass

komna stora antalet drillade (till blind lydnad genom exercis dresserade, »kadaverdisciplinerade») soldater, som fördummas och plågas i kasärnerna.

Om den undertryckta klassen – arbetarna och bönderna – reser sig mot bourgeoisins förtryck och våldsregemente, sätter bourgeoisin alla sina maktinstrument i verksamhet mot den. Bourgeoisin ådagalägger då en grymhet, som söker sin like bland rovdjuren.

Arbetarna och bönderna kastas i fängelse, smides i bojor, hänges och skjutes.

Och allt detta endast för att upprätthålla »den heliga privategendomen», för att skydda rätten och möjligheten att ernå arbetsfri vinst, att exploatera.

För att uppehålla och befästa sin makt hetsar bourgeoisin, som i jämförelse med arbetarna och bönderna endast är en försvinnande liten flock människor, på ett mycket skickligt sätt arbetarna mot bönderna och bönderna mot arbetarna, splittrar bönderna och arbetarna sinsemellan, bildar »gula» arbetarförbund, som sätter krokben för strejkerna och uppträder som förrädare och spioner. (Samhällshjälpen, Rädda Skörden, Arbetets Frihet etc.)

Till bourgeoisins tjänst står dessutom skolan och kyrkan, som bearbetar de arbetandes medvetande i den riktning och anda, som är för bourgeoisin önskvärd. Där får arbetarnas barn naturligtvis icke lära, hur de mest framgångsrikt skall kunna kämpa mot förtrycket och utsugningen. De uppfostras tvärtom till undergivenhet och tålmod, att hoppas på himmelriket och att hysa fruktan för »ordningen». Samma ändamål tjänar också de otaliga borgerliga tidningarna och »böcker för folket».

Däriigenom att bourgeoisin splittrar arbetarna och förgiftar deras medvetande har den vunnit möjligheten att härska under århundraden över hela världen och att ännu i dag (utom i Ryssland) härska över de arbetande, utsuga och förtrycka dem.

Den politiska kampen.

I kampen mot enskilda kapitalister eller deras sammanslutningar drabbar arbetarna oundvikligt samman med den kapitalistiska staten och dess organ (redskap) för att förtrycka och förslava.

All klasskamp är politisk kamp.

Redan på den tiden, då arbetarklassen gjorde de första försöken att förbättra sitt läge, reste den vid sidan av sina ekonomiska krav även politiska krav: församlingsfrihet, organisationsfrihet, lagar om skydd mot olycksfall i arbete o. s. v.

Ju mer klasskampen utvecklas och arbetarklassen blir starkare, desto mer framträder *störtandet av den bestående kapitalistiska ordningen som ett huvudkrav*.

Även de så att säga rent ekonomiska fordringarna har politisk betydelse. Så är kampen om höjningen av arbetslönen, om förkortningen av arbetsdagen en kamp mot det bestående kapitalistiska väldet, emedan den förstör den i det kapitalistiska samhället inrättade jämnvikten. En framgång för arbetarna i några företag är en framgång för hela klassen och ett nederlag icke endast för den kapitalist, där strejk pågått, utan också ett *nederlag för de besittandes hela klass*.

Detta är anledningen till att den borgerliga staten för en beslutsam kamp mot enskilda, även obetydliga strejker och kastar sig över de strejkande – som »kränker» den kapitalistiska ordningen – med hela sin kraft, utan att ens sky blodiga bestraffningar.

Slutmålet för proletariatets klasskamp är att avskaffa kapitalismen och i hela världen åstadkomma, att samhället utnyttjar produktionsmedlen, d. v. s. kommunismen. Men så länge slutmålet icke är nått, så länge kommer klasskampen att bli en nödvändig företeelse i det mänskliga samhället.

Det proletära partiet.

Arbetarklassens hela kamp äger rum under dess politiska partis allmänna ledning.

Vad är ett parti?

Det är klassens organiserade, framskridna del, som organiserar och leder klassens kamp samt såsom sin uppgift ställer att erövra och behålla den politiska makten.

Man får inte förväxla partiet med klassen. Partiet är en del av klassen, den mest medvetna, framsynta och handlingskraftiga delen av klassen.

Ju manstarkare partiet är, ju mer disciplinerat och sammansvetsat det uppträder, med desto större framgång kan kampen föras.

Varje klass har sitt eget parti.

Kommunistiska partiet.

Kommunistiska partiet leder de revolutionära arbetarnas politiska kamp. In i partiets led träder också lantarbetarna och de fattiga bönderna, som insett, att endast kommunistiska partiet försvarar alla arbetandes och undertrycktas intressen. Kommunistiska Partiet är det produktiva arbetets parti. *Det strävar att avskaffa bourgeoisins herravälde i världen och att taga ifrån den alla fabriker och verk, jord och grund och alla andra rikedomar för att ställa allt detta till de arbetandes förfogande. Partiet strävar att avskaffa människors utsugning och förslavande av människor och att bygga upp det mänskliga samhället efter likställighetens och det allmänna produktiva arbetets nya grundsatser.*

För närvarande finns det icke ett enda land, som icke har ett kommunistiskt parti. *Proletärerna börjar allt mer förstå, att endast kommunisternas parti kämpar en avgörande kamp för de arbetandes befrielse, och sluter därför upp under kommunisternas fana.*

Var dag övertygar arbetarna om att endast den väg, som Kommunistiska Partiet utpekar, vägen till erövringen av makten med alla medel, även det väpnade upprorets, är den enda rätta och möjliga vägen till slutgiltig befrielse från kapitalets ok.

Varenda ärlig arbetare och arbeterska är kommunist på grund av sin levnadsställning: utsugningen genom kapitalet. Han eller hon är kommunist så att säga »ur djupet av sitt hjärta och av hela sin själ». Men det räcker naturligtvis icke, utan *nödvändigt är att vara medveten om och begripa Kommunistiska Partiets uppgifter och mål.*

De kommunistiska partiernas kamp befinner sig ännu i sin begynnelse. Endast i ett land, i Ryssland, har Kommunistiska Partiet redan hunnit föra proletariatet till seger och röjt vägen för

kommunistiskt uppbygge i ganska vidsträckt omfattning. I Ryssland finns det icke längre någon härskande kapitalism, utan där härskar proletariatet, understött av bondeklassen. Efter erövringen av makten genom det väpnade upproret under november-revolutionen 1917 med början 7 nov. (rysk tideräkning 25 okt.) och sedan hela världens kapitalisters senare angrepp tillbakaslagits med vapen, har Rysslands Kommunistiska Parti lett proletariatet för samhällets uppbyggande i nya former och med framgång slagit in på den väg, som för till alla klassers fullständiga avskaffande.

De borgerliga partierna.

Mot proletariatets sammanslutning och organisation ställer bourgeoisin sin egen sammanslutning och organisation. Utom de olika ekonomiska föreningarna (syndikat, truster) samlar sig den del av bourgeoisin, som är mest aktiv och bäst förstår sina klassintressen, även i politiska partier.

Trots några olika drag är de borgerliga partierna i grund och botten mycket lika varandra. Från deras synpunkt är socialismen, den socialistiska revolutionen, ett mycket skadligt påhitt, en ogenomförbar fantasi. De säger, att proletariatet aldrig skall kunna styra staten och leda industrin som helhet samt att det mänskliga samhället kan utveckla sig endast med bibehållande av privategendomen.

De är motståndare till arbetarklassens revolutionära kamp. De sätter i gång eller förordar de imperialistiska rövarkrigen. I världskriget (1914 - 18) underblåste de borgerliga partierna nationalhatet med halsstarrighet och begagnar sig ännu den dag som är av nationalhatet.

I Ryssland har de borgerliga partierna förlorat marken under fötterna och försvunnit, sedan grundvalen för deras existens, privategendomen, avskaffats.

I de stater, där arbetarklassen är förtryckt och utsugen, sitter de borgerliga partierna vid styret. I regeringarna sätter de in sina män, direktörer, företagare, köpmän, advokater o. s. v. Om ställningen i stort sett är »lugn», d. v. s. om arbetarklassen och dess parti är tillbakadrivna och ingen makt har, tvistar de enskilda grupperna i borgardömet genom sina partier om detaljer i sin lagstiftning. Storgodsägarna t. ex. vill, att tullar skall uttagas på spannmålsinförsel för att de skall kunna sälja sin säd dyrare till befolkningen. De stora köpmännen och många bönder är emot detta, därför att de förtjänar mycket på spannmålsinförseln. De borgerliga partierna är i allmänhet delade i ett par grupper, som motsvarar olika grupper inom bourgeoisin (storgods, storindustri, bankkapital, småindustri, byråkrati, officersklickar o. s. Alla dessa partier är alltid och omedelbart överens, när penningpungen kommer i fara, d. v. s. när arbetarklassen blir orolig och det gäller att bringa den till »förnuft».

De kompromissande partierna.

Utom dessa, varandra motsatta ytterlighetspartier – proletariatets parti och bourgeoisins parti – finns det ännu några, som återspeglar mellanskiktens intressen och förhoppningar.

Det finns ett flertal sådana partier, men de flesta av dem har endast kort livslängd och deras verksamhet inget märkbart inflytande på klasskampens förlopp i allmänhet.

De mest betydande bland dem, som ännu består, är socialdemokraternas partier. De är ursprungligen uppkomna ur revolutionära arbetarpartier. Enligt egen utsago inskrider socialdemokratin ännu i dag till förmån för arbetarklassen och för socialismen. Men då arbetarklassen gick fram för att förverkliga den proletära socialismen, började socialdemokratins ledare en förtvivlad kamp mot de revolutionära strävandena. Redan förut, under världskriget,

hade dessa ledare förrått proletarietets gemensamma sak. Senare erkände de icke de stora händelsernas (1917) innebörd och uppträdde, av småborgerlig kortsynthet, fejt och förrädiskt. I Tyskland, Polen, Rysslands randstater och i andra land hjälpte de bourgeoisin att rädda sin stat och sin ekonomi för de revolutionära arbetarnas anstorm. Som bourgeoisins räddare uppträdde samma ledare i fortsättningen och kommer alltid att uppträda, så snart kapitalismens fortgående förfall försätter kapitalisterna i svårt läge. Då ingår de alltid förbund med bourgeoisin i stället för att vända sig till arbetarnas parti, Kommunistiska Partiet.

Tillägg för referenter och lärare:

Vid ringa förkunskaper och begränsad tid: *Bucharin, Kommunismens ABCD*, kap. 8, par. 18, kap. 3, par. 25, kap. 4 par. 30. Frams förlag, Stockholm. *Kommunistiska manifestet*, del 1, slutet del 4. Frams förlag.

Vid tillräcklig tid för grundlig förberedelse: *Bucharin, Den materialistiska historieuppfattningen*, kap. 8. Frams förlag, Stockholm. *Kautsky, Das Erfurter Programm*, kap. 5, delar 4, 5 och 6. Vorwärts Verlag, Berlin.

För komplettering vid självstudium: *Engels, Antidühring*. Vorwärts, Berlin. *Kommunistiska manifestet*, del 1. Frams förlag.

Imperialismen och socialistisk revolution

Utvecklingen av den industriella kapitalismen leder, som vi förut sett, till bildandet av stora kapitalistiska sammanslutningar. Mot slutet av 1800-talet och början av 1900-talet hade dessa sammanslutningar starkt vuxit i antal och makt. De har blivit grundvalen för hela det ekonomiska livet. Det finns nästan ingen enda industrigren, som icke helt eller delvis befinner sig i händerna på trustar och syndikat.

Så befann sig omkring år 1900 i Nordamerikas Förenta Stater 95 % av Amerikas hela utvinning av oljor (nafta, petroleum) i händerna på trustar, 81 % av alla kemiska produkter, omkring 80 % av metallproduktionen, omkring 70 % av stålproduktionen, 60 % av pappers- och tryckerifabrikat, 85 % av blyproduktionen. Av totalproduktionen i Amerika befinner sig 80 % i trusternas händer.

I England ägde trusterna intill kriget 1914-18 89 % av cementproduktionen och 90 % av kabelverkstäderna. I händerna på Salttrusten var 90 % av hela produktionen o. s. v.

I Tyskland förfogade syndikaten över 54 % av den totala kolproduktionen, i det närmaste över 45 % av gjutjärnsproduktionen, över mer än 70 % av sockertillverkningen, mer än 80 % av tryck-pappersproduktionen samt upptill 45 % av stålproduktionen o. s. v.

I det kapitalistiska Ryssland kontrollerade metallsyndikatet redan år 1912 produktionen och hade förenad försäljning av 83 % av vissa sorter bleck och järn, 95 % av byggnadsträ, 75 % av järnvägsskenor och *hela* (100 %) av den ryska (vagns)-axeltillverkningen. Kolsyndikatet omfattade 95 % av kolen i Don-området, sockersyndikatet 100 % av produktionen, kopparsyndikatet 95 % av kopparproduktionen, platinasyndikatet 90 % av motsvarande produktion, tobakstrusten 70 %, korktrusten 100 % o. s. v.

På liknande sätt förhåller det sig även i Sverige.

Förenandet på en hand av största delen av, eller hela produktionen förskaffar ifrågavarande trust o. s. v. en så kallad *monopolställning*, d. v. s. ostörd, egenmäktig, av ingen konkurrens inom riket rubbad förfoganderätt.

De anförda exemplen är alldeles tillräckliga för att man skall kunna bilda sig ett klart begrepp om trusternas och syndikatens oerhörda betydelse i det kapitalistiska samhället.

Bankerna.

Storkapitalets tillväxt och sammanslagningar befordrades i alldeles särskild grad av bankerna.

Med banker förstås institutioner (inrättningar), dit stora mängder sådana pengar och värdepapper strömmar samman, som ägarna icke vill använda eller saknar tillfälle att använda. Mot att banken mottar dessa pengar som lån av ägarna betalar den en gottgörelse, en viss penningssumma, (ränta), som för insättaren (långgivaren) utgör profit.

Men varifrån tar banken pengar för att betala insättarna deras procent?

Banken använder de pengar, som den fått av insättarna, omedelbart för nya affärer. Den utlämnar lån, d. v. s. lånar pengar till alla, som behöver pengar för sin kapitalistiska drift. Och för lånen

beräknar banken viss procent, som *betydligt överstiger* den procent (ränta), som banken betalar till sina insättare.

Skillnaden mellan den penningssumma, banken erhåller av dem, som lånar den pengar, och den summa banken ger insättaren, utgör bankens profit. Och ju större banken är, ju oftare den avslutar sådana affärer, desto större blir bankens 'totala profit.

Finanskapitalet.

Men banken inskränker sig icke till att förskottera pengar åt ägarna av de industriella företagen och dra därmed följande profit. Bankkapitalet går ännu längre.

Därigenom att ett företags ägare av banken får penningförsträckningar för sin affärsverksamhet blir företagaren beroende av banken-penningutlånanen. *Och detta beroende är desto större, ju större del av hela det i företaget nedlagda kapitalet, som tillhör banken.* Bankkapitalet utnyttjar läget: banken övervakar noggrant, hur dess pengar användes, ger fingervisningar och kräver deras utförande under hot om att stoppa krediten eller fordrar för tidiga återbetalningar av de utlånta summorna. Då uppträder banken redan som något mer än förmedlare mellan dem, som äger rörliga (fria) pengar och dem, som har behov av rörliga pengar. Banken har dessutom blivit *en direktör för och en organisatör av ett industriellt företag.*

På så sätt hopväxer bankkapitalet med industrikapitalet och bildar det så kallade finanskapitalet. Trusternas, syndikatens och bankernas ledare (medlemmar, resp. delägare) är en grupp finansmän, som härskar i våra dagars kapitalistiska samhälle.

Förut, i första kapitlet, talade vi om industrikapitalets koncentrerings. En likadan koncentrerings försiggår också med bankerna. De små bankernas antal minskas, de stora bankerna växer i makt och i dem samlar sig allt större kapitalsummor. 1 Amerikas Förenta Stater behärskas hela industrin av två banker, i Tyskland av sex, i England likaledes av sex och i Sverge av högst, 3 banker. Betänk den sista tidens bankkrascher här.

Kampen om marknaderna.

De kapitalistiska företagens tillväxt och deras sammanslagningar, produktionsteknikens fulländning stegrar mängden av de producerade varorna i en hittills aldrig skådad grad. För försäljningen av dessa varor är en stor marknad; ett oerhört antal köpare nödvändiga. Den lokala marknaden, marknaden inom varje kapitalistisk stat, är för liten, och så börjar en jakt efter *utlandsmarknaden*, efter avsättningsmöjligheterna på andra länders marknad. Då föredrages länder, som har outvecklad egen produktion, men på samma gång är källor för billigt råmaterial (råvaror). På så sätt erövrade länder kallar man kolonier.

Världens nya uppdelning.

Redan i slutet av 1800-talet var alla kolonier tagna i besittning av de olika kapitalistiska staterna. Hela världen var redan uppdelad. Det fanns inga fria marknader. Och ändå fortgick kapitalismens tillväxt, och behovet av nya marknader och billiga råvarukällor stegrades.

För den kapitalistiska världen reste sig i hela sin skärpa frågan om *världens nyuppdelning*, och *naturligtvis* icke någon fredlig uppdelning, eftersom de makter, som för sin del redan förmått ta i besittning ett stort antal kolonier, icke var hånade att avträda dem till någon annan.

Imperialismen.

Med utvecklingen av de kapitalistiska monopolen (truster, syndikat) och finanskapitalets välde blir kapitalismen imperialistisk.

Varje imperialistisk stat eftertraktar att bli den ende härskaren över världen och att underkuva alla konkurrenter.

Staterna börjar rusta. Snabbt utvecklar sig krigsstorindustrin, som framställer kolossala mängder förstörelsemedel och -förråd till mänsklighetens förgörande. Arméerna växer. Varenda stat spänner sina krafter för att inte komma på efterkälken i förhållande till någon annan och höjer oavbrutet utgifterna för militärväsendet.

Hur snabbt militärutgifterna stiger och hur oerhörda de varit, framgår av följande siffror.

Från 1908 till 1914 steg utgifterna till armé och flotta: i Tyskland från 820 till 1,900 miljoner, i England från 575 till 1,690 miljoner och i Frankrike från 815 till 1,500 milj.

Enbart under år 1914 utgav de fyra kapitalistiska staterna Frankrike, Ryssland, Tyskland och England för krigsändamål *3 miljarder 462 miljoner gulddollars* (3,462,000,000 doll. En dollars guldvärde är kr. 3: 73).

Denna militärväsendets utveckling för kapitalistiska erövringar och de svagares underkuvande kallar man *militarism*.

De imperialistiska staternas traktan efter herravälde över hela världen, efter ensamvälde, leder oundvikligt till *väpnad sammandrabbning* mellan dem.

Den stora sammanstötningen mellan de förbundna engelska-franska och tyska imperialisterna mognade från början av 1900-talet och utmynnade det oerhörda imperialistiska världskriget 1914, som varade i över fyra år. 1 världskriget indrogs nästan alla jordens folk.

Kriget.

Kriget medförde omätliga lidanden och detta framför allt och i högsta grad för arbetarklassen.

På slagfältet drabbade lika mäktiga och krigiska, kapitalistiska grupperingar samman. Mänsklighetens blod flöt i strömmar. Länderna bakom fronten fylldes med krymplingar, sårade och sjuka.

Under hela krigstiden uppgick förlusten av människoliv till nära 6,945,000 för de allierade (Frankrike–England m. fl.) och till 3,560,000 för centralmakterna (Tyskland–Österrike m. fl.). Tillsammans över 10 miljoner dödade människor! Ensamt på Tyskland kommer 1,600,000 döda, närmare 4,500,000 sårade och invalider (krymplingar).

Men antalet människor, som utstod direkta lidanden av kriget, översteg 100 miljoner.

Det blev den blodiga skörden av det rovgiriga kriget, som satts i gång för att göra penningkungarna rikare.

Kriget krävde utom människoliven kolossala materiella offer. De krigförande staternas totala utgifter belöper sig sammanlagt till över 186 miljarder gulddollars, en summa som man helt

enkelt icke kan fatta. Alla lands ekonomiska liv råkade redan under andra krigsåret i yttersta förfall. Många industriföretag var av brist på råvaror, bränsle och maskindelar tvungna att inskränka produktionen eller helt och hållet ställa in.

I snabbaste takt däremot arbetade den industri, som framställde artiklar för krigsändamål. Och innehavarna av dessa företag inhöstade oerhörda profiter, som växte till sagolik höjd ju längre kriget drog ut. Så fick man i Tyskland inom fyra industrigrenar (kemiska, sprängämnes-, automobil- och metall-) åren 1913-14 etthundratrettio (133) och 1915-16 tvåhundra femtio (259) miljoner mark i profit.

I Förenta Staterna fick under 1915 Ståltrusten 98 milj. dollars i profit och 1917 det femdubbla eller 478 milj.

I Ryssland uppnådde Kopparvals- och patronfabriken i Tula åren 1913-14 en profit av 2,8 miljoner, 1914-15 8,3 och 1915-16 15,5 miljoner rubel. (1 rubels guldvärde är kr. 1: 92.) Anförda exempel räcker till för att göra det begripligt, av vilket skäl bourgeoisin proklamerade kriget som »fosterländskt krig» och uppbadade alla »medborgare» till ett »krig ända till segerrikt slut», »segerfred», o. s. v. under parollen att, befria (!) mänskligheten från den »romanska lömskheten» eller från Tysklands »pansrade näve», allt efter tycke och smak...

Men på samma gång som bourgeoisin tog in sådana profiter försämrades arbetarnas läge. De måste avstå från tillgodoseende av livets nödtröft, då den arbetslön, de fick, var för låg i förhållande till de stigande priserna. Priset på de mest trängande nödvändighetsartiklarna steg under krigets lopp upp till det femtondubbla, medan arbetslönen ökades endast med det femdubbla, i vissa slags företag till och med ändå mindre. Arbetaren måste i materiellt hänseende leva mycket sämre, minst tre gånger så illa som före kriget.

Av kriget ruinerades alla kapitalistiska länder, somliga i högre, andra i lägre grad.

Kriget drog ut på längden och det såg ut som om det aldrig ville ta något slut.

Krigets slut.

Då tröt äntligen de lidande folkmassornas tålamod. I första hand reste sig Rysslands pinade arbetare och bönder mot, hela den militaristiska, »fosterländska» klicken, störtade i mars 1917 (rysk tid febr.) tsarregeringen och därefter i november (okt.) den borgerliga »Provisoriska regeringen» samt deltog icke mer i det imperialistiska kriget.

Den revolutionära rörelsen spred sig till centralmakternas länder. Först råkade den bulgariska, sedan den österrikiska och slutligen den tyska armén i upplösning. Den militära övervikten kom på de allierades sida och kriget avslutades genom deras seger med en rovgirig fred.

De imperialistiska krigens avskaffande.

Men den »segern» hade icke avlägsnat de egentliga orsakerna till utbrottet av den imperialistiska världsslakten. Och därför är en upprepning av den oundviklig, så länge icke orsakerna undanröjts. Men detta kan endast ske genom kapitalismens avskaffande. Först genom *den socialistiska revolutionen* blir marken uppriven för de imperialistiska krigen.

Vad är en socialistisk revolution?

Under samhällsutvecklingens gång kommer en tidpunkt, då de rådande produktionsmetoderna i den härskande klassens händer blir en hämsko på ekonomins fortsatta utveckling. Då är ekonomin icke längre i stånd att tillgodose mänsklighetens växande behov, i synnerhet icke de undertryckta klassernas. I sådana tider inträffar samhällsomstörtningen, den radikala nedrivningen av det gamla herraväldet och statsmaktens överflyttning till en annan klass. Med andra ord: *Revolutionen börjar*.

Denna sociala omvälvning (revolution) är inte av fredlig natur. Den härskande klassen avträder aldrig godvilligt sin ställning åt en annan samhällsklass. Nej, den klänger sig envist fast vid makten och begagnar alla medel för att åt sig rädda det bestående. Den härskande klassens välde avskaffas endast *med våld*, genom de undertrycktas uppror.

Den borgerliga revolutionen.

Revolutionen, säger kamrat Lenin, är klasskamp och inbördeskrig i den mest skärpta, ursinniga och förtvivlade form. Ingen enda stor revolution i historien har förekommit utan inbördeskrig.

Det så kallade feodalväsendet, den samhällsordning, då storgodsägarnas klass, adeln, härskade och krönte kajsare och kungar stod i spetsen för staten, blev avlöst av den borgerliga samhällsordningen. Kejsarväldet störtades och makten övergick till kapitalisternas klass, bourgeoisin. Så skedde på 1500-talet i England, på 1700-talet i Frankrike och 1917-18 i Ryssland och Centraleuropa.

En revolution varigenom bourgeoisin kommer till makten kallar man borgerlig revolution.

Den socialistiska revolutionen.

Kapitalismen avlöses av socialismen. Det, upproriska proletariatet störtar bourgeoisins makt och skapar sin egen stat, arbetarstaten, den proletära staten, där proletariatets diktatur härskar. Det är *den socialistiska revolutionen*. Varje revolution åtföljes av en stark ekonomisk skakning.

Särskilt under den socialistiska revolutionen är denna svår och kan övergå i fullständig förlamning eller stillestånd i ifrågasvarande lands hela ekonomiska liv. Har den socialistiska revolutionen en gång börjat, så kommer den, i likhet med revolutioner överhuvudtaget, *icke att avslutas* efter några dagar eller veckor.

Till och med i händelse revolutionen förlöper segerrikt och proletariatet snabbt lyckas i grund slå ned bourgeoisins krafter och ta makten i besittning, även i sådant sällsynt gynnsamt fall *varar den socialistiska revolutionen i många år*. Bourgeoisin gör nämligen förtvivlat motstånd, organiserar uppror tillkallar hjälp från bourgeoisin i andra länder där revolutionen ännu icke störtat den borgerliga staten – hindrar alltjämt proletariatet i uppbyggnadsarbetet genom att organisera sabotage, genom attentat, mordbrand och andra terroristiska dåd utan ända.

Proletariatet behöver lång tid för att göra slut på den störtade bourgeoisins alla anslag.

Men hur många, många år behövs det inte för att åter bygga upp ekonomin i ett genom revolutionen nytt mänskligt samhälle och för att utplåna alla kvarlevor från gångna tider!

Det är en komplicerad (invecklad) uppgift som kräver ett segt, självupppoffrande arbete och tar många år i anspråk.

Novemberrevolutionen 1917 i Ryssland utgör endast början, den socialistiska revolutionens första steg. Till dess fullständiga genomförande är det ännu långt. I de mest utvecklade kapitalistiska länderna blir kampen nog svårare, men uppbyggandet går fortare. Den socialistiska revolutionens slutmål är att upprätta det kommunistiska samhället.

Tillägg för referenter och lärare.

Vid ringa förkunskaper och begränsad tid: *Bucharin, Kommunismens ABCD*, kap. 4, par. 26-34. Frams förlag, Stockholm. *Lenin, läraren -- ledaren – kämpan*, samma förlag.

Vid tillräcklig tid för grundlig förberedelse: *Lenin, Imperialismen som kapitalismens yngsta etapp* (utkommer på Frams förlag), *Kautsky, Das Erfurter Programm*, kap. 7-9, del 7, kap. 1, del 4. Vorwärts, Berlin.

För komplettering vid självstudium: *Kautsky, Karl Marx' ökonomische Lehren*, kap. 6-7, del 3. Vorwärts, Berlin.

Kommunismen

Förklaring.

Under det att grundvalen för det kapitalistiska samhället är privatägandet av produktionsmedlen, verktygen och arbetskraften, *ligger samhällelig gemensam egendom och gemensamt fritt arbete till grund för kommunismen, det kommunistiska samhället. Alla produktionsmedel och verktyg tillhör alla de arbetande. Det finns icke längre någon privategendom.*

Det kommunistiska samhället är ett organiserat kamratskap, en av miljoner människor bestående, skapande förening, där hela den jättelika och komplicerade kommunistiska hushållningen äger rum efter en bestämd, på förhand utarbetad plan. Där kommer icke mer att förekomma det förvirrade huller om buller, som är oundvikligt under kapitalismen med dess produktion av varor, avsedda för marknaden.

Klasserna och staten.

Med avskaffandet av den kapitalistiska egendomen försvinner även oundvikligt alla de ur den uppkommande följderna. Samhället kommer icke mer att bestå av olika klasser, eftersom alla dess medlemmar står i samma förhållande till produktionsmedlen, som nu tillhör *alla* och icke längre någon *enskild*. Då kan det heller inga ägande och inga egendomslösa längre finnas.

När klasserna försvunnit, då försvinner också staten, klassherraväldets organ, som »självdör». Regerandet över människor avlöses genom behärskaudet av den samhälleliga produktionen.

Den kapitalistiska organisationen för utsugning och förtryck blir ersatt med den kamratliga, verksam organisation, där alla är lika och där alla produktivt arbetar för samhällets väl.

Organisation.

Under kapitalismen blir produktionsmedlen ett medel för utsugning. ett redskap för förtryck av de egendomslösa. Under kommunismen blir produktionsmedlen ett medel för tillgodoseende av alla mänskliga behov, ett medel att ta naturkrafterna fullkomligt i sin tjänst.

Den kommunistiska produktionen är icke en produktion av varor för marknaden, för den okände köparen, utan en produktion åt samhället. Alla framställda produkter blir planmässigt, utan köp eller försäljning, fördelade av de samhälleliga distributionsställena till alla samhällsmedlemmar allt efter deras behov.

Hela den samhälleliga produktionen ledes enligt en bestämd utarbetad plan. Det för detta ändamål särskilt inrättade organet kommer att som grundval för sitt arbete skapa den nödvändiga statistiken över samhällets alla företag, arbetskraft och behov. Det kommer icke mer att slösas bort någon arbetskraft på gagnlös produktion.

Företagens tillväxt i produktivitet kommer icke längre att leda till industrikriser och svåra lidanden för de arbetande, utan kommer tvärtom att förbättra alla samhällsmedlemmars läge, eftersom endast en bestämd mängd förbrukningsartiklar tillfaller envar och kortare tid åtgår för att framställa dem.

Medan överproduktionen i det kapitalistiska samhället, som vi sett, leder till industriella kriser, kommer den under kommunismen att föranleda undersökning av och motsvarande förändring i hushållningsplanen samt förkortning av arbetstiden för samhällsmedlemmarna o. s. v. Ju mer produkter som alstras, desto bättre, desto fullständigare kan behoven tillgodose och desto mindre arbete behövs det för produktionen.

Om t. ex. samhället dagligen måste arbeta 6 timmar för produktion av den behövliga mängden förnödenheter, så behöver det med dubbelt stegrad produktivitet endast arbeta 3 timmar dagligen, utan att alstra onödiga överskott. Den arbetsfria tiden kan användas för andra ändamål.

För industrikriser finns det i det kommunistiska samhället icke mer någon plats. De upphör samtidigt med kapitalismens undergång.

En nödvändig förutsättning.

Kommunismens huvudregel är: Var och en efter sin förmåga, åt var och en efter hans behov! Det betyder att varje medlem i det kommunistiska samhället icke av fruktan utan av inre drift skall ställa alla sina krafter och all sin förmåga till hela samhällets förfogande och i gengäld för sin del erhålla allt vad han behöver.

För att möjliggöra detta behövs det nödvändigt: 1. En väl reglerad, organiserad hushållning (ekonomi). 2. Hög arbetsproduktivitet. 3. Medvetenhet hos de arbetande, högt utvecklad kamratkänsla.

Jättelika fabriker och verk, storjordbruks-drift med begagnande av fulländade maskiner och alla naturkrafter tagna i anspråk, detta är det nödvändiga villkoret för kommunismen.

Med små improduktiva företag kan man ingen kommunism förverkliga, icke tillgodose alla de mänskliga behoven, hur självupppoffrande de arbetande än arbetade.

Den kapitalistiska »ordningen» med jättestora fabriker och verk, som är sammanslutna i syndikat och truster och sysselsätter många miljoner lönarbetare, förenade i den gemensamma produktionsprocessen och de gemensamma klassintressena, allt detta bildar redan de nödvändiga villkoren för övergången till kommunismen.

Socialismen.

Men den kommunistiska samhällsordningen kommer icke att inträda omedelbart, på dagen efter det proletariatet erövat statsmakten. Utvecklingen går sakta – långsammare än vi önskar under den proletära diktaturens period.

Men den modärna kapitalismen uppstod ju icke heller i ett enda tag. Det tog många år innan fabriksarbetet undanträngde de små självständiga producenterna, den mekaniska storindustrin avlöste fabriksarbetet, syndikaten och trusterna ersatte enskilda, självständiga kapitalister och finanskapitalets välde slutligen uppstod.

Kapitalismens begynnelsestadium, fabriksarbetets period, skiljer sig oerhört från dess högsta form, finanskapitalet.

På första trappsteget, innehåller det kommunistiska samhället ännu många kvarlevor från det förflutna, arv efter kapitalismen. Vid sidan om de socialiserade (förstatligade) företagen förekommer småprivatägares (hantverkares, diversehandlares, bönders m. fl:s företag samt de

mindre, kapitalistiska företag, som den proletära staten icke avhänt sina ägare eller åter utarrenderat.

Kapitalismen ger icke på en gång vika för socialismen, utan gör förtvivlade ansträngningar både på det ekonomiska och politiska området för att komma till makten igen.

Proletariatets diktatur som övergångsform.

För att hålla sådana strävanden tillbaka och slutföra den socialistiska revolutionen behöver proletariatet, efter att definitivt (i grund) ha förstört bourgeoisins stat, sin egen arbetarstat, proletariatets diktatur, d. v. s. proletariatet upprättar sin egen, oinskränkta makt över alla övriga klasser.

Liksom varje annan stat är *också arbetarstaten ett klassorgan, grundat på tvång*. Men under det den borgerliga staten övar våld mot arbetarna och bönderna, gäller arbetarklassens organ bourgeoisin och dess hantlangare, därigenom att det tvingar dem att underkasta sig arbetarklassens krav och intressen. Om emellertid någon del av arbetarklassen igenom sitt uppträdande skadar hela klassens intressen (uteblir från arbetet, slår dank) så begagnar arbetarstaten även tvång mot dem genom att bestämt bekämpa alla som åsidosätter klassens intressen.

Därigenom att proletariatet skapat sig en statsapparat kan det förverkliga sin huvuduppgift: att 'exproprieras (avhända egendom) utsugarna. Detta innebär, att den proletära staten tar från kapitalisterna deras egendom och ställer den till statens förfogande, socialiserar den. De kapitalistiska företagen, som förut var ett ägarnas medel för att förtrycka de arbetande och att få ut en arbetsfri vinst av, tjänar under proletariatets diktatur som stöd för den proletära makten, som redskap till befrielse, som grundval för uppbyggandet av nya mänskliga förhållanden.

Den proletära staten är en provisorisk organisation. Sedan bourgeoisin är kuvad och definitivt berövad lusten till uppror mot proletariatets makt samt klasser och klasskillnader försvunnit – och detta inträffar, då det icke längre finns någon kapitalistisk egendom – då blir även den proletära staten, efter att ha fyllt sin uppgift, överflödig och försvinner. Till grund för denna process ligger en ekonomisk utveckling.

I den mån som den socialiserade (statliga) industrin stärkes och utvecklas kommer den småborgerliga och återstående kapitalistiska produktionen småningom att avta och försvinner slutligen helt, ur det ekonomiska livet. Alla produktionsmedel blir nu samhällets egendom.

Kommunismens första stadium kallas socialism. De viktigaste produktionsmedlen är socialiserade. Den proletära staten förfogar över dem. Men produktionen är ännu för litet utvecklad för att kunna tränga undan privategendomen och tillgodose samhällets alla behov. Vidare är det kommunistiska medvetandet ännu svagt och vanorna från ett kapitalistiskt förflutet ännu icke fullständigt övervunna. Men så länge samhället ännu icke är enhetligt, sammanfogat och klasserna och klasskampen följaktligen fortfarande består, så länge är också statsmakten, proletariatets diktatur, nödvändig.

Övergången från socialism till kommunism fullbordas allteftersom produktivkrafterna utvecklas och det kommunistiska medvetandet ökas.

Då arbetarregeringen nationaliserar kapitalisternas egendom, så är detta redan första steget till kommunistiskt, uppbyggande. Sovjet-Unionen har tagit detta första steg och befinner sig på kommunismens första stadium. Nu står arbetarna i de andra staterna i tur.

Tillägg för referenter och lärare:

Vid ringa förkunskap och begränsad tid: *Bucharin, Kommunismens ABCD*, kap. 3, par. 19-22, Frams förlag, Stockholm.

Vid tillräcklig tid för grundlag förberedelse: *Lenin, Revolutionen och staten*, Frams förlag, *Bucharin, Programm der Kommunisten* (Bolsjeviki), kap. 5 o. följ. Viva Verlag, Berlin.

Socialismen och arbetarrörelsen

Den socialistiska revolutionens historiska förberedande.

Det tog lång tid för arbetarklassen, innan den klart insåg sin historiska uppgift att, leda den socialistiska revolutionen och utarbetade riktlinjerna för bästa vägar och medel härför.

Arbetarklassens förberedelse för denna uppgift försiggick på två vägar: 1. I form av mäktiga folkrörelser, som omfattade den arbetande och förtryckta delen av mänskligheten. 2. I form av läror om ett bättre samhälle. Dessa läror innehöll undersökningar om orsakerna till samhällets ofullkomlighet och ett sökande efter bättre former för sammanlevnaden.

Läran om socialismen och kommunismen.

Proletariatet och dess ledare under det senaste århundradet behärskades av en lära, som *Pierre Leroux* år 1834 kallade socialism. Buren av den proletära massrörelsen, blev denna lära samtidigt uttrycket för proletariatets önsningar och dess vapen i aktionerna och kampen. Ordet socialism innefattar olika begrepp. Huvudsaken är 1. Förnekandet av alla bestående klassamhällen. 2. Att upprätta ett samhälle där hushållningen är gemensam, där produktionsmedlen tillhör samhället och en social fördelning (distribution) äger rum. Ett bättre uttryck finner det proletära samhällets ideal i ordet *kommunism*. Kommunismen tillförsäkrar varje arbetare rätt att få så mycket han behöver och förklarar det vara var och ens plikt att ge samhället allt han äger: »av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov». Detta förutsätter att hushållningen är högt utvecklad och sker efter vetenskapliga metoder och med begagnande av maskiner. På så sätt är kommunismen icke endast ett sedligt ideal, utan även ett ekonomiskt. Den fordrar både ett riktigt byggt samhälle och en sådan organisation av samhället, att där genom minsta möjliga mänskliga arbete alstras största möjliga mängd materiella och andliga förnödenheter.

Problemet hur samhället skall kunna bättre organiseras sysselsatte redan i äldsta tider människans tankar. Med början i det gamla Grekland finns det en hel rad föreställningar om ett bättre samhälle. Dessa idéer har bidragit att utveckla socialismen. Men en verklig makt i samhället blev socialismen först, då den förenades till de breda folkmassornas, i synnerhet arbetarklassens, rörelser.

Under de senaste hundra åren har det varit arbetarrörelsen ensam, som framfört tanken på en fullständig omgestaltning av samhället och gått ut i kamp för den.

Under den stora franska revolutionen (1789) uppträdde proletariatet ännu icke självständigt. Men den ekonomiska utvecklingen i England och Frankrike medförde en väldig ökning av arbetarnas antal. I fabriker och verk samlades miljontals arbetare, som varken ägde jord eller verktyg, utan endast förfogade över sin arbetskraft, som de måste sälja till kapitalisterna för ett stycke bröd. Arbetarnas läge i dessa fabriker var fruktansvärt: en ändlöst lång arbetsdag, erbarnligt låg betalning och oerhörd utsugning av barn och kvinnor.

Ändå eländigare var tillståndet för de arbetslösa, vilkas antal även ständigt växte.

Den enskilde arbetaren var fullkomligt maktlös gentemot det allsmäktiga kapitalet. Han var de ekonomiska krafternas lekboll. Endast i förbund med andra arbetare, med arbetskamraterna, kunde han bjuda en makt, som kapitalisterna måste ta hänsyn till. Arbetarna förstod detta instinktivt och arbetarklassens första försök till sammanslutning såg dagen.

De första arbetarorganisationerna.

Redan i början av 1700-talet uppstod de första, till hälften legala (i lag tillåtna) eller hemliga arbetarföreningarna, men för det mesta föll de mycket snart sönder. Särskilt snabb var tillväxten i England mot slutet av 1700-talet eller den tidpunkt, då England först bland alla land utvecklade sin industri.

Stämningen bland arbetarna på den tiden utmärktes av ett oförsonligt hat icke endast mot kapitalisterna, utan också mot fabrikena och industrin med dess maskiner, som de ansåg vara orsaken till sin olycka.

Till följd av eden uppfattningen bland arbetarna kom det i England till uppror mot industrin. Det bildades till och med »Maskinförstörens» sällskap. Bourgeoisin slog ned rörelsen med fruktansvärd terror.

Liknande former av protester från arbetarnas sida finner vi också i andra länder. Men dessa rörelser upphävde ju icke utsugningen och skapade inga enhetliga arbetarorganisationer. Arbetarna blev övertygade om att det icke var maskinerna, som förorsakade deras olycka, utan de som hade maskinerna i sin besittning. Snart uppstod insikten om att arbetarklassen för att upphäva utsugningen själv måste behärska produktionsapparaten och leda driften i sitt intresse. I och med den insikten slog arbetarrörelsen in på socialismens väg.

De utopiska socialisterna.

Omkring år 1500 i England skrev Thomas Moore, statsman och lärde, en bok om »ön Utopia (»Ingenstans») där han målade en fantasibild av ett gott och välordnat samhälle. Efter den skriften fick alla sådana socialistiska tänkare, som förnämligast inskränkte sig till att framställa ett bättre socialistiskt framtidssamhälle, benämningen utopiska socialister.

Under 1800-talet framträdde i Frankrike och England en hel rad sådana tänkare. De var inga revolutionärer. De förstod nog att påvisa bristerna och motsägelserna i det kapitalistiska samhället, men hoppades att på fredlig väg kunna leda människorna till insikt om deras fel och förmå dem att ändra samhället. De var i allmänhet motståndare till den politiska kampen och förstod icke proletariats roll.

Robert Owen (1771-1851) var fiende till privategendomen och kapitalismen, förkunnade full social frihet och drömde om samhällets förvandling genom anläggning av kommunistiska fabriker och kolonier samt kooperativa föreningar. Han trodde på att de rika skulle låta sig övertygas om kapitalismens orättfärdighet och kunna förmås att ge kommunismen sitt stöd.

Den franske utopisten Charles Fourier (1778-1837) levererade en skarp kritik över kapitalismen och krävde samhällets avskaffande. Det nya samhället borde grundas på människornas livskärlek, på deras instinkter och deras fruktan. Samhället borde bestå av så kallade »falangstärer», arbetsgemenskaper, som borde vara uppdelade i olika grupper, ha gemensam hushållning och vara med varandra inbördes förbundna genom sympati och lika tycken och smak. Fourier målade ut det nya samhällets alla enskildheter i de grannaste färger, levnadssättet, förhållandet mellan de enskilda arbetargrupperna o. s. v. Hans inflytande på sin tids socialistiska tänkesätt var stort, men kunde aldrig framkalla någon massrörelse.

Ännu mindre gehör hos arbetarrörelsen mötte fransmannen S:t Simons (1760-1825) lära. Han ansåg kapitalismens fel vara att ännu icke alla kvarlevor från det gamla adelsväldet avskaffats. Han ville på den »industriella jämlikhetens» grundval ställa ekonomin under de bildades

(nationalekonomers, vetenskapsmäns, konstnärers o. s. v.) ledning. Hos S:t Simon finner man redan tanken på ekonomins reglering genom staten, men ännu ingen ide om klasskampen och ingen vägledning i politisk riktning.

De första upproren.

I början av 1800-talet finner vi arbetarna med avseende på sina krav stå i förbund med den framstegsvänliga delen av borgardömet. De första motgångarna i den rent ekonomiska kamp, som de första arbetarföreningarna i England förde, riktade arbetarklassens uppmärksamhet på nödvändigheten av eget politiskt uppträdande. Sedan arbetarna en gång slagit in på den politiska kampens väg, eftersträvade de samhällets omdaning genom den politiska revolutionen. Arbetarrörelsen bryter med utopisternas fredliga förslag. Den antar mer revolutionära former och utger paroller om klasskamp.

En klar klasskaraktär bär Lyon-vävarnas uppror 1831, som utbröt under parollen »Antingen arbeta och leva eller också dö i kamp» och höll Frankrikes näst största stad i sitt våld under 10 dagars tid.

En rad arbetaroroligheter fortfar oavbrutet fram till året 1848. Arbetarna deltar i alla de sammansvärjningar, som redan nu icke gäller enbart den politiska revolutionen, utan också har den sociala till sitt mål.

Paris-proletariatet stod under starkt inflytande av Louis Blancs idéer, som hävdade rätten till arbete och samhällets omdaning genom arbetets organisering samt krävde inrättande av statsföretag, som efter den politiska revolutionen skulle bli vapen i folkets hand.

Den första politiska massrörelsen.

I England uppstod på 1830-talet den första politiska massrörelsen. 1834 bildades på en kongress »Fackföreningarnas Stora Riksförbund». Genom den rad av motgångar, som organisationen hade, föll den dock snart sönder, i synnerhet då den hade inskränkt sig till den rent ekonomiska kampen. Någon tid senare grundades en ny organisation, »Allmänna Arbetarförbundet», som redan nu uppställde politiska mål. En kommitté med ledamöter även från andra radikala organisationer utarbetade en lista över »Folkets krav», den så kallade »Charta», innehållande följande punkter: 1. Allmän rösträtt. 2. Årliga parlamentsval. 3. Sluten omröstning. 4. Lön åt parlamentsledamöter. 5. Avskaffande av census (skatte-, förmögenhetsstreck). 6. Likartad valkretsindelning. Dessa fordringar blev uppslaget till en stor offentlig kampanj, som satte många hundratusen människor i rörelse.

Men det fanns i början ingen endräkt i rörelsen. De småborgerliga elementen tänkte icke på något annat än en parlamentsreform och trodde på enbart fredliga medel. För arbetarna var fordringarna emellertid livsfrågor, som i sig innebar social befrielse, och som kampmetoder tänkte de sig strejker och uppror. Chartismens (av »charta», akt, dokument) hela styrka låg i att den var första massrörelsen mot det borgerliga herraväldet och för arbetarnas erövring av makten.

Parlamentet avslog den med 1,280,000 underskrifter försedda framställningen. Arbetarnas upphetsning undertrycktes genom häktningar och andra åtgärder.

Rörelsens andra svallvåg antog annan form. De nya krav, som arbetardelegerades kongress utarbetade, blev nu helt och hållet av politisk art. Där talades om arbetarmassornas elände, om arbetsdagens omåttliga längd, om skatterna som tyngde arbetarklassen. Även dessa krav avslogs

i parlamentet. Men under påtryckningen av en rad strejker, vars ledning delvis övertog chartisternas paroller, utfärdade regeringen en förordning om arbetstidens förkortning till 10 timmar. Småningom lade sig rörelsen för att slutligen helt försvinna från skådeplatsen.

Den proletära upprorsrörelsen i Frankrike.

Revolutionen av 1848, som i större eller mindre grad avskaffade resterna av adelsväldet i Centraleuropa, framkallade i Frankrike en förstärkning av den proletära rörelsen. Den nådde sin höjdpunkt i »de blodiga junidagarna», den första väpnade sammanstötningen mellan proletariat och bourgeoisie. Under den stora franska revolutionen (1789) uppträdde arbetarklassen ännu icke självständigt. Icke heller nu ägde proletariatet något politiskt parti och hade inget aktionsprogram och inga särskilda krav. Proletariatet stod under inflytande av Louis Blancs socialism och ville kasta undan bourgeoisin. Bourgeoisin visade sig emellertid som den mera erfarna klassen och förstod konsten att strö sand i arbetarklassens ögon. Vid valen 1848 invaldes för förstäderna två arbetarkandidater i den provisoriska regeringen, men de blev genom skickliga knep avkopplade från medverkan i regeringen. Arbetarna begrep, att man lurade dem, och deras upphetsning tog sig uttryck i en rad socialistiska uttalanden. Valen till nationalförsamlingen resulterade i nederlag för arbetarna. Allt hopp om att på fredlig väg nå sitt mål gick förlorat för proletariatet, som nu beredde sig på en avgörande kamp.

Den 15 maj inträngde beväpnade arbetare i nationalförsamlingen för att störta regeringen. Försöket slogs ned, och arbetarnas ledare med Blanqui i spetsen häktades. Regeringen beslöt återta de senaste små eftergifterna för arbetarna, stängde 21 juni statsverkstäderna och kastade 10,000-tals arbetare på gatan. Det blev signalen till upproret. Deltagarna var uteslutande proletärer, män och kvinnor, gubbar och barn. De slogos med ett i historien okänt mod.

Men proletariatet var ännu icke tillräckligt talrikt, icke nog kraftigt. Vidare felades bestämda kampparoller och klartänkta ledare. Bönderna uppträdde mot proletariatet. Efter fyra dagars blodiga barrikadstrider slöt upproret med ett fruktansvärt nederlag.

Kommunisternas förbund och Kommunistiska Manifestet.

Proletariatets nederlag i Frankrike och England var icke endast en följd av proletariatets svaghet utan framför allt av brist på klar, politisk ledning genom ett politiskt parti.

Försöken att skapa ett politiskt parti med socialistiskt program gjordes först inom den tyska arbetarrörelsen.

Redan 1836 grundades av radikala tyska flyktingar »De likas förbund».

I London bestod »De likas förbund» förnämligast av tyska arbetare, men med tiden inträdde där även arbetare från andra land, och förbundet blev en internationell organisation. År 1847 blev Marx och Engels, två ledande tyska socialister, medlemmar av förbundet. På förbundskongressen, som, ägde rum i London 1847, genomfördes en reorganisation och namnet ändrades till »Kommunisternas förbund». På andra kongressen samma år uppdrogs det åt Marx och Engels att för förbundet utarbeta ett manifest, som senare fick namnet »Kommunistiska manifestet» och som hör till den moderna kommunismens grundläggande skrifter.

Manifestet innehåller en sammanfattning av de revolutionära socialistiska teorierna och den revolutionära arbetarrörelsen samt förklarar den senares uppgift vara den politiska kampen som en nödvändig förutsättning för proletariatets befrielse.

Arbetarrörelsen på 1860-talet.

Den svåra reaktion, som följde på 1848 års revolutioner, gav vika först mot 1860-talet. Från den tiden finner man arbetarrörelsen i färd med de arbetande massornas planmässiga organisering för den kommande kampen.

I England uppstod sammanslutningar av arbetarförbund (Trade Union), i Frankrike stärktes arbetarrörelsen med stöd av Proudhons lära om samhällets omgestaltning på ömsesidighetens och den fria överenskommelsens basis. I Tyskland stod Ferdinand Lassalle i spetsen för arbetarrörelsen. Han stod Kommunistiska manifestets idéer nära, men såg lösningen i att skapa arbetarnas av staten understödda kooperativa produktionsföreningar. För att få inflytande över staten krävde rörelsen allmän rösträtt.

Inom alla dessa organisationer härskade internationalismens anda, d. v. s. samarbete och ömsesidig hjälp mellan arbetarorganisationerna i olika land.

Tillägg för referenter och lärare:

Vid ringa förkunskaper och begränsad tid: *Kommunistiska Manifestet*, del 2. Frams förlag.
Vid tillräcklig tid för grundlig förberedelse: *Wegbereiter des Kommunismus*. Verlag der Jugendinternationale, Berlin. *Kautsky, Das Erfurter Programm*, del 4, kap. 9-10. Vorwärts Verlag, Berlin.

För komplettering genom självstudium (arbetarrörelsens historia): *Kautsky, Vorläufer des Socialismus*, 4 band. Vorwärts, Berlin. *Auerbach, Marx und die Gewerkschaften*, del 2. Viva Verlag, Berlin. Omfångsrikare är: *Mehring, Karl Marx*. Frams förlag.

Första Internationalen och Paris-kommunen

Arbetarnas intressen är desamma i alla land. Arbetarna är överallt utsugna, är överallt källan till att de kapitalistiska egendomsherrarna blir allt rikare och arbetarna för överallt en hårdnackad kamp mot sina förtryckare. Framgången i kampen står, som vi sett, i intimt sammanhang med hur stark sammanhållningen är mellan arbetarna i alla land.

Medvetandet om alla länders arbetares intressegemenskap födde redan tidigt och upprepade gånger tanken på nödvändigheten att skapa en internationell sammanslutning av organiserade arbetare – Internationalen. Alltifrån mitten av 1800-talet är arbetarrörelsens historia övervägande dess Internationals historia.

Första Internationalen.

Första Internationalen, känd under namnet »Internationella Arbetar-associationen», stiftades i London 1864.

Någon tid förut hade representanter för franska och engelska arbetare kommit i förbindelse och det var då tanken på en fast sammanslutning mellan alla länders arbetare uppkom. Den 28 september 1864 blev på ett stort möte i Martins Hall i London beslut fattat att organisera »Internationella Arbetarsällskapet».

Stadgarna innehöll huvudgrundsatserna för proletariatets internationella kamp i enlighet med Kommunistiska Manifestet. I programavdelningen påpekades, att »den arbetande klassens befrielse måste vara arbetarnas eget verk» och att »arbetarnas kamp är ingen kamp för privilegier och monopol, utan kampen för klassväldets tillintetgörande» samt att »arbetets befrielse är ingen lokal eller nationell uppgift, utan en social, alla länder omfattande uppgift.»

Det valda generalrådets andliga ledare och därmed själen i Första Internationalen blev Marx. Han sökte energiskt skapa en verklig kampduglig organisation av proletariatet i stället för de socialistiska och halvsocialistiska hemliga förbunden och smågrupperna inom arbetarrörelsen. Internationalen ägde i Europa bestånd till år 1873. Dess inflytande över arbetarmassorna var mycket stort. Redan det faktum att rörelsen hade ett internationellt centrum, stärkte arbetarnas vilja och skänkte envar av de kämpande arbetargrupperna medvetandet, att vid deras sida stod hela världens proletariat.

Betydelsefullt var Internationalens inflytande på de olika ländernas strejkrörelser, som försiggick under generalrådets eller ifrågavarande lands sektioners aktiva deltagande. Detta tillförde Internationalen stora arbetarmassor.

För att förstå Första Internationalens hela betydelse måste man komma ihåg, att en verkligt organiserad arbetarrörelse först då började och att proletariatet i de olika länderna stod under starkt inflytande av resp. lands bourgeoisie. Internationalen fyllde i hög grad uppgiften att sammansvetsa arbetarmassornas tankar och kamp. Största hedern av detta tillkom i synnerhet Marx, som nedlade mycket arbete på saken.

På en av sina kongresser formulerade Första Internationalen sin ställning till de kapitalistiska krigen, vilket åstadkom ganska stor oro inom bourgeoisin. Internationalen beslöt *att i händelse av krigsutbrott uppfordra arbetarna att nedlägga arbetet och gå i strejk mot kriget.*

Första Internationalen existerade icke länge. Den gick under efter Pariserkommunens fall (1871).

Paris-kommunen.

Men vad var Paris-kommunen och varför blev dess undergång fördärvbringande för Första Internationalen?

Paris-kommunen är ett av de viktigaste bladen i historien om arbetarklassens revolutionära kamp.

Åren 1870-71 var det krig mellan Frankrike och Preussen. Vid den tiden var Frankrikes inre ställning mycket oroväckande. Arbetarnas missnöje med kaisar Napoleon (Bonaparte) III:s regering nådde sin höjdpunkt och ett revolutionärt utbrott var oundvikligt. Endast kriget med Preussen höll explosionen tillbaka genom att uppmärksamheten riktades åt annat håll.

Fransmännen led nederlag och deras arméer blev upprivna inom mindre än halvannan månad. Den 2 september 1870 blev en fransk armé med kaisar Napoleon III i spetsen inringad vid fästningen Sedan och hela armén gav sig. De Preussiska trupperna ryckte fram mot Frankrikes huvudstad Paris.

Paris reste sig. En »provisorisk regering för nationalförsvaret» bildades. För stadens försvar ställde sig hela arbetarbefolkningen enhälligt till förfogande. Ett »nationalgarde», som räknade upptill 600,000 man, skapades. Men den borgerliga försvarsregeringen slog snart in på förräderiets väg. *Den skrämde av de beväpnade arbetarna och nedlade all möda på att förråda arbetarna och sluta fred med Preussen. Arbetarna, som försvarade Paris, var för den franska bourgeoisin farligare än den preussiska bourgeoisin, som bombarderade staden.*

Den 27 januari 1871 slöts freden, men arbetarna ville icke erkänna den, utan fortsatte försvaret. Ett försök av Thiers, ledare för den förrädiska bourgeoisin, att ta ifrån folket vapnen misslyckades. Hela befolkningen reste sig mot Thiers' regering och denna flydde med sin klick till Versailles, varifrån han tillsammans med de preussiska trupperna inledde kamp mot Paris-arbetarna.

Efter den Thierska regeringens flykt övergick makten i staden till Nationalgardets centralkommitté och kommunen proklamerades. Det var den 18 mars 1871.

Den 26 mars skedde valet till kommunen. Det valdes 90 medlemmar, vars flertal var revolutionärer och socialister, bland dem 25 arbetare.

I kommunen invaldes 13 medlemmar av Första Internationalen.

Det var allmänna val, som hela befolkningen deltog i, även bourgeoisin som icke hade fått tid att fly. I kommunen hade bourgeoisin även en kort tid sina företrädare.

Kommunen existerade icke länge. Den 20 maj bemäktigade sig Versailles-kontrarevolutionärerna efter hårdnackat motstånd av kommunarderna alla Paris' befästningar.

Från 21 till 28 maj firade bourgeoisin sin blodiga fäst. Under den bloddrypande veckan sköts och ihjälpinades nära 30,000 personer, män, kvinnor och barn av de som, furier rasande versaillesarna. Totala förlusten för Paris-kommunen, för proletariatets första försök att ta makten i besittning, var över 70,000 dödade kommunarder.

Bourgeoisin inskränkte sig icke till nedskjutningar. Till landsförvisning dömdes 7,500 personer

63

och till fängelse 5,000. De fängslade utsattes för fruktansvärd misshandel och tortyr.

Varför var kommunen så förhatlig för bourgeoisin?

Trots sin korta tillvaro under ytterst svåra kampbetingelser i motsats till versaillarna förverkligade kommunen en hel rad revolutionära åtgärder.

De viktigaste bland dem var: Folkets allmänna beväpning och den stående arméns slopande, valbarhet för alla både militära och civila ämbetsmän, kyrkans skiljande från staten, nationalisering av all kyrkans egendom, skolans skiljande från kyrkan. Vidare överlämnades de av sina ägare övergivna fabriker åt kooperativa arbetarföreningar, nattarbete för arbetare förbjöds och ingen ämbetsmans lön skulle få överskrida 6,000 francs om året o. s. v.

Kommunen förenade i sig både den lagstiftande och verkställande makten. *Kommunen var en arbetarregering, en proletariats diktatur.*

Detta är skälet till att kommunen var bourgeoisin så förhatlig. Bourgeoisin var alldeles tokig av glädje, när upproret var krossat och tillfälle bjöds den att göra ordentligt upp med sin »otacksamma» tjänare ... Och det blev sannerligen också uppgörelse!

För att förstå kommunens sammanbrott måste också dess svaga sidor, dess fel, beaktas. Kommunens största fel bestod i en alltför stor mildhet mot bourgeoisin, som kände sig fullständigt fri, bedrev öppet kontrarevolutionär agitation på gatorna, utgav sin egen tidning, reste obehindrat ur Paris och samlade sina krafter mot kommunen. Vidare tillgodogjorde sig kommunen icke versaillarnas i Frankrikes bank befintliga kapital. Där fanns tre miljarder francs, och detta i en tid då kommunen själv alls inga medel hade för sina löpande utgifter. Genom att ta bankerna i besittning skulle kommunen i väsentlig grad ha minskat versaillarnas krafter och stärkt sina egna.

Kommunen slogs ned av bourgeoisin. Den tidens arbetarklass var för oorganiserad och svag. Genom en sluten ring avskuren från den övriga delen av landet, fick de upproriska kommunarderna ingen undsättning och deras krafter avtog dag för dag, under det Versailles-armén växte i styrka. Så blev kommunen 1871 sprängd. Kommunens fall drog med sig även Första Internationalens sammanbrott, fastän den formellt ägde bestånd till 1876. Men Första Internationalens idéer, principerna om proletariats kamp för erövring av den politiska makten, för den kapitalistiska privategendomens avskaffande, de visade sig odödliga och är än i denna dag levande hos arbetarklassen. De börjar på nytt förverkligas i levande livet.

Tillägg för referenter och lärare:

Vid ringa förkunskaper och begränsad tid: Bucharin, Kommunismens ABCD, kap. 5, par. 35. Frams förlag.

Vid tillräcklig tid till grundlig förberedelse: *Kautsky, Erfurter Programm*, del 5, kap. 13. Vorwärts, Berlin. *Marx, Pariskommunen*. Frams förlag. *Lenin, Revolutionen och Staten*, kap. 3: 1. Frams förlag.

För komplettering vid självstudium: *Mehring, Karl Marx*, 6 kap., 1-4, 7:e kap., 15, 11:e kap., 1, 2. Frams förlag. *Pariskommunen*. Frams förlag. *Marx, Der 18. Brumaire des Louis Bonaparte*, Vorwärts, Berlin. *Trotskij, Kommunismen och terrorn*, kap. 5 Frams förlag. *Marx, Kommunisternas Förbund*, Frams förlag.

Andra och Tredje Internationalen

Proletariatets politiska partier i de enskilda länderna.

Paris-kommunens nederlag hade den verkan på arbetarrörelsen, att arbetarnas förtroende till den »rent politiska kampen» upphörde. Under den hårda förföljelse, som vid den tidpunkten inträdde, övergick en del av arbetarna till de rent ekonomiska organisationerna, en annan del drogs mot den anarkistiska rörelsen. Men i alla land började Under senare hälften av 1870-talet och i början av 1880-talet en ny politisk rörelse.

I England misslyckades flera försök att återupprätta den engelska gruppen av Internationalen. I början av 1880-talet uppstod de första ansatserna till socialistisk agitation bland massorna. År 1883 bildades »Socialdemokratiska Federationen», den första socialistiska organisation som omfattade hela England. Den föll snart sönder och efter en följd av nybildningsförsök grundades äntligen år 1900 ett nytt, kraftigt politiskt parti, bestående av de olika socialistiska grupperna och fackföreningarna. Dess ändamål var att vid valtillfällen samla arbetarnas styrkor för att i parlamentet få in största möjliga antal representanter från arbetarpartiet. Partiet växte snabbt i början av 1900-talet. Två riktningar kunde alltid observeras inom partiet: en socialistisk och en facklig, av vilka den fackliga riktningen nästan alltid hade övervikten.

I Frankrike inträdde efter Paris-kommunens fall stor modstulenhets bland arbetarmassorna. Först 1879 grundades åter ett självständigt, politiskt, proletärt parti. Redan nästa år kom det vid diskussion om ett program för politiska krav till en sprängning. Det ensidigt politiska parti, som blev kvar, Socialistiska Arbetarpartiet, stärktes av att de från landsförvisningen återvända kommunarderna anslöt sig. Men även under nästa årtionde följde den ena splittringen på den andra inom den socialistiska rörelsen. Detta till trots utvecklade sig den franska socialismen framgångsrikt. Redan 1903 lyckades man skicka 50 deputerade in i parlamentet. De tillhörde de mest olika socialistiska grupper eller arbetargrupper, men fick titt och tätt anledning till samarbete inom parlamentet. Det största inflytande i enandet hade Jaurès, ledaren för de oavhängiga socialisterna. Men enandet led av det felet, att det saknade proletär, revolutionär klarhet. Enskilda deputerade deltog i de borgerliga regeringarna samman med kommunens bödel Gallifet. Den frågan föranledde nya splittringar. Det stora flertalet franska arbetare tillhörde på den tiden Frankrikes Socialistiska Parti, som uttalade sig mot att socialisterna deltog i det borgerliga parlamentet. Men det mest utmärkande för den franska arbetarrörelsen var tillvaron av en stark fackföreningsrörelse, som en lång tid förhöll sig principiellt fientlig mot det politiskt-socialistiska partiet. Verkningarna av hela detta förlopp inom den franska arbetarrörelsen kan spåras ännu i dag.

I Tyskland hade ett stort politiskt arbetarparti uppstått redan på 1860-talet. Utom detta anslöt sig även 1868 de tyska arbetarföreningarnas förbund till Första Internationalen. Då utträdde de borgerliga elementen ur partiet. År 1869 grundades sedan Socialdemokratiska Arbetarpartiet, vars program stod nära Internationalens program. Detta partis ledare, Bebel och Liebknecht, protesterade i överensstämmelse med Internationalens program mot fransk-preussiska kriget. Partiet fick därför utstå förföljelse. Snart, 1874, upplöstes alla bestående arbetarorganisationer.

År 1875 i Gotha sammanslöt sig de bägge arbetarpartierna till »Tysklands Socialistiska Arbetarparti», som senare omdöptes till »Tysklands Socialdemokratiska Arbetarparti». Regeringen skärpte sin förföljelse. Men samtidigt ökades antalet av de röster, som vid valen avgavs för partiet. I anledning av ett attentat 1878 mot tyske kejsaren framlade rikskanslern i riksdagen en undantagslag mot socialisterna. Den blev dock antagen först av en ny riksdag, som

valdes under särskilda betingelser, sedan den gamla blivit upplöst. Efter detta följde en tid av häktningar, landsförvisningar och upplösning av arbetarorganisationer. Partiet blev illegalt, men dess inflytande blev tre gånger så stort under undantagslagens tid. Med år 1890 förlorade lagen sin verkan och partiet framträdde legalt som »Socialdemokratiska Partiet». Redan nästa år utarbetades ett nytt partiprogram, som ända långt in på 1900-talet var grundvalen för verksamheten. Men med partiets snabba tillväxt gick under den kapitalistiska ekonomins uppblomstringstid även rörelsens revolutionära anda förlorad. Mot slutet av 1800-talet uppkom riktningar, som inskred för en revision av Karl Marx' läror. Vid världskrigets begynnelse visade det sig, att partiets majoritet var anfrätt av en sådan anda, att partiet fullkomligt svek i kampen gentemot kriget.

Andra Internationalen.

I sin fruktan för »kommunismens spöke» inledde bourgeoisin även en förtvivlad kampanj mot *arbetarinternationalen*.

På grund av de olika nationella organisationernas nederlag lyckades man först femton år efter Första Internationalens död att äntligen på nytt bilda det internationella förbundet av arbetarklassens förtrupp.

Andra Internationalens första kongress ägde rum i Paris 1889.

Under sin 25-åriga tillvaro har Andra Internationalen nedlagt ett betydelsefullt organisationsarbete i fråga om sammanslutningen mellan de socialistiska partierna i alla land samt för arbetarklassens förening överhuvud. Stor roll spelade överenskommelsen om en internationell högtidsdag, den 1 maj. Den dagen var icke endast den internationella solidaritetens dag, utan också mönstringsdagen för proletariets revolutionära bataljoner.

Den 1 maj.

Varför valde man just den 1 maj till detta?

Av en amerikansk arbetarförening hölls den 1 maj 1889 en demonstration i anledning av årsdagen av att amerikanska regeringen låtit skjuta arbetare i Chicago.

Andra Internationalens första kongress beslöt därefter att till bevis på den proletära solidariteten betrakta den 1 maj som den internationella proletära högtidsdagen och årligen fira den dagen.

Högtidlighållandet fick sitt uttryck på så sätt att arbetarna den dagen nedlade arbetet, höll möten och gatudemonstrationer samt framlade krav för sina regeringar.

Förhållandet till kriget.

Andra Internationalen var motståndare till krig mellan de borgerliga staterna. Av alla socialister, som tillhörde Internationalen, fordrades att de gjorde kraftigare agitation mot militarismen och för de stående arméernas ersättning med allmän folkbeväpning samt med alla slags åtgärder ansträngde sig att förebygga krigiska sammanstötningar. Framför allt var det deras plikt att om möjligt förhindra sammandrabbning eller att försöka snarast möjligt få ett slut på den och utnyttja den för påskyndandet av det kapitalistiska väldets störtande.

Agitationen mot militarismen, mot de borgerliga staternas ständigt stigande rustningar och krig bedrevs ganska omfattande. Men då det gällde att skrida från ord till handling, att övergå från agitation till aktion (1914, 1918), då glömde Andra Internationalen alla sina beslut och i stället

för att träffa anstalter för att hindra kriget, uppfordra arbetarna till uppror mot sina militaristiska regeringar, så uppbjöd arbetarnas ledare all sin förmåga för att bilda nationell »enhetsfront» med bourgeoisin. De enskilda sektionerna av Andra Internationalen möttes som fiender vid krigsfronten, då de försvarade sina »egna» borgerliga stater och deras rovgiriga syften.

Andra Internationalens slut.

På så sätt reste det imperialistiska kriget 1914 18 ett gravkors över Andra Internationalen. Dess sista kongress ägde rum 1912 i Basel.

Efter krigets slut gjorde de vid liv bevarade »internationalisterna» ett försök att återupprätta Andra Internationalen. En ömklig kongress inkallades och resolutioner fattades. Den första av det slagets kongresser hölls i februari 1919 i Bern, den andra i Hamburg 1923, som på samma gång medförde återföreningen av socialpatrioterna med den.

Andra Internationalen, vilken nu kallades Socialistiska Arbetarinternationalen, höll sin senaste kongress i Marseille 1925. Denna kongress bekräftade att Andra Internationalen oåterkalleligt gått under.

För Andra Internationalen, som under hela sitt bestånd nästan uteslutande sysslade med organisationsarbete, existerade aldrig den praktiska uppgiften att ta den politiska makten i besittning och upprätta proletarietets diktatur. Alla dess organ var inriktade på det förberedande, »fredliga» arbetet. Så fort det gällde handling, så fort de proletära bataljonerna måste föras till kamp mot bourgeoisin, så visade sig Internationalen vanmäktig, då begrep den icke, att den socialistiska revolutionens tid redan var kommen, utan förrådde arbetarklassens intressen.

Vad som nu finns kvar är en International av all världens kompromissmakare, som samman med bourgeoisin bekämpar den i utveckling stadda revolutionära rörelsen under Kommunistiska Internationalens ledning.

Andra Internationalens socialistiska partier är numera ingenting annat än borgerliga partier.

Tredje Internationalen.

Allt eftersom kriget drog ut på tiden växte inom arbetarklassen icke bara missnöjet, utan också behovet av internationell ening, behovet av ett organ, som kunde ta sig an den allmänna ledningen av den revolutionära kampen. Med andra ord: en tredje International var nödvändig.

År 1915 togs första steget till samling av de revolutionära arbetarepartier, som inskridit för aktiv kamp mot de imperialistiska staterna och mot det imperialistiska kriget. Till Zimmerwald, en liten stad i Schweiz, inkallades en ganska fåtalig konferens, som vände sig till hela världens proletärer i ett manifest med uppfordran att begynna kampen för freden. 1916 sammanträdde i Kienthal, också i Schweiz, en andra konferens som bekräftade den förras upprop. De bägge konferenserna blevo icke resultatlösa för den internationella proletära rörelsen. Och även om de ensamt icke var i stånd att dana en tredje international, så tjänade de i vart fall som framstöt för sammanslutningen av alla lands revolutionära krafter.

Tredje Internationalens första kongress ägde rum de första marsdagarna 1919 i Sovjet-Unionen.

Som grundval för Kommunistiska Internationalen lades principen om hänsynslös klasskamp för - proletarietets diktatur. K. 1. stöder sig på Marx' och Lenins revolutionära läror och på den

strängaste centralism och disciplin (de villkor för inträde i K. I., som innefattas i de 21 punkterna).

I manifestet till hela världens arbetare säges, att Kommunistiska Internationalens uppgift är, att befria arbetarrörelsen från de kompromissande elementens upplösande inflytande och att påskynda den socialistiska revolutionens seger i hela världen.

Den III Internationalen heter *kommunistiska*, därför att den inom sig förenar alla länders kommunistiska partier, den avgörande kampens partier; i dess led finns ingen plats för kompromissmakarna.

Kommunistiska Internationalens kongresser, som äger rum årligen, vittnar om de kommunistiska partiernas tillväxt, om tillväxten av den revolutionära rörelsen i alla länder, där kapitalet ännu härskar. Det finns för närvarande intet enda land, där det inte finns ett kommunistiskt parti.

Under det att första kongressen hade till huvuduppgift, att »plantera kommunismens fana i hela världen och proklamerandet av det kommunistiska programmet», var uppgiften för andra kongressen, som ägde rum i Moskva 23 juli-7 augusti 1920, att skapa en fast organisation för Kommunistiska Internationalen och att utarbeta grundvalen för dess taktik.

I de av kongressen antagna statuterna för Kommunistiska Internationalen säges, att alla partier som tillhöra den Kommunistiska Internationalen, utgör ett enhetligt internationellt kommunistiskt parti med järnhård disciplin och med exekutivkommittén i spetsen. Om disciplinen brytes eller kongressbesluten överträdes har exekutivkommittén befogenhet att utesluta hela grupper eller partier ur den Kommunistiska Internationalen.

För att omöjliggöra anslutning till Kommunistiska Internationalen av sådana partier, som till sitt väsen är fientliga mot kommunismen och den revolutionära kampen, antog kongressen de 21 anslutningsvillkoren för Kommunistiska Internationalen.

Dessa villkor kräver, att alla som inträder i Kommunistiska Internationalen, skall bedriva daglig kommunistisk agitation och propaganda, draga till sig arbetarnas och de arbetande böndernas massor, organisera kommunistiska fraktioner i alla fackföreningar och kooperativa sammanslutningar, för att därigenom frånrycka kompromisspartierna deras inflytande i dessa o. s. v. Dessutom kräver villkoren obetingat underordnande beträffande alla beslut av Kommunistiska Internationalens kongresser och exekutivkommitté.

Tredje kongressen 1921 skred till ändå noggrannare utarbetande av de kommunistiska partiernas taktik. Under parollen »*Till massorna!*» gav kongressen – med anpassning av K. I:s taktik efter tempot (hastigheten) i världsrevolutionens utveckling – partierna uppgiften att genom ingripande i *dagsstriderna* och försvar av *övergångstidens krav* erövra inflytandet över *arbetarklassens flertal*. Kongressen förutsåg tillspetsningen av kapitalets offensiv mot proletariatet och beslöt att med alla Internationalens medel kämpa emot den.

I början av år 1922 tog Tredje Internationalens exekutiv ett avgörande steg i denna riktning i det den föreslog arbetarrörelsen i dess helhet att skapa proletär *enhetsfront*. Enhetsfronttaktiken innebar, 'att K. I. ville till motvärn mot kapitaloffensiven samla icke endast de medvetet revolutionära proletärerna, utan också de inom de reformistiska organisationerna stående, därigenom att K. I. uppfordrade de breda arbetarmassorna att gemensamt försvara ett bestämt kampprogram (enhetsfront underifrån) och vände sig till deras ledande organisationer

(fackförbund, socialdemokratiska partier) med begäran att likaledes inskrida för dessa krav (enhetsfront ovanifrån).

Då reformlisterna i grunden är borgerliga och icke vill någon revolution, kan de icke samgå med kommunisterna och deras sabotage mot enhetsfronten verkar revolutionerande på arbetarmassorna.

Fjärde kongressen, som öppnades i Leningrad på femte årsdagen av ryska revolutionens utbrott, *bekräftade* detta exekutivens förslag och tillade andra viktiga beslut. De kommunistiska partierna fick uppgiften att mot socialdemokratins koalitionspolitik ställa kampen för arbetar- och bonderegering, för proletariats diktatur. Med särskilt eftertryck betonade kongressen nödvändigheten av att Tredje Internationalen erhöll egenskapen av ett enhetligt världsparti.

Kommunistiska Internationalens 5:te världskongress.

Kominterns 5:te världskongress fastställde som partiernas huvuduppgift erövringen av proletariats flertal i varje land. Som en första förutsättning för detta är det nödvändigt att övervinna de socialdemokratiska kvarlevorna som leder till svåra högeravvikelser. För att vinna massinflytande måste även enhetsfronttaktiken genomföras på följande revolutionära sätt:

1. Enhetsfronttaktik underifrån ständigt eller nästan ständigt.
2. Enhetsfronttaktik underifrån och ovanifrån tämligen ofta i de länder, där vi ännu är i minoritet.
3. Aldrig enhetsfronttaktik enbart ovanifrån.

Delfordringar och kompromisser får förekomma endast under beaktande av slutmålet. Likaså kan parollen »arbetar- och bonderegering» fattas endast som revolutionär paroll. De kommunistiska partierna ålades bolsjevismens uppgift, vilken framför allt består i:

1. De kommunistiska partierna måste vara masspartier, som uppehåller legala och illegala förbindelser med massorna.
2. De måste kunna manövrera.
3. De måste vara grundligt marxistiskt bildade och ständigt sträva mot slutmålet.

För de kommunistiska partiernas bolsjevism är vidare nödvändigt:

1. att genomföra partiernas reorganisation (ombildning) på grundval av driftsceller såsom partiets grundenhet,
2. att ge partierna marxistisk-leninistisk bildning för att ideologiskt stärka K. I. och höja deras kampförmåga.

Som det centrala i massarbetet står kampen för fackföreningarnas enhet, vilket är första förutsättningen för revolutionärt bekämpande av kapitaloffensiven, och upprättandet av en bred revolutionär kampfront i syfte att förbereda proletariats makterövringen som en aktuell fråga för dagen.

Kommunistiska Internationalens inflytande.

De kommunistiska partiernas och Kommunistiska Internationalens inflytande hos arbetarmassorna i alla land tilltar oavbrutet, men det är alltså icke på långt när alla arbetarorganisationer, som går fram under den röda, den revolutionära fanan. Det är icke endast

Europas proletärer som allt mer och mer omfattas av de kommunistiska partierna. Bland österlandets folk, i Kina o. s. v., växer oavbrutet Kommunistiska Internationalens inflytande.

Kompromissherrarna fortfar med sitt förstörelseverk och genom att utnyttja skyddet från de borgerliga regeringarnas sida och förföljelsen mot kommunisterna håller de ännu många arbetarorganisationer under sitt förrådiska inflytande. *Genom att till bourgeoisins förmån spränga proletariatets enhetsfront förhalar dessa förrädare tiden för uppgörelse med kapitalet i den revolutionära slutkampen.*

Ju förr det lyckas Kommunistiska Internationalen att dra arbetarna undan förrädarnas inflytande, desto närmare rycker den socialistiska världsrevolutionens triumf.

Segern är oundviklig. Frågan är endast, när den skall komma.

Den kapitalistiska världen vrider sig i dödsryckningar. Kriget har fördärvat jämvikten, som rådde mellan de kapitalistiska staterna, *och rövarfreden har icke avlägsnat de orsaker, som framtvungade kriget.*

Nya krigiska sammanstötningar för att uppdelas världen är oundvikliga.

I alla länder växer och förstärkes den revolutionära rörelsen. Klasskampen har skärpts. En liten, enstaka strejk antar ofta mycket snart karaktären av en politisk masstrejk, som kan övergå i väpnad sammanstötning.

Arbetarmassorna, som genomlider de kapitalistiska förhållandena, inser alltmer deras outhärdlighet. Under Kommunistiska Internationalens fana kommer arbetarna att störta »den gyllne kalvens» rike, kapitalets välde.

Tillägg för referenter och lärare:

Vid ringa förkunskaper och begränsad tid: *Bucharin, Kommunismens ABCD*, del I, kap. 5, paragraf 36-40. Frams förlag.

Vid tillräcklig tid: *Sinovjev, Die kommunistische Internationale auf dem Vormarsch*, del I, Verlag Hoym.

För självstudier: *Luxemburg, Die Krise in der Sozialdemokratie (Juniusbroschüre)*. Viva Verlag, Berlin. *Lenin und Sinovjev, Gegen den Strom*, styckena 62-65. Verlag Hoym. *Radek, Socialismens utveckling från vetenskap till handling*. Frams förlag.

Arbetarklassens organisation

Klasskampen tillspetsas alltmer, allt häftigare blir sammandrabbningarna mellan kapitalisterna och arbetarna, ett allt större antal arbetare omfattas av varje konflikt. Arbetarklassen måste skapa en beständig organisation för klasskampens ledning och ordnade genomförande.

Så länge kampen mellan arbetare och kapitalister utspelas framför allt som en ekonomisk kamp på arbetsplatsen, så länge arbetarklassen till sitt stora flertal ännu icke insett, att det icke längre finns någon räddning för dem under kapitalismen, så länge är dessa organisationer *fackföreningar*. Fackföreningarna kämpar närmast för förbättring och betryggande av arbetarnas livsvillkor. Fackföreningarna tjänar på så sätt klasskampen inom den kapitalistiska samhällsordningen. Men nya uppgifter får de under kampen för proletariats diktatur och efter maktens erövring.

Allt eftersom arbetarna utsuges och genom industrikapitalismen allt tydligare inser, att det inom privatäganderättssamhället ingen bestående förbättring i deras läge kan ges, börjar de arbeta på den kapitalistiska samhällsordningens avskaffande. De börjar *föra politisk kamp*. Arbetarklassens revolutionära kamp kräver en särskild organisation Och den är *partiet*. Vid partiets sida ställer sig under den fortsatta utvecklingen den politiska *ungdomsorganisationen*.

Vid sidan om fackförening, parti och ungdomsorganisation har arbetarklassen skapat även andra organisationer: De *kooperativa konsumtionsföreningarna* har till uppgift att förbättra arbetarnas villkor genom att till lägre pris tillhandahålla livsförnödenheter. De ersätter de återförsäljande handlandena (mellanhänderna) och övertar efter proletariats makterövring fördelningen (distributionen) av livsmedel o. s. v. Andra organ är de kooperativa produktionsföreningarna, som själva producerar förnödenheter. Deras betydelse är ännu ganska ringa.

Fackföreningarna och deras roll i klasskampen.

Fackföreningarnas uppkomst.

Samtidigt med industrins utveckling icke endast växer proletariats utan det hoppressas i större massor, dess styrka tilltar och det *förnimmer* den mer. Proletariats intressen och levnadsvillkor blir alltmer likartade genom att maskinerna mer och mer utplånar skillnader i arbete och pressar ner lönen överallt till samma nivå.

Allt oftare antar kollisionerna (sammanstötningarna) mellan enskilda arbetare och enskilda borgare karaktären av kollisioner mellan *två klasser*. Arbetarna börjar då bilda koalitioner (förbund) mot bourgeoisin. De sammansluter sig till försvar för sin arbetslön. (Kommunistiska Manifestet, del I).

Sådana koalitioner är fackföreningarna. I början var de lokala (orts-)föreningar mellan arbetare inom samma bransch. Med industrikapitalismens utveckling blir striderna häftigare och organisationerna måste göras större. De lokala föreningarna sluter sig samman till lands- (riks-) förbund. Fackföreningarna inom alla branscher bildar gemensamma utskott. Och över gränserna sluter sig fackföreningarna samman i internationella förbund.

Fackföreningarnas historia.

De äldsta fackföreningarna är de engelska Trade-Unions. I Tyskland uppstod de första fackföreningarna 1848 efter den borgerliga revolutionen. Redan tidigare hade det förekommit

lönestrider: så t. ex. på 1700-talet mellan hantverksmästarna och gesällerna och t. o. m. redan på 1500-talet mellan gruvarbetarna och gruvägarna i Mansfeld och i Alperna. Men dessa lönestrider fördes utan någon som helst organisation. Endast i undantagsfall hade arbetarna några avtal.

Den borgerliga revolutionen befriade produktionen från skråväsendets sista bojar. Med den moderna industrin uppstod även arbetarorganisationer. Men tider av reaktion och svåra kriser tillintetgjorde snart dessa små-organisationer med oklara mål. Först sedan industrin efter 1868 fått ett oerhört uppsving, växte fackföreningarna trots alla förtryck i lagens skydd.

Med Tysklands förvandling från jordbruksland till industriland ökade proletariatet. Dess organisationer blev starkare trots förföljelserna genom Bismarcks socialistlag. År 1877 visade fackföreningsstatistiken 30 organisationer med tillsammans 50,000 arbetare på 1,300 orter, år 1914 fanns det 48 förbund med 11,385 lokala föreningar och 207,800 medlemmar, år 1918 fanns 50 förbund med 10,365 avdelningar och 1,665,000 medlemmar, år 1920 52 förbund med 27,271 avdelningar och 7,890,000 medlemmar. Ständigt nya arbetarlager drogs in i fackföreningarna. Världskrig och omvälvningar tillförde också fackföreningarna stora mängder tjänstemän och kvinnor.

Landsorganisationen i Sverge bildades år 1898. Den utvecklade sig så:

år	förbund	antal avdeln.	medl.
1903	24	880	47,800
1910	27	1,576	85,100
1913	26	1,433	97,200
1919	31	2,652	258,900
1922	33	3,207	292,900
1923	33	3,448	313,000
1924	34	-	360,300

I de romerska länderna, t. ex. Frankrike, Italien, utvecklade sig fackföreningarna på liknande sätt, fastän de i de fackliga organisationerna såg proletariatets enda kampmetod och avböjde alla andra medel, t. ex. parlamentarismen. De var syndikalister.

Fackföreningsinternationalen.

Arbetarklassens strider höll sig icke endast inom de enskilda staternas gränser. Arbetarna måste organisera försvaret internationellt. Detta insåg redan Marx och Första Internationalen. Men något internationellt samarbete kom egentligen icke till stånd förrän fr. o. in. 1902. Från det året sammanträdde representanter för fackförbunden i de flesta länder regelbundet för att rådslå och en internationell byrå upprättades. Samtidigt bildades också internationella sekretariat för flera yrken – det hade f. ö. delvis skett redan tidigare.

År 1913 grundades så »Internationale Gewerkschaftsbund» med säte i Amsterdam. Till detta anslöt sig alla fackföreningar, som icke avstod från klasskampen.

Fastän socialdemokrater hade ledningen inom denna International, ville de synas opolitiska. De avböjde storstrejk som politiskt medel och hela deras taktik är *reformistisk*, d. v. s. de vill i st. f. kamp genom reformer förbättra arbetarklassens läge utan att arbeta på proletariatets diktatur som mål.

På den grund sprängdes den amsterdamska fackföreningsinternationalen redan de första krigsdagarna, trots sina beslut för fred, eftersom den icke var rustad för någon aktion mot kriget. När den efter kriget återupprättades, måste den komma i motsättning till de revolutionära fackföreningarnas organisation *Röda Fackförenings-Internationalen*.

Fackföreningarnas uppgifter.

Fackföreningarna kämpar till en början för löner, för arbetarnas blotta livsuppehälle. De företräder endast ett visst, slags arbetares intressen. Först när kapitalismen mer och mer nivellerar lönerna (gör dem lika låga), företräder fackföreningarna icke längre ett visst skikt arbetare, klan *hela arbetarklassen*. Fackföreningarna eftersträvar icke närmast kapitalismens störtande, utan endast förbättringen av arbetarnas villkor. Men även om lönerna kan höjas, blir arbetarnas läge allt osäkrare genom kriser och därmed följande arbetslöshet. Fackföreningarna måste vara revolutionära, därför att endast det kapitalistiska systemets avskaffande kan trygga arbetarnas läge.

Men genom arbetarnas indragning i kampen övertar fackföreningarna ytterligare en viktig roll i arbetarrörelsen. De blir det första *medlet* för den omedvetne löneslavens *fostran* till en klassmedveten kämpe.

Fackföreningarnas politiska kamp.

Fackföreningarnas kamp riktar sig mot företagen. Kampen är ekonomisk. Ekonomiska strider blir även politiska, så snart så stora massor arbetare dras in i dem, att företagarklassen måste anlita statens och dess organs hjälp i kampen mot arbetarklassen. Staten inskrider aktivt för kapitalismen. Förbud mot koalitioner och mot strejker samt polisåtgärder påtvingar fackföreningarna den politiska kampen. Dessutom ställer fackföreningarna krav på staten. De fordrar lagstadgad 8-timmarsdag, arbetarskyddslagar och begränsning av barnens arbete.

Fackföreningarna kan alltså icke stå utanför den politiska kampen. Det är icke beroende av deras fria vilja, utan den kapitalistiska ordningen tvingar dem att kämpa politiskt.

Fackföreningar och parti.

Partierna för dock den politiska kampen som representanter för sina klasser. Om fackföreningarna vill föra sina politiska strider framgångsrikt, måste de därför organisera dem i intimaste gemenskap med proletariatets parti, kommunistiska partiet.

Hittills råder i de flesta länder ännu ingen nära förbindelse mellan kommunister och fackföreningar, så mycket mer som fackföreningarnas ledare endast med reformer vill »förbättra» arbetarklassens läge. Kommunisterna arbetar inom fackföreningarna på att vinna största möjliga inflytande. Detta därför att kampens slutmål till största delen beror av samarbetet mellan fackföreningarna och det kommunistiska partiet. Fackföreningarna kan verka desto bättre ju större inflytande partiet har på dem.

Fackföreningarnas neutralitet.

Under den nuvarande ledningen av socialdemokrater, tillhörande Amsterdam-Internationalen, är flertalet fackföreningar ännu »neutrala». Men i en tid av till det yttersta skärpta klasstrider kan fackföreningen såsom *proletariatets största kampgemenskap* icke stå likgiltig. Att predika fackföreningarnas neutralitet är liktydigt med att göra dem till strejkbrytare.

Sambandet mellan ekonomi och politik är särskilt starkt under den kapitalistiska utvecklingens

nuvarande sista skede. Det finns icke längre några uppgifter, som ensamt kan lösas av fackföreningarna eller ensamt av partiet. Masstrejker, direkta aktioner, arbetarklassens beväpning bör och måste ske genom fackföreningarna. Neutralitet leder dit Amerikas och Italiens fackföreningsledare nått: mitt in i arbetarklassens fiendeläger

Revolutionärt fackföreningsarbete.

Om vi insett, att flertalet av de nuvarande fackföreningarna utför ett dåligt arbete och detta just därför att de icke tagit den sociala revolutionen till sitt mål, utan nöjer sig med framgång för dagen, så måste vi prestera ett annat slags arbete i stället. Det aktiva deltagandet i fackföreningsarbetet är en av kommunistens huvuduppgifter. Framför allt får fackföreningarna icke gå in på kompromisser med kapitalet, utan *obehindrat av kapitalisternas intressen företräda arbetarnas sak med alla medel*. Fackföreningarna måste ta sig an arbetarklassens alla olika lager utan undantag (de reformistiska fackföreningarna utesluter ofta stora delar av arbetarklassen, de amerikanska t. ex. alla utlärda och negrerna). Framför allt annat måste de arbeta klart för slutmålet, revolutionen, och uppfostra arbetarmassorna till revolutionär kamp.

För den skull är det i första rummet nödvändigt, att fackföreningarna politiskt står under Kommunistiska partiets inflytande och ledning, som ensamt är i stånd att leda arbetarklassens revolutionära kamp.

Hur skall vi uppnå detta?

R. F. L

De revolutionära fackföreningar, som erkänner dessa grundsatser, har sammanslutit sig i *Röda Fackförenings-Internationalen*. Denna kämpar framför allt för revolutionering av de fackföreningar, som, ännu står under reformistisk ledning.

En särskild uppgift *har kommunisterna i fackföreningarna*. De sammansluter sig i fraktioner både inom de reformistiska och de röda fackföreningarna. Dessa fraktioner skall bilda kärnan i den revolutionära fackföreningsrörelsen. På så sätt övertar kommunisterna ledningen underifrån och ställer massorna under kommunistiskt inflytande.

Kampen om fackföreningarnas enhet.

Kommunisternas första uppgift inom fackföreningarna är i detta nu kampen för facklig enhet. – Den nuvarande perioden tillåter icke proletariats splittring, utan kräver dess fullständiga enhetlighet. För detta mål kämpar kommunisterna och de revolutionära fackföreningarna (engelskryska kommittén för fackföreningarnas enhet).

Fackföreningarna i kampen om makten.

En mycket framstående betydelse får fackföreningarna under proletariats kamp för diktaturen. De måste hjälpa till att sammanföra arbetarna till enhet mot kapitalisterna och deras reformistiska hantlangare. Den politiska kampen utspelas allt mindre på demokratins mark, i parlamentet. Gator och fabriker är skådeplatsen för de politiska tilldragelserna. Fackföreningarna måste välorganiserat och målmedvetet delta även i dessa strider. De ryska fackföreningarna fullgjorde den uppgiften under kampen om makten. Nästan alla deltog i kampen mot Kerenski-regeringen, bildade Röda Gardet och medverkade i november-revolutionen under Kommunistiska Partiets ledning att skapa sovjetstaten.

Fackföreningarna efter maktens erövring.

Nya uppgifter tillfaller fackföreningarna efter proletariatets makterövring. Organisationerna för kamp mot kapitalisterna, blir organ för den socialistiska hushållningens uppbyggande. De organiserar arbetet och är den disciplinerade armén för kamp mot det sabotage, som kapitalismens vänner bedriver, och mot angreppen på proletariatets makt.

Tillägg för referenter och lärare:

Kautsky, Erfurter Programm, V:8. Vorwärts, Berlin. Losovskij, Moskau oder Amsterdam?

Trotsky, Kommunismen och terrorn, VIII: 3. Frams förlag. Auerbach, Marx und die

Gewerkschaften, del 2. Viva, Berlin.

För självstudium: *Nestriepke, Die Gewerkschaftsbewegung*, band I. Verlag E. H. Moritz, Stuttgart. *Deutsch, Geschichte der österreichischer Arbeiterbewegung*. Wiener Volksbuchhandlung. *Luxemburg, Massenstreik, Partei und Gewerkschaften*. Viva, Berlin. *Fackliga Propagandaförbundets skrifter*, Frams förlag Olsson, *Liberal eller Socialistisk fackföreningsrörelse*. Frams förlag.

Det politiska partiet

Definition.

Partiet ärr den medvetet energiska och aktiva delen av klassen, ledaren i klasskampen. Arbetarklassens parti bildas av dem som först inser nödvändigheten av revolutionär kamp och är beredda att föra den. Denna kamp, som partiet har att föra, kallas den politiska kampen, därför att den är en kamp om statsmakten (ordet politik kommer av den grekiska benämningen på stat).

Förutsättningarna för att bilda ett parti.

Men det är icke nog att ett antal klasskamrater beslutar att bilda ett parti. Det kan tvärtom aldrig bli tal om ett parti förrän föreningen åstadkommit

1. enhetligt program,
2. enhetlig taktik,
3. organisation.

1. Det räcker icke, att stiftarna och medlemmarna av arbetarpartiet allesammans säger, att de är revolutionära, att de allesammans vill störta kapitalismen. De måste också ha en plan för hur de vill nå detta, ett *program*.

2. Men om partiet vill nå sitt syfte, måste hela partiet dessutom vara enigt om på vilket sätt programmet skall genomföras, vilka medel som skall användas i klasskampen. Partiet måste ha *en enhetlig taktik*.

3. För att kunna genomföra det gemensamma programmet och följa den beslutade taktiken måste partiet ha en *organisation*. Utan organisation är det kanhända möjligt att åstadkomma en diskussionsgrupp, men aldrig ett parti, som kan inverka på och revolutionera massorna. Organisationsformen är olika, beroende på klasskampens utvecklingsgrad och förhållandena i de olika länderna.

Parti och klass.

»Partiet är ledaren av sin klass.» Alltså kan det finnas endast *ett* parti för varje klass. Men i verkligheten finns det överallt inom arbetarklassen flera med revolutionärt program försedda partier, som kallar sig »arbetarparti». Det kommer emellertid icke an på namnet, utan på vilket parti som faktiskt företräder sin klass' intressen, vilket arbetarparti som är i stånd att störta den kapitalistiska samhällsordningen.

Icke heller inom partierna är uppfattningen om taktiken alltid helt densamma. Hur kan det förklaras?

Det är inte alla arbetare som inser, att den revolutionära kampen är nödvändig och måste föras på klara linjer. Först under den kapitalistiska utvecklingens gång, under klassmotsättningarnas skarpare tillspetsning kommer de till den insikten. Deras parti omfattar därför både avgjort revolutionära och vacklande element, vilket gör taktiken oklar. Men vidare finns det, som medvetet, avsiktligt vill föra arbetarmassorna bort från den revolutionära kampen (kompromisspartierna, se sid. 31). Inga sådana partier är, fastän de består av arbetare, några arbetarpartier i klassbemärkelse, då de ju icke kan eller icke vill föra kamp för arbetarklassens intressen.

Arbetarklassens parti är kommunistiska partiet. Endast detta företräder klassens intressen. Det är ledaren i kaninen om diktaturen och efter proletariats makterövring.

De sista striderna före erövringen av makten visar allt tydligare kompromisspartiernas anda och avsikter. Arbetarmassorna erkänner mer och mer kommunistiska partiet som klasskampens ledare.

Men lika väl som hela klasskampens sätt och former under den kapitalistiska utvecklingens gång ändrade sig, likaväl måste partiernas former (deras organisationer) ändras. (Se avd. Socialism och arbetarrörelse.)

Partiets former i gångna tider.

Det dröjde länge, innan arbetarklassen genom otaliga strider och nederlag hade funnit den form för sitt parti som passade bäst för den proletära befrielsekampens uppgifter och ändamål.

I arbetarrörelsens början finner vi politiska arbetarorganisationer i form av hemliga förbund. Sådana kunde ha ett för tillfället stort inflytande på den spirande arbetarrörelsen.

Bredare anlagd var den i Tyskland grundade *Arbetarbildnings-föreningen*. Den omfattade större massor, men var ingen ren klassorganisation, eftersom den till medlemmar hade även många »arbetarvänliga» borgare, som i grund och botten ville strypa klasskampen.

I stället för sådana lösa föreningar kom slutligen det centraliserade, strängt systematiskt ordnade *arbetarpartiet*, som tog till sitt mål att sammansluta arbetarna i ett särskilt parti mot de borgerliga partierna. Partiets uppgift var att kämpa för erhållandet av medborgarrätt och arbetarlagstiftning inom den borgerliga staten.

Ur detta slags arbetarparti uppkom först i Ryssland genom sprängning den form av *revolutionärt politiskt parti*, som omfattar endast den medvetna delen av arbetarklassen, nämligen den som insett nödvändigheten av den revolutionära politiska befrielsekampen om statsmakten med alla klassen till buds stående medel och som är beredd att handla därefter.

Internationalen.

Internationalen, sådan den ägde bestånd till krigets utbrott (se sid. 67-68), var en förbindelse mellan partierna för rådslag om för arbetarrörelsen gemensamma frågor. Den fattade väl också beslut, men de blev icke genomförda (t. ex. ifråga om kriget).

Internationalen skall leda proletariats i de internationella striderna och den slutliga kampen om diktaturen, men då måste den ha en annan exekutiv än Andra Internationalens internationella byrå. Den får icke vara något förbund (federation) utan måste vara centraliserad organisation.

I de sista striderna före kapitalets fall är Kommunistiska Internationalen med sina sektioner, de kommunistiska partierna, arbetarklassens organisation. Endast den har förmåga att leda revolutionen. Ty:

1. har den ett enhetligt, tydligt program, upprättandet av proletariats diktatur. Endast den som godkänner detta program kan tillhöra Kommunistiska Internationalen (de 21 villkoren).

2. bestämmer Kommunistiska Internationalens världskongress klart taktiken för alla sina partier. Till detta hör också de vägar och medel, varigenom arbetarna kan kommunistiskt påverkas. Även de Proletärer, som står kommunismen fjärran, skola vinnas för klasskampen (enhetsfront).

3. har Kommunistiska Internationalen en sträng organisation. Liksom i en armé står allting under ett kommando, exekutivkommittén. Denna organisationsform kallar man den demokratiska centralismen. Exekutivkommittén väljes på världskongressen av representanterna för arbetarna i alla länder. Världskongressen bestämmer exekutivkommitténs uppgifter och taktik i stora drag. Exekutivkommittén är arbetarnas i alla land förtroendekommitté. Den leder mellan kongresserna alla kommunistiska partiers politik.

Kommunistiska partiets organisation.

Centralismen.

På samma sätt är de enskilda partierna uppbyggda. Varje partiavdelning är underkastad den av medlemsstocken valda centralens beslut. Varje kommunist följer sina valda ledare. Dessa måste för partikongressen och Internationalens exekutivkommitté svara för allt vad de företar sig. Varje grupp, varje funktionär får icke driva den politik han anser vara riktig. Den politiska ledningen har ensamt particentralen och exekutivkommittén. Men partiets alla medlemmar kontrollerar alltid particentralens verksamhet.

På så sätt är kommunistiska partiet strängt byggt underifrån. På varje plats står de ansvariga förtroendemännen och deras beslut följer medlemmarna

De kommunistiska partiernas motståndare ser just i denna organisationsform K. P:s största el. Men utvecklingen har bevisat, att den formen är nyttig och nödvändig.

Disciplin.

Den som inträder i kommunistiska partiet förpliktar sig att följa sin ledning och genomföra dess beslut. Varenda kommunist diskuterar och överlägger om alla frågor. Men så fort beslut är fattat, har han att utföra dem. Det är partidisciplin. Och om besluten är än så hårda, ja t. o. m. om de är farliga, måste partimedlemmarna utföra dem.

Den som underlåter att genomföra ett beslut kan icke heller vara partimedlem.

Vilka betänkligheter han än kan ha mot beslutet, måste han foga sig.

Denna stränga disciplin är ovillkorligen nödvändig i den revolutionära kampen. Disciplinen är organisationens, hela partiets grundpelare. Endast då alla medlemmar inser den stränga disciplinens betydelse, kan partiet fylla sin roll i revolutionen.

Så måste partiet genom disciplin och frivilligt underordnande under partiets förtroendemän vara en fast och enhetlig kamporganisation.

Partiets sammansättning.

Men fördenskull är det också nödvändigt, att partiet såsom proletariatets ledare ständigt förblir proletärt, d. v. s. partiet måste till sin stora massa bestå av arbetare, av industriarbetare. Storindustrins arbetare måste vara kärnan i varje revolutionär organisation. Men partiet organiserar även de bästa elementen av den revolutionära bondeklassen inom sina led..

Naturligtvis är det alltid storindustrins arbetare som talrikast ansluter sig till K. P. Därför måste K. P. just bygga sin organisation på så sätt, att industriarbetarna kan inta sin viktiga plats.

Driftsceller.

Organisationen måste ha sin rot i företagen, ty där befinner sig de avgörande arbetarmassorna. Den minsta enheten är driftscellen (cellen på arbetsplatsen), som även i kampen övertar beväpningen och ledningen av företagets arbetare.

Inträdesvillkor.

Vidare måste partiet bevara sin proletära sammansättning därigenom att det underkastar de icke proletära elementen, som vill inträda i partiet, en noggrann prövning (prövningstid före inträdet).

Kommunistiska partiets taktik.

Partiet, som är så sammansatt och står fast vid sitt program, är *klassens ledare*. Det måste ha massorna bakom sig. Fördenskull riktar det framför allt sin uppmärksamhet på arbetarklassens massorganisationer, i främsta rummet fackföreningarna.

K. P. och fackföreningarna.

Som vi sett står fackföreningarna till största delen under reformistisk ledning.

Fackföreningarna är inom hela den kapitalistiska världen den förnämsta formen för proletariatets massorganisation. Säkert är också de andra massorganisationsformerna (driftsråd e. d.) av högsta värde och säkert förestår även dem en väldig revolutionär framtid. Men dessa nya former av massorganisation börjar först nu vinna de breda arbetarmassornas allmänna erkännande. Dessutom blir sådana nya former av massorganisation av proletariatets helhet (driftsråd) möjliga överhuvud först i och med revolutionens omedelbara begynnelse.

»En av de viktigaste punkterna i Leninismen utgör läran om nödvändigheten av att kommunisterna arbetar till och med inom de mest ärkereaktionära fackföreningarna. Felsteg på detta område kommer att stå kommunisterna dyrt (bästa exemplet på detta är Tyskland). Arbetet inom de existerande socialdemokratiska fackföreningarna är utomordentligt viktigt. Det är förutsättningen för att fackföreningarna verkligen blir befriade från det fördärvbringande inflytandet av reformismen, som försöker upphäva deras betydelse som den tillförlitligaste apparaten för klasskampen. Självfallet avser detta också driftsråden, där sådana finnas eller där möjlighet finnes att väcka sådana till liv i masskala.» (Teserna om bolsjeviseringen från K. I:s 5:te utvidgade exekutivmöte. Frams Förlag.)

De har sammanslutit sig i en fraktion, som genom sin enhetlighet och sina klara mål även leder de icke-kommunistiska revolutionära fackföreningsmännen. Dessa fraktioner måste stärkas och verka, ända till dess fackföreningarna helt och hållet kommit under revolutionär, under kommunistisk ledning.

Ungdom och parti.

Men mellan ungdomsorganisation och parti är förbindelserna ändå mer intim. Ungdomsrörelsen är ingen särskild rörelse, utan en del av den allmänna politiska arbetarrörelsen. Ungdomsrörelsen har utom sin uppgift att kämpa för arbetarungdomens ekonomiska intressen än ytterligare uppgifter (uppföstran, skolning) och måste därför vara organiserad för sig. Men politiskt taget är

den obetingat och fullständigt underordnad partiet. I kamp utgör kommunistiska partiet och den kommunistiska ungdomen en oskiljbar helhet.

Parti och massa.

Kommunisterna har uppgiften att erövra massorna. Även socialdemokraterna har vunnit massor och skapat en massrörelse, men en *reformistisk massrörelse*.

Arbetet bland massorna utför kommunisterna inom företagen därigenom att de småningom i det dagliga arbetet revolutionerar arbetarna.

Endast den mest intima förbindelse mellan kommunistiska partiet och massorna möjliggör en verklig revolutionär kamp av Kornintern.

Delfordringar.

För att vinna de breda proletära massorna måste kommunisterna systematiskt resa särskriv, som icke får ersätta den revolutionära kampen utan måste vara nära förknippade med den. Särkrav måste ställas för att med dem till hjälp överbevisa arbetarna om revolutionens nödvändighet och genom påtagliga fakta visa massorna, att en stadigvarande förbättring i deras läge under kapitalismen är omöjlig.

Fördenskull använder kommunisterna enhetsfronttaktiken. Enhetsfronttaktiken är ingenting annat än en metod för den revolutionära agitationen bland massorna och för deras organiserande, d. v. s. den är det rätta sättet för kommunisterna att vända sig till arbetarmassorna i det givna stadium av utvecklingen, då socialdemokratin i en hel del länder ännu har arbetarnas flertal bakom sig.

Sådana fordringar kan slutligen gå så långt, att de inom den borgerliga ordningens ram antingen överhuvud icke längre är uppfyllbara eller att de åtminstone i hög grad försvagar den kapitalistiska staten (sådana är t. ex. hundramannagrupperna, kontrollkommittéerna, som berövar staten en del av dess uppgifter och därmed också visst inflytande). Sådana krav kallas övergångskrav.

Ett sådant övergångskrav är också parollen arbetare- och bonderegering. Det är alls icke genomförbart på den borgerliga demokratins väg. Endast genom avlägsnande, åtminstone delvis, av de demokratiska formerna är det möjligt.

Enhetsfront.

För dessa fordringar måste de breda massorna inskrida, eftersom de motsvarar proletarietets läge och klasskampens situation.

Proletariatets bundsförvanter.

I inget land är proletariatet tillräckligt starkt för att gripa makten, om proletariatet icke från andra läger vinner förbundna för sin sak. Det är icke alltid med samma samhällsskikt som proletariatet förenar sig i sin kamp – detta beror på den revolutionära rörelsens utvecklingsgrad i det ifrågavarande landet.

Vissa av städernas och landsbygdens småborgar-lager (anställda, intellektuella, ofta också småhandlande) kan vara proletariatets tillfälliga bundsförvanter.

Kommunisterna försöker ständigt att från bourgeoisin lösrycka dessa samhällslager.

K. P. och bondeklassen.

Kommunistiska partiet är ett arbetarparti, men för att detta skall kunna fylla sin uppgift att åt proletariatet erövra makten måste partiet samgå med den proletariatet närstående bondeklassen.

»En verkligt revolutionär, verkligt socialistiskt handlande klass blir proletariatet först under den förutsättningen, att det uppträder och handlar såsom alla de arbetandes och utsugnas förtrupp, såsom deras ledare i kampen för utsugarnas störtande. Men detta är utförbart, om icke klasskampen föres ut på rama landet, om icke landsbygdens arbetande massor samlas kring proletariatets kommunistiska parti och om icke bondemassorna skolas av kommunistiska partiet.» (Kamrat Lenins teser i bondefrågan, antagna av K. I:s andra kongress.)

1. Den proletära förtruppens kamp mot socialdemokratin om proletariatets majoritet.
2. Arbetarklassens kamp mot bourgeoisin (imperialismen) om bondeklassens majoritet – på detta är det i själva verket som de kommunistiska partiernas grundläggande taktiska problem går ut.

Lenin lärde kommunisterna, *vilka* lantproletärer de har att vinna för sin sak:

»De arbetande och utsugna massorna på landsbygden, som stadsproletariatet har att leda eller i vart fall föra över på sin sida i kampen, utgöres i alla kapitalistiska länder av följande grupper:

För det första lantbruksproletariatet, lönarbetarna (i års-, säsong- eller dagtjänst), som förvärvar livsuppehälle genom att leja ut sig till kapitalistiska, lantbruksekonomiska eller till med dem förbundna industriella företag.

För det andra halvproletärerna eller småbrukarna, d. v. s. sådana som skaffa sig sitt livsuppehälle delvis genom lönarbete i lantbruksekonomiska, industriella, kapitalistiska företag och delvis genom att bearbeta egen eller arrenderad jord, som avkastar endast en del av de för familjens uppehälle erforderliga förnödenheterna. Denna grupp av den inom lantbrukshållningen arbetande befolkningen är särdeles talrik inom samtliga kapitalistiska länder. Deras existens och deras särställning nedtystas av bourgeoisin och av de Andra Internationalen tillhöriga »socialisterna», som dels medvetet bedrar arbetarna och dels blint godtar invanda, gängse åskådningar samt icke gör någon åtskillnad på »bondeklass» i allmänhet.

För det tredje småborgarna, d. v. s. de små jordägare, som äger eller arrenderar så pass små arealer, att de nått och jämt tillfredsställer sin familjs behov utan att behöva anlita främmande arbetskraft. Detta skikt vinnes obetingat genom proletariatets seger.

Tillsammans utgör dessa nu nämnda tre grupper i alla länder lantbefolkningens majoritet. Därför är den proletära omstörtningens slutgiltiga framgång tryggad icke endast i städerna utan också på landsbygden»...

K. P. under revolutionen.

Den sociala revolutionen är inte en kupp, som efter några dagar åter skänker fred, utan den är en lång, seg kamp. Bourgeoisin försöker med alla till buds stående medel att hålla sig fast. Masstrejker och gatustrider med vapen i hand bryter ut. K. P. måste kunna ställa upp trupper och leda dem.

Ingen annan än K. P. kan leda. Utan K. P., utan arbetarklassens parti finns det ingen möjlighet att avskaffa kapitalismen. Pariskommunen föll trots sina medlemmars alltuppoffrande mod och

hänförelse. Partiet, som skulle kunnat vara stödet, saknades. På samma sätt föll ungerska rådsrepubliken efter uppoffrande strider, därför att den revolutionära arbetarklassens parti saknades där.

K. P:s uppgifter efter makterövringen.

Sedan diktaturen upprättats, är kommunistiska partiet ledaren och får den väldiga uppgiften att icke endast försvara arbetarstatens bestånd, utan också att organisera och leda hela statsapparaten och förnödenheternas fördelning (distribution).

Rysslands Kommunistiska Parti fyllde på ett glänsande sätt den uppgiften. Fastän partiet omfattade endast ett ringa fåtal av Rysslands arbetare och bönder, hade det tack vare sin riktiga taktik ledningen i sin hand. I åtta långa år kan ingen makt under sådana angrepp utifrån hålla sig med enbart våld. När alltså R. K. P. leder och omhänderhar sovjetmakten, visad detta, att partiet har sina rötter i proletariatet.

K. P:s stödjepelare är massan av industriarbetare, även de utanför partiet stående.

Utvecklingen i Ryssland visar på det mest uppenbara sätt, att det enhetliga, centraliserade kommunistiska partiet är kallat att vara till arbetarklassens ledare i kampen för diktaturen.

Kommunistiska ungdomsorganisationen.

Vad är avgörande för den kommunistiska ungdomsrörelsens roll?

Den arbetande ungdomen behöver i dubbel mening egna organisationer. Ungdomens särskilda ställning inom det borgerliga, kapitalistiska samhället och ungdomens psykologiska egenskaper (andliga och själsliga) tvingar den att skapa egna organisationer vid sidan *om de organisationer, proletariatet i sin helhet har.*

Men emedan ungdomen är ett proletariat, vars läge och intressen på samma sätt som de vuxnas avgöras av klassmotsättningarna inom det borgerliga samhället, måste ungdomsorganisationerna även *ställa sig i skarp motsättning till alla borgerliga och »neutrala» ungdomsorganisationer.* Proletärungdomens ekonomiska läge liksom dess psykologiska egenskaper tvingar den alltså att bygga en egen ungdomsorganisation. På samma sätt tvingas ungdomen av sin klass-ställning att skapa en *proletär* ungdomsorganisation.

Borgerlig och proletär ungdom.

De härskande klassernas ungdom är lika mycket intresserad av det bestående samhällets bevarande som den arbetande ungdomen är intresserad av att utsugningen och löneslaveriet avskaffas. Men om de borgerliga klassernas ungdom reser protester mot några av den bestående samhällsordningens murar, som hindrar den, så är denna ungdom dock aldrig i stånd att riva samma murar.

Arbetarklassens ungdom lider tyngst av utsugningens följder. Redan i tidiga barnaår får proletären känna på klassmotsättningarna. Proletärbarnet känner av egen erfarenhet till eländet, undernäringen, bostadsbristen; är redan vid födelsen försvagat och utsättes senare för andlig drill (ungefär tvång, till onödigt och ansträngande utanläsning m. in.) och kroppsaga i folkskolan. Den arbetande ungdomen lider mest av utsugningens tryck, av rättslösheten. Den är genom sitt läge på det närmaste förbunden med proletariatet. Den har det med arbetarklassen i dess helhet gemensamma intresset av utsugarnas störtande.

Den proletära ungdomens mål – befrielse från utsugning, från slaveri, från rättslöshet och andligt förtryck – kan endast vinnas genom klasskampen. *Endast som en del av arbetarrörelsen är den proletära ungdomsrörelsen en verklig kraft.*

Den arbetande ungdomens särställning.

Varigenom skiljer sig den arbetande ungdomens läge från den övriga arbetarklassens?

1. Genom *den särskilt hårda utsugningen*. De unga arbetarnas och anställdas lön står långt efter de vuxnas (ingen eller endast ringa hänsyn vid kollektivavtal). Dessutom har ungdomen endast få starka organisationer och saknar utvecklat klassmedvetande. Särskilt grov är utsugningen av lärlingarna, som erhåller inga eller endast ringa gottgörelser. Övertidsarbete är särdeles allmänt för den arbetande ungdomen, i synnerhet för lärlingarna. Ungdomarna blir lönedepressare i förhållande till de vuxna. Ungdoms- och i synnerhet lärlingsarbete är ofta medlet att genom skamlös utsugning uppehålla utdöende små och medelstora företag.
2. Genom *andligt förtryck och rättslöshet*. Ungdomen är i allmänhet utsatt för bristande förtroende och ringaktning («lärlingstid är provningstid», tyskt talesätt). Kroppslig åga är ännu tillåten mot lärlingar och fortsättningsskoleelever. Rättigheter, som de vuxna arbetarna äger (strejkrätt, representation i driftsråd, likaberättigad delaktighet i förhandlingar o. s. v.) vägras ungdomen. Under lärotiden står ungdomen rättslös, dess föreningsfrihet inskränkes genom ordningsregler och lagar (par. 17 i tyska riksförbundslagen, nya lagen i Lettland, vissa åtgärder i Tjeckoslovakien o. s. v.).
3. Genom *det speciella militärvånget*. Den borgerliga staten driver den arbetande ungdomen in i sina »värnplikts»-arméer och värvar framför allt ungdom mot sold till sina vita garden. Vidare går den härskande klassens strävande ut på att militarisera den ännu skolpliktiga och knappt vuxna ungdomen (skytteövningar o. s. v.). I de besegrade länderna spelar en stor del ungdoms- och sportförbund ren militariseringsroll (boy-scout, fullt militärt organiserade ungdoms- och sportförbund, nationalistiska sportförbund, Jungdeutschlandbund i Tyskland o. s. v.).
4. Den härskande klassen gör *särskilda ansträngningar att andligt påverka* den arbetande ungdomen i borgerlig riktning. Folk- och fortsättningsskolor, statlig och kommunal ungdomsvård, kristliga, »neutrala», nationalistiska och andra borgerliga ungdoms- och idrottsföreningar av alla slag, skolklubbar, föreningar mellan forna lärjungar, officiella lärlings- och ungdomsarbetsföreningar, driftsföreningar i fabriker med företagarunderstöd – alla sådana inrättningar bildar tillsammans ett oerhört nät av fördumningsmedel mot den arbetande ungdomen i den borgerliga statens intresse.
5. *Ungdomens allmänna psykologiska egenskaper nödvändiggör* särskilda fostrings- o. skolningsmetoder för ungdomens indragning i klasskampen. Dessa psykologiska egenskaper är för det första *övergångsålderns vanliga* (ännu icke fullbordad utveckling av tanke- och själsgåvor, livligt temperament, förmåga av hänförelse, känslans starkare förhärskande, men på samma gång stark längtan efter omväxling samt ännu icke bestämd inriktning på någon viss verksamhet o. s. v.). För det andra de *särskilda egenskaper*, som uppkommer av den arbetande ungdomens läge (ringa tankevana som följd av den planmässiga folkskolefördumningen, böjelse för ytlighet som följd av den borgerliga »kulturen» och den skadliga verkan av vissa förströelser, dålig film och smutslitteratur o. s. v.), som genom ungdomens större mottaglighet verkar särskilt förfläckande. För det tredje egenskaper, som uppstå genom den starka *motsatsen mellan gammal och ung* till följd av den i det borgerliga samhället rådande arbetsfördelningen, åskådningar och

rättsförhållanden. Allt detta påkallar för den arbetande ungdomens skolning och vidareutbildning andra agitations- och propagandametoder än för det vuxna proletariatet.

Den arbetande ungdomens såväl materiella intressen, vilka av de vuxnas organisationer endast delvis kan tas hänsyn till, som ock behovet av särskilda fostrings- och propagandametoder kräver alltså egna proletära ungdomsorganisationer.

Den proletära ungdomsrörelsens uppkomst.

Den proletära ungdomsrörelsens historia bekräftar riktigheten av denna uppfattning. De proletära ungdomsorganisationerna uppkom nästan överallt mot slutet av 1800-talet eller i början av 1900-talet såsom en följd av det övermäktiga tryck, som tyngde den arbetande ungdomen. Deras ändamål var kamp mot den ekonomiska utsugningen eller mot den borgerliga militarismen. Dock bedrev alla organisationer till viss grad även socialistiskt uppfostringsarbete,

Ungdomsorganisationernas politiskt-taktiska ställning och dess betingelser.

De proletära ungdomsorganisationerna hade alltifrån början särskild betydelse genom sin politiskt-taktiska ställning inom hela den proletära rörelsen. De understödde nästan alltigenom arbetarrörelsens vänstra flygel, som i motsats till reformisterna krävde övergång till massaktioner, propaganda och förberedelse för massstrejker, revolutionära agitationsmetoder, betoning av den proletära diktaturens slutmål, systematisk antimilitaristisk propaganda och vid krigsutbrott vägran att »försvara fosterlandet». (Stuttgart-kongressen 1907, Karl Liebknechts roll i ungdomsrörelsen).

En sådan hållning var icke enbart föranledd av ungdomens allmänna egenskaper (större beslutsamhet och förmåga av hänförelse) utan framför allt också av den arbetande ungdomens förtvivlade läge, som av några småreformer hade ännu mindre att hoppas än de vuxna arbetarna.

Under strävandena att förbättra sina villkor mötte den arbetande ungdomen i många socialdemokratiska partiers och fackföreningars officiella ledning ett ytterst bristfälligt understöd, ja, många gånger t. o. m. fiendskap. Mellan partiorganen och ungdomsrörelsen kom det till öppen kamp, som i vissa land, t. ex. Tyskland, Holland, Frankrike, slutade med att ungdomen helt eller delvis underkastades partiets och fackföreningarnas förmynderskap. (Se Sverges Soc.-dem. ungdomsförb. kamp åren 1908-17.)

Men dessa strider tog dock aldrig slut. Tvärtom utvecklade sig den proletära ungdomsrörelsen under de närmaste åren på ett sätt, som många gånger om förstörde dess betydelse. Ungdomsorganisationerna stannade i det stora hela kvar på oppositionens sida. Där de kuvades fanns en stark oppositionell riktning kvar. Den oppositionella kampen var den viktigaste förberedelsen för den roll, de proletära ungdomsorganisationerna kom att spela under de följande åren.

Ungdomen övertar ledningen.

Det imperialistiska kriget gjorde reformisternas förfall uppenbart.

I motsats till dem bevarade sig ungdomsorganisationerna genom sin revolutionära hållning och sin anti-militaristiska tradition nästan överallt från liknande bankrutt. Ungdomsinternationalen var den som först upptog kampen mot kriget. Från ungdomens skaror kom den första oppositionen mot de reformistiska parti- och fackföreningsledarnas ståndpunkt.

Inom de vuxnas led var det endast enskilda eller enskilda grupper, som ingrep för Internationalen och för klasskampen mot kriget. Även om det närmaste samarbete rådde mellan dem och ungdomen, så saknades dock nästan alltid starkare revolutionära organisationer. Ledningen av kampen mot kriget gick därför efter sakens natur snart över till de revolutionära ungdomsorganisationerna såsom varande de enda som förmådde föra den kampen.

Men detta var icke att uppfylla någon den proletära ungdomen tillkommande, särskild uppgift, utan det var endast en följd av situationen, av den förutgående utvecklingen och av bristen på starka revolutionära partier. Ungdomen var tvungen att överta en stor del av partiets uppgifter och företa självständiga, politiska aktioner. Detta tillstånd kunde icke bli varaktigt, eftersom proletariatet för ledning av sina strider behövde ett starkt revolutionärt parti. Men genom sin verksamhet skapade den revolutionära ungdomen i samverkan med de revolutionära grupperna av vuxna arbetare grundvalen för sådana partiets uppkomst.

Ungdoms- och partiorganisationer arbetar sida vid sida.

Men även sedan de kommunistiska partierna bildats, fortsätter de revolutionära ungdomsorganisationerna sin politiska verksamhet. Ungdomsorganisationerna hade samlat en hel mängd viktiga kamperfarenheter, som gjorde dem till bärare av en klar, kommunistisk teori och taktik. Ungdomsorganisationerna medverkade till uppbyggandet av kommunistiska masspartier.

Partierna övertar arbetarklassens ledning.

Arbetarrörelsens utveckling medförde överallt sprängning mellan socialdemokrater och kommunister. Allt större massor strömmade till kommunisternas läger. De kommunistiska partierna blev arbetarklassens ledare. Denna utveckling medförde en förändring inom ungdomsorganisationerna. Deras äldre politiskt mest aktiva medlemmar övergick i allmänhet till partiet och i deras ställe inströmmade nya ungdomar med mindre starkt politiskt intresse. Bägge omständigheterna bidrog till att den politiska ledningen övergick i kommunistiska partiets händer. *Men fördenskull är de kommunistiska ungdomsorganisationerna icke överflödiga. De får endast ändrad roll.*

Vad är de komm. ungdomsorganisationernas nuvarande roll?

Vid partiets sida har de kommunistiska ungdomsorganisationerna den uppgiften att samla alla unga krafter för det kapitalistiska klassväldets störtande och att organisera den arbetande ungdomens massor för kampen mot kapitalet. Med detta följer en mängd olika säruppgifter, som motsvarar den arbetande ungdomens läge.

De komm. ungdomsorganisationerna måste icke enbart samla den arbetande ungdomen, utan också kommunistiskt fostra och draga ungdomen in i kommunismens kampfront och på så sätt bli de arbetande ungdomsmassornas ledare. De är alltså samtidigt kamp- och uppfostringsorganisationer.

Deras särskilda kampuppgifter.

Deras särskilda kampuppgifter förblir i det stora hela desamma som förkrigstidens gamla proletära ungdomsorganisationers. Den arbetande ungdomens ekonomiska läge är icke endast lika dåligt, utan har under de fortsatta kapitalistiska attackerna blivit sämre än förut. Icke heller ungdomens rättsliga ställning har ändrat sig. Den militaristiska faran är likadan. Det borgerliga inflytandet över den arbetande ungdomen har ökat under det kapitalistiska förfallet och den kapitalistiska offensiven, vilket tydligt framgår av den borgerliga ungdoms- och idrottsrörelsens tillväxt.

I första rummet måste därför de komm. ungdomsorganisationerna *tillvarata den arbetande ungdomens ekonomiska intressen och leda kampen mot militarismen och den borgerliga ungdoms- och idrottsrörelsen*. Det faller av sig självt, att de icke utför sin kamp ensamma, utan i samförstånd med partiet och fackföreningarna. Dock måste de t. ex. själva utformulera den arbetande ungdomens ekonomiska fordringar. och inom fackföreningarna sörja för deras genomförande samt inom företagen själva leda ungdomarna till kamp för sina krav. Likaså måste verksamheten inom den borgerliga armén till största delen ledas av dem, eftersom ju de ur ungdomens led komma rekryterna bildar de revolutionära propagandacellerna inom armén. I detta arbete behöver de naturligtvis partiets och de andra arbetarorganisationernas stöd. Detsamma gäller deras arbete inom skolorna och kampen mot de borgerliga ungdomsföreningarna. Alla dessa viktiga uppgifter kan endast lösas av en särskild ungdomsorganisation.

De komm. ungdomsorganisationerna som uppfostringsorgan.

Den stora mängden unga arbetare har på grund av sin borgerliga uppfostran, sin rättslöshet, sin omgivnings inflytande o. s. v. fortfarande ganska ringa klassmedvetande och politisk kunskap. De ansluter sig därför till arbetarrörelsen i allmänhet i känsla av att deras klassläge är outhärdligt.

Av detta följer, att de komm. ungdomsorganisationernas grundval måste vara mycket bredare än K. P:s. De komm. ungdomsorganisationerna måste även till sig ansluta sådana unga arbetare och arbeterskor, som ännu har ganska oklara begrepp om kommunismen, ännu icke har mer än klassinstinkt, d. v. s. icke är verkligt klassmedvetna, för att inom dessa, där detta först är möjligt, fostra dem till kommunister. De komm. ungdomsorganisationerna kan och måste även vara fördragsammare mot vacklande och avvikande meningar än K. P., såvida det icke är fråga om antikommunistiska riktningar.

De komm. ungdomsorganisationerna har framför allt till uppgift att göra den arbetande ungdomen förtrogen med revolutionens grundprinciper och med Marx' och Lenins läror och deras begagnande i det dagliga arbetet.

Detta ungdomsorganisationernas fostringsarbete grundar sig emellertid icke enbart på planmässigt bedrivit bildningsarbete, utan är en kampuppfostran på basis av praktisk delaktighet i arbetarklassens ekonomiska och politiska strider. Den teoretiska skolningen tjänar att befästa och fördjupa kamperfarenheterna och att meddela sådana insikter som är nödvändiga för kampens framgångsrika ledning.

Genom dessa uppgifter skiljer sig k. u. väsentligt från de vuxnas organisationer (fackföreningar, parti, Kooperation, idrottsförbund, driftsråd o. s. v.). *Den kommunistiska ungdomsrörelsen är ingen jämlöpande rörelse med samma indelning av organisationerna.* Den har ingen särskild politik o. s. v. och heller inga från arbetarklassen skilda intressen. Sina särskilda uppgifter kan den endast fylla inom den allmänna arbetarrörelsens ram och deltar alltså i den totala arbetarklassens liv och organisationer. *Den kommunistiska ungdomsorganisationen är således endast en särskild form av arbetarrörelsen,* som driver fram de arbetande ungdomsmassorna till kamp för sina intressen, uppfostrar dem för kommunismen och inom arbetarorganisationerna har att företräda ungdomens särskilda krav, på samma gång som den gentemot det kapitalistiska samhället uppträder gemensamt med de vuxnas organisationer.

De komm. ungdomsorganisationernas roll gentemot övriga proletära ungdomsorganisationer.

Men de komm. ungdomsorganisationerna är icke längre som i den första proletära ungdomsrörelsens tid de enda proletära ungdomsorganisationerna. Såsom del av arbetarrörelsen har ungdomsrörelsen även genomgått sin sprängnings- och reningsprocess. I olika länder står kommunistiska och socialdemokratiska och delvis också anarkistiska och »K. A. P.»-istiska (se vidare) ungdomsorganisationer emot varandra.

I motsats till de komm. ungdomsorganisationerna bestrider socialdemokraterna nödvändigheten av att omedelbart delta i klasskampen och betraktar ungdomsorganisationerna som »kulturorganisationer», som skall förbereda den nya »socialistiska kulturen» och dana »socialistiska människor». De talar också om ungdomsrörelsen såsom en särskild, samhällelig (social) rörelse med särskild historisk mission och gör alltså den borgerliga teorin om »ungdomsrörelsen» till sin egen. De överflyttar arbetsgemenskapens och borgfredens politik på ungdomen och arbetar även ofta tillsammans med borgerliga organisationer. De söker fostra den arbetande ungdomen till pacifister, d. v. s. hålla dem tillbaka från kampen mot sina förtryckare.

De anarkistiska ungdomsgrupperna är likaledes oftast pacifistiska och söker befrielse icke genom klasskamp utan genom gemensamhetsskolor, reformer i levnadssätt o. s. v. Vidare motsätter de sig att delta i arbetarklassens massrörelser och massorganisationer och är motståndare till en centraliserad organisation. Gentemot dessa riktningar förfäktar de komm. ungdomsorganisationerna nödvändigheten av att delta både i klasskampen och i alla proletariatets och den proletära ungdomens organisationer och rörelser. Mot de småborgerliga, reformistiska och skenradikale avvikelserna spelar de komm. ungdomsorganisationerna samma roll som det kommunistiska partiet inom del vuxna proletariatet. Men socialdemokratisk och kommunistisk ungdomsrörelse är icke endast politiskt motsatta, utan två grundolika former av den proletära ungdomsrörelsen med väsensåtskild uppfattning *om ungdomens roll* i klasskampen.

Andra delen

Metodik

Den politiska elementar-undervisningen.

Varför politisk elementar-undervisning?

Den kommunistiska rörelsen är arbetarklassens politiska förtrupp. Den som inträtt i en kommunistisk organisation har beslutat sig att genom politisk kamp aktivt medverka till arbetarklassens befrielse. Han har beträtt *den politiska kampplatsen*.

Den politiska verksamheten äger rum efter bestämda linjer. Den, som vill delta i den, måste lära känna de former och lagar för det politiska livet, som vid hans inträde existerar. Det är på samma sätt här som på alla andra områden av det sociala livet. Den, som beslutar sig för att bli köpman och vara offentligt verksam som sådan, han måste känna de former och regler, varunder handelsverksamhet äger rum. Ja, ingen som överhuvud lever, i synnerhet i stad, kan reda sig utan en hel del färdigheter och kunskaper, som delaktigheten i det moderna livet kräver. Han måste lära sig läsa och skriva och åtminstone kunna grunderna för aritmetiken (räknesätten), om han icke vill bli ett offer för första bästa bedragare.

Vår tids politiska liv är en stor sammanhängande kamp. Den unge arbetare, sorti inträder i en kommunistisk organisation, blir genast aktivt insatt i denna kamp. Han lär först känna ett mycket litet stycke av fronten. Men icke ens där kan han kämpa riktigt och med framgång, om han icke besitter *en hel del färdigheter och kunskaper*.

Han måste veta, i vilket sammanhang hans del av kampen står till arbetarklassens i sin helhet stora kamp för sin befrielse. Han måste känna motståndarens styrka och organisation samt de ställningar denna förskansar sig i. Han måste genomskåda den oklarhet och omedvetenhet, som kommer till uttryck i hans klassbröders kampvilja och tydligt inse kampens egentliga ursprung och mål samt slutligen veta, vilka vapen som står honom och hela hans klass till förfogande och hur de skall brukas.

Det politiska vetandets material.

Dessa grundläggande kunskaper, utan vilka något medvetet och till allt större medvetenhet utvecklat deltagande i den politiska kampen i vår tid icke är möjligt, kallar vi för »politiskt elementarvetande».

Det är marxismen-leninismens första grundbegrepp, på vilka den unge kommunistens fortsatta skolning både i systematiskt hänseende och ifråga om självstudier bygges. Det innehåller de kunskaper som är särskilt nödvändiga för att förstå de aktuella frågorna.

Den unge arbetarens införande i klasskampen, den kommunistiska ungdomsorganisationens huvudsakliga verksamhet, kompletteras genom, systematiskt upplysningsarbete. Målet för upplysningsarbetet är att ge den unge arbetaren, den unge kommunisten, en avslutad marxistisk bildning.

Den politiska elementarkunskapen är icke den marxistiska bildningen, som de kommunistiska ungdomsorganisationerna strävar att vinna. Den är endast ett begränsat urval ur den

vetenskapliga kommunismens stora kunskapsområde. Den ger t. ex. ingen kunskap om den politiska ekonomin, utan förmedlar endast de viktigaste fakta om kapitalismens uppkomst och natur. Den ger ingen avslutad bild över den dialektiska materialismens teori, utan förmedlar endast kunskap om klasskampen i det kapitalistiska samhället. Icke heller den marxistiska statsläran ger den, utan endast det viktigaste om proletarietets erövring av makten och upprättandet av den proletära diktaturen. Å andra sidan är den politiska elementar-kunskapen ingen »vetenskap» och heller ingen samling av vetenskaper, utan endast ett läroämne alldeles som andra elementära läroämnena, t. ex. räkning, tyska språket, litteraturkunskap o. s. v. Den är med andra ord en serie av sinsemellan samhöriga, i särskilt sammanhang uppställda vetenskapliga grundfakta, som är på särskilt sätt utarbetade och utan större vetenskapligt-teoretisk fördjupning skall inläras.

Det politiska vetandets grunder är det kommunistiska bildningsarbetets första trappsteg.

Men just i en sådan form är den politiska elementar-kunskapen en oumbärlig beståndsdel i det kommunistiska bildningsarbetet.

Vetenskaperna är inga småsaker, icke ens en så ung vetenskap som marxismen. Att lära behärska dem, ja endast att lära känna dem kräver långa års hårda mödor. Den kommunistiske arbetaren, som i våra dagar främst är en kämpe, kan icke slå in på den vanliga skolvägen till vetenskaperna. Inställd i och aktivt deltagande i kampen, kan han i den politiska elementar-kunskapen finna det första trappsteget till kännedom om marxismen. Den politiska elementar-kunskapen ger å ena sidan hans *kamperfarenheter den första teoretiska grundvalen* och hjälper honom alltså att med större framgång delta i kampen. Å andra sidan *leder den över till marxismens större, mer omfattande frågor*, som det är nödvändigt att han behärskar, om han i full utsträckning vill fylla sina uppgifter som medveten förkämpe för sin klass.

Den politiska elementar-kunskapen är alltså *första steget i det kommunistiska bildningsarbetet*. Varje kamrat, varje klubb eller cell, som ännu icke sysselsatt sig med regelbundet bildningsarbete, måste först tillägna sig den politiska elementarkunskapen, som överallt måste vara föremålet för de första kurserna, bildningsaftnarna, studiecirkelarna och även för självstudier.

Varje kamrat måste lägga följande på hjärtat: utan att han på ena eller andra sättet, det må vara på egen hand eller genom cell eller studiecirkel, tillägnar sig den politiska elementar-kunskapen och smälter sin kunskap kan han aldrig ta itu med att lära sig marxismen, kan han icke i en studiecirkel yttra sig om marxistiska problem, kan han icke med någon behållning tillgodogöra sig några böcker i politisk ekonomi, historisk materialism o. s. v.

Elementar-undervisningens genomförande.

I cellens och klubbens verksamhet blir det politiska elementarvetandet ämnet för *den politiska elementar-undervisningen*. Formen för den politiska elementar-undervisningen rättar sig helt och hållet efter cellens eller klubbens utvecklingsgrad. Det sammanhängande genomgåendet av det politiska vetandets grunder, alltså den organiserade politiska elementar-undervisningen, kan alltså ske på många sätt: som en serie studiekvällar för cellen eller klubben, i form av kurser, antingen sådana som sträcker sig över längre tid eller sådana som tar flera efter varandra följande dagar i anspråk, i form av studiecirkel som gemensamt genomarbetar den politiska elementar-kunskapens material och slutligen i organiserade individuella studier, som ledas eller kontrolleras kollektivt.

Att genomgå en kurs i en eller annan form i politisk elementar-kunskap hör alltså till den unge kommunistens första skyldigheter. De enskilda organisationerna kan träffa särskilda bestämmelser om *plikten att tillägna sig den politiska elementarkunskapen*, men sådana bestämmelser får dock icke strida mot våra organisationers masskaraktär. Den unge arbetarens levnadsvillkor och arbetsmöjligheter är icke sådana, att man utan vidare kan fordra regelbundet skolarbete av honom. Åläggandet måste därför gå hand i hand med utarbetandet av sådana former för den politiska elementar-undervisningen, att den unge arbetaren gärna och med lätthet kan fylla sin plikt.

Där politisk elementar-undervisning inom en organisation påbörjas skall den utföras med regelbundenhet. Utan regelmässighet blir den politiska elementar-undervisningen till ingen nytta. Materialet, som skall genomgå, och den till förfogande stående tiden måste vara väl avpassade efter varandra.

Elevers provning.

Efter avslutad genomgång av hela materialet kan *provning* ske över hur pass eleven tillgodogjort sig vad som lärts. De slutgiltiga erfarenheterna om den bästa formen för sådan examinering föreligger ännu icke för den kommunistiska ungdomsrörelsen. Att utarbeta formerna blir våra cellers och klubbars uppgifter. I alla händelser får provningarna *icke* vara skolmästaraktiga. Framför allt får aldrig frågan om medlemskap ställas i samband med dem. Provningarna skola göras icke så mycket för att erfara, om den ene eller andre kamraten vet eller kan tillräckligt, utan snarare för att kunna fastslå, om metoderna för vårt bildningsarbete varit riktiga.

Ett bra sätt för provningen är att uppställa frågelistor på vilka varje elev själv prövar, om han kan lämna klart svar på varje fråga. Vid provningarna måste särskild hänsyn tagas till kollektivmomentet, d. N. s. alla elevers samverkan vid frågornas uppställande och vid bedömandet av varje enskild elev.

Den politiska elementarundervisningen i driftscell, klubb och kommun.

Elementar-undervisningen i cellen.

Cellen är den del av den kommunistiska organisationen, där den politiska elementarundervisningen främst hör hemma. Detta gäller naturligtvis i det stora hela för det organisationsstadium, då omorganisation på grundval av driftsceller redan i större omfattning är genomförd och cellerna faktiskt arbetar. Överallt där så icke är fallet gäller vad härefter säges för klubbar och kommuner.

Det regelmässigt fortlöpande sysslandet med det politiska vetandets grunder måste ständigt ingå i våra organisationers månadsprogram och arbetsplaner.

Sättet för och omfattningen av sysselsättningen med det politiska elementar-vetandet ändras i förhållande till hur lång tid cellerna ägt bestånd och hur de är sammansatta. Om för vårt bildningsarbete i dess helhet den grundsatsen i allmänhet gäller, att det ständigt måste anknyta till saker och ting, som ligger arbetarna närmast och är dem bäst bekanta, så gäller detta i alldeles särskilt hög grad för den politiska elementar-undervisningen i driftscellen. Arbetarens inträde i driftscellen äger i allmänhet rum, därför att han i driftscellen ser försvararen av sina intressen och den bästa vännen i alla situationer. En kurs i politisk elementarkunskap kan under sådana omständigheter icke börja helt enkelt med en abstrakt utläggning av lagarna för det kapitalistiska

samhället. Tvärtom måste en annan ordningsföljd användas än den som förekommer i denna boks första del. Visar sig valet av en annan ordningsföljd icke tillfredsställande, t. ex. att börja med den kommunistiska organisationens uppgifter och betydelse, så kan en särskild inledning infogas. Den inledningen måste ha till syfte att stärka sambandet mellan arbetarnas på ifrågavarande fabrik intressen samt ur detta få fram nödvändigheten av att arbetarklassens kamp föres i gemenskap och hur den enskilde arbetaren måste förbereda sig för denna kamp.

Elementar-undervisningen i klubbarna.

Där cellerna ännu är mycket unga och det kan sättas ifråga, om anordnandet av politisk elementar-undervisning för den enstaka cellen skulle bli vidare framgångsrikt, bör man försöka sammanföra cellerna i deras lokala klubb (geografiska sektion). Ett sådant sammanförande av ungdomar från olika företag och yrken för undervisning i politisk elementar-kunskap inom klubben skapar naturligtvis behovet av en annan anordning och framställning av materialet. Här kan ingen så i detalj gående anknytning till dagsaktuella frågor eller driftsfrågor äga rum. Att först sätta den unge arbetaren in i nödvändigheten av att han särskilt sysselsätter sig med det politiska livets och den politiska kampens frågor, kan ske i varje enskild cell, så att ungdomarna, då de kommer till den politiska elementar-undervisningen i klubben, redan för med sig denna gemensamma förutsättning. Under sådana omständigheter kan man sedan under undervisningen utan svårighet ta i tu med materialet i den här föreliggande formen.

Materialets förkortning vid begränsad tid.

Ytterligare ändringar kan bli nödvändiga genom tidens knapphet m. m.

En *förkortning* kan delvis utan vidare företas av läraren eller ledaren av undervisningen därigenom att han *förkortar* föredraget. Men även en förkortning av själva materialet kan ske t. ex. genom uteslutning av avdelningen om socialismen och arbetarrörelsen och första delen av kapitlet om Internationalen. Dessutom kan avdelningarna om. Pariskommunen och Andra Internationalen behandlas förkortade såsom återblick vid framställningen om Tredje Internationalen.

Läraren.

All regelbunden undervisning kräver *en lärare*. Denne måste fullkomligt behärska det material, som han har att bibringa eleverna och känna *reglerna för undervisningen och de bästa metoderna* för tillägnandet o. s. v. Det är hans uppgift att till eleverna förmedla materialet, så att de själva behärskar det och kan lära att självständigt begagna sig av det. Från den utgångspunkten måste han leda undervisningen och sporra eleverna i största utsträckning, uppliva deras självverksamhet på samma gång som beskära den »själverksamhet» utan alla skrankor, som kan vilja uppstå.

För att kunna åstadkomma allt detta behöver läraren grundligt *förbereda sig för sin undervisning*.

Den kvalificerade läraren.

Den kvalificerade läraren besitter redan på förhand denna förberedelse. Marxistiskt skolad behärskar han självständigt kommunismens elementära frågor. Enda faran är att han icke tillräckligt kan begränsa urvalet, som bildar den politiska elementar-kunskapen. Dessutom har han ännu att lära i fråga om metoderna och det bästa sättet att handskas med arbetarna på arbetsplatserna.

Studieledaren.

Men den kvalificerade läraren är en sällsynt företeelse i vårt bildningsarbete. Det överväldigande flertalet av våra celler och klubbar förfogar i bästa fall över *en studieledare*, som ifråga om allmän kunskap och insikt om metoderna *icke väsentligt skiljer sig från medlemmarna i genomsnitt*. Och ändå kommer under lång tid framåt hela den ansvarsfulla bördan av den politiska elementarundervisningens ledning att vila på honom.

Medan den kvalificerade läraren, propagandisten eller referenten är utbildad genom särskilda, tidigare studier eller flera års skolning, måste vår studieledare för varje gång *förbereda sig för undervisningen*.

Materialets indelning.

Uppdelningen av materialet och tiden sker bäst på allmänna möten mellan de olika studieledarna inom cellerna eller de lokala organisationerna under ledning av distrikts- eller orts-studieledaren. Vid överläggningar inom cellen eller klubben kan sedan en eller annan nödig ändring i arbetsplanen infogas.

Förberedelsen för undervisningen.

Före varje undervisningstimme genomgår studieledaren den ifrågavarande *delen av boken Den politiska elementar-kunskapen*.

Därefter läser han igenom samma frågeställning *i en annan bok*, som behandlar samma ämne i något annorlunda sammanhang. Som en sådan andra källa kan förnämligast Kommunismens ABC användas. Just den ringa förutbildade studieledaren har nytta av att gå till en möjligast enkel framställning av samma sak och icke till en komplicerad för att icke mängden av bisaker. den möjliga kritiken och dess vederläggning skall förvirra honom.

På så sätt dubbelt förberedd gör han ur böckerna även en kort *disposition* (innehållsfördelning) för den närmaste undervisningstimmen. Dispositionen ger han eleverna att på förhand ta kännedom om.

Hela denna förberedelse gör han målmedvetet *en god tid före den blivande studietimmen*, till och med ånyo omedelbart efter den senaste timmen. Under tiden till nästa studietimme tänker han igenom frågorna än en gång och diskuterar gärna ett eller annat med enskilda kamrater.

Den slutliga dispositionen för sitt föredrag eller för ledningen av diskussionen över det ifrågavarande ämnet sammanställer han dagen före undervisningstimmen, men nu utan tillhjälp av böckerna. Vid detta måste han ta särskild hänsyn till *aktuella händelser*, som under tiden inträffat och som han på något sätt kan sätta i samband med sitt material.

Utan en sådan förberedelse borde ingen studieledare träda inför sina cellkamrater. Har han möjlighet att förbereda sig ändå grundligare är det naturligtvis så mycket bättre. Ju mer omfattande och djupgående man behärskar en fråga, desto bättre kan man klart) framlägga den. Farliga är dock mellanstadierna, då man endast läser sig in i de komplicerade frågorna utan att lära sig fullkomligt förstå och behärska allt.

Huvudregler för undervisningen.

För alla lärare gäller en hel del huvudregler: Att väl *förbereda* och *punktligt* komma till lektionen.

Att *aldrig hemlighålla okunnighet* i en eller annan fråga. Icke heller studieledaren är något annat än en enkel ungdomskamrat – han är ingen av de sju visa.

Möter man under undervisningen en fråga, som icke genast kan uttömmande besvaras, så väljer ledaren helst ut den eller de kamrater, som väckt frågan för att gemensamt med dem till nästa lektion genomarbete spörsmålet och antingen ur böcker eller genom att fråga kompetenta kamrater finna svaret.

Att låta varje strävan till *självverksamhet komma till uttryck*, så snart och så länge den icke störande tränger utom ramen, för den politiska elementarundervisningen. I senare fallet får en sådan böjelse icke utan vidare tillbakavisas, utan endast hållas borta från den politiska elementarundervisningen och hänvisas till självstudiernas eller den individuella diskussionens områden.

Ju mer omärkligt ledningen av undervisningen försiggår desto bättre.

Undervisningsmetoderna.

Den borgerliga pedagogiken har ett helt system av lärometoder utarbetat. Alla unga arbetare känner från folkskolan fortsättnings- eller yrkesskolorna till de där metodernas härlighet.

Metoderna för den kommunistiska organisationens politiska bildningsarbete är *ännu icke* slutgiltigt *satt i system*. Det är självklart, att dessa metoder väsentligt skiljer sig från de borgerliga, eftersom utvecklade arbetare i samverkan här inleder sina kamrater i principerna för den kamp, de alla aktivt och på ansvarsfull plats tar del i.

Att leta ut och fastställa nya metoder för detta bildningsarbete blir många generationer kommunistiska studieledares uppgift. Vi vill här endast ge några anvisningar.

Propaganda och agitation.

Den politiska elementarundervisningen är *propagandaarbete*. Som sådant skiljer det sig från organisationens agitationsverksamhet.

Agitation, det är att föra ut enskilda paroller till massorna under utnyttjande av deras mer tillfälliga hänförelse. Agitation räknar med en mer kortvarig verkan för stunden. Den riktar sig framför allt till känslan och stämningen och tjänar den dagsaktuella politiska kampen.

Propagandan däremot riktar sig till förståndet. Propagandans uppgift är att logiskt övertyga. Den förmedlar en serie sammanhängande frågor, icke till massan, utan till smärre grupper människor. Den inriktar sig på ihållande framgång, på en varaktig ändring i föreställningarna om den ifrågavarande frågan.

Den politiska elementarundervisningens ledare måste ge akt på denna åtskillnad. Han får icke förväxla sin föreläsningspulp med en talartribun och icke sina elever, cellmedlemmarna, med en upprörd folkmassa. Han ger sina åhörare inga slagord, som han hamrar in i dem, utan ett ämne, ett material, som består av en hel mängd sammanhängande frågor, som eleverna måste uppfatta, övertänka och sedan tillgodogöra sig på så sätt, att de själva kan begagna sig av dem.

Anknytning till elevens tankar och föreställningar.

Hela konsten med ett sådant propaganda- och upplysningsarbete ligger i att förknippa det material och de tankar, som läraren vid tillfället utvecklar, med de föreställningar och önsknings, som eleverna för med sig från sitt dagliga liv.

I elevernas hjärnor avsätter sig utan tvivel i någon form föreställningar eller meningar om de ting, läraren föredrar för dem. Det kan då röra sig om grundfalska begrepp om hela frågeställningen i dess sammanhang eller om en hel serie med varandra icke förbundna enskilda föreställningar om de ifrågavarande ämnena. Slutligen kan det också i elevens hjärna finnas tankar, som i första ögonblicket kan tyckas honom icke ha samband med de ting, läraren talar om.

För att kunna anknyta till allt detta måste läraren genom motsvarande frågor eller eljest skaffa sig kännedom om arten av föreställningen hos eleven. Besitter läraren den kännedomen, så har han att antingen ersätta de falska begreppen med riktiga eller att ge det rätta sammanhanget åt elevens med varandra icke förbundna, lösa, enskilda föreställningar eller att återknyta frågornas sammanhang till andra observationer och meningar hos eleven.

Den dogmatiska metoden.

Då materialet begränsas och den tid, som står till förfogande, är kort, blir förmedlingen av kunskapen övervägande *dogmatisk*, d. v. s. de uppfattningar eller läror, som bjudas eleven, meddelas såsom av partiet en gång för alla fastslagna grundvalar för dess verksamhet. Eleven känner detta slags undervisning mycket väl från skolan. Abc-et och »en gång er etta är saker, vars riktighet man utan vidare godtager och icke begär några vidlyftiga filologiska eller matematiska bevis för. Detta nödtvunget dogmatiska framställningssätt har naturligtvis också sina skuggsidor. Där det är möjligt, d. v. s. där tiden så tillåter, borde i dess ställe väljas en *sådan* framställningsform, att svaret på de uppställda frågorna icke lämnades färdigformat utan endast preparerat (förberett) och det överlämnades åt eleverna själva att finna ut det.

Men när vi nu en gång är tvungna att begagna dogmatiskt framställningssätt, måste vi eftersträva den största möjliga *mångsidighet* och *livaktighet*. Eleven bör ju tänka självständigt och lära sig att självständigt använda materialet.

Analytiska och syntetiska metoder.

Därvidlag gäller som första regel: Läraren måste försöka att behandla *varje sak*, varje frågekomplex *från två sidor*. Å ena sidan *analytiskt*, d. v. s. han måste behandla de enskilda delar, som frågan eller ämnet är sammansatt av, i deras enskilda betydelse och i det sammanhang, vari de står till varandra. Om han t. ex. behandlar den röda armén, så skall han skildra dess ändamål, sammansättning, dess officerskårs beskaffenhet, formen för utbildningen, officerarnas förhållande till soldaterna, soldaterna förhållande till civilbefolkningen, till rösträtten o. s. v. Den andra sidan i framställningen är den *syntetiska*, d. v. s. läraren skildrar frågekomplexet i dess helhet, med avseende på sakernas förhållanden till andra frågor eller saker av liknande slag och till omgivningen. Så måste han i vårt exempel tala om röda armén som helhet, vilken roll den spelar för statens liv, i sovjetstatens utrikespolitik och kulturarbete, i vilket förhållande den som helhet står till en borgerlig armé o. s. v. Detta dubbla framställningssätt vänjer de unga kommunisterna vid en av grundvalarna för det dialektiska åskådningssättet.

Induktiv och deduktiv metod.

En annan regel är att växelvis begagna *induktiv* och *deduktiv* metod.

Med varje ämne eller fråga kan man gå tillväga på två sätt. Man kan antingen anföra en rad praktiska exempel och av dem sluta sig till en för dem gemensamt gällande lag. Man kan t. ex. med siffror visa, hur den proletära befolkningens antal växer i de olika länderna genom det tilltagande bruket av maskiner. En serie sådana exempel från olika land och olika år inom samma tidsperiod ger då som slutsats, att den proletära befolkningens tillväxt beror på det tilltagande bruket av maskiner. Det andra sättet är att man först gör påståendet, att proletariatet genom kapitalismens stegrade användning av maskiner med nödvändighet måste tillta i antal. Detta påstående framställer man som en av den marxistiska sociologiens lärosatser. Från den utgångspunkten betraktar man sedan befolkningsrörelsens utveckling vid den tid, då maskinerna vinner allt större utbredning. Och man visar genom exempel ur historien, att påståendet är riktigt.

Att begagna ena eller andra metoden beror av *beskaffheten av ämnet* eller frågorna, som skall behandlas, men framför allt även av *elevernas sammansättning*.

I allmänhet kan man säga, att bruket av den induktiva metoden är det bästa gentemot en samling elever, som besitter endast ringa förkunskaper. Varendra arbetare äger en hel fond av erfarenheter och insikter från sina dagliga upplevelsers trånga område eller från sin lektyr. Skickligt valda exempel från dessa fält kan begagnas till förallmänligande och härledning av lärosatser. På så sätt härledda lärosatser låter sig lättare och utan vidare inpräglas hos arbetaren, eftersom han dagligen kan finna härledningens motsvarighet.

Om det är fråga om vederläggning av falska uppfattningar, är den deduktiva framställningsformen, d. v. s. efterprövning av det gjorda påståendet, framgångsrikare för ett auditorium med ringa förkunskaper.

Det historiska materialet.

För att göra det faktum begripligt, att allting här i världen befinner sig i ständigt ändrings- och utvecklingsstillstånd, är allt *historiskt* vetande naturligtvis av särskilt värde. I den proletära elementar-kunskapen är dock historiska framställningar begränsade till ett minimum. I de fall, där den politiska elementar-undervisningen måste ytterligare inskränkas, träder de historiska framställningarna ändå mer i bakgrunden och man koncentrerar sig på samtidens problem. I sådana fall rekommenderas att behandla den historiska utvecklingen av de enskilda frågorna eller tilldragelserna såsom en helt kort *återblick*. Det ifrågavarande ämnet eller frågan framställs först i sin aktuella gestalt och betydelse. Man måste framför allt påvisa dess förhållande till andra saker och frågor i samtiden. Sedan detta skett, kastar man en kort *återblick* på hur frågan under den historiska utvecklingen fått sin nuvarande gestalt. På så sätt låter sig historiska utvecklingsförlopp till sitt väsentliga innehåll inläras i den kortaste formen.

Åskådningsmetoder.

Av särskild vikt är det slutligen, att åskådningsmetoder begagnas, just därför att den politiska elementar-undervisningen är så kortfattad. Även om det lyckas läraren att i högsta grad väcka elevernas självverksamhet, så får han icke nöja sig med att eleverna enbart andligen insuper, vad han meddelar dem. Hos många människor underlättas inlärandet eller stärkes minnet betydligt, om ett annat sinne får medverka. Att begagna åskådningsmetoden även i den politiska elementar-undervisningen är också möjligt i flerfaldiga former.

I någon mån kan man använda *realåskådning*, d. v. s. förevisning av själva föremålet för undervisningen. Då åsyftas besök på museer och tekniska utställningar, fabriker,

jordbruksföretag –lantungdomen för att bese städernas fabriker och industriungdomen tvärtom till landsbygdens jordbruksföretag – vandringar till fallna revolutionärers gravar o. s. v.

Av största betydelse vid undervisningen är det att begagna *fotografier* och *teckningar*. Att samla ihop sådant material och medföra det till lektionen, är ett av studieledarens viktigaste förberedelsearbeten.

Av lika stor vikt är begagnandet av *grafiska framställningar*. Framför allt måste alla sifferuppgifter, som läraren meddelar under lektionen, genast antecknas med stor tydlig skrift på svarta tavlan. Även vid framställning av historiska utvecklingsförlopp låter sig en fortlöpande grafisk framställning mycket väl användas. Till åskådningsmetodens fördelar hör slutligen också, att ledaren tvingas bemöda sig om att alltid göra sina framställningar så påtagliga, så litet abstrakta som möjligt.

Till slut några ord om den viktiga frågan: *själva undervisningens förlopp*. Vi urskiljer för det första två metoder: *föredragsformen* och *diskussionsformen*. Skillnaden mellan dem är i ena fallet, att läraren talar och eleverna hör på, i andra fallet att samspråk mellan elever och lärare äger rum.

Båda metoderna har sina goda och dåliga sidor.

Föredragsmetoden.

Föredragsmetoden har den fördelen att tid sparas. Diskussionsmetoden kräver ofta mer än dubbla tiden och vållar dessutom den ovane ledaren svårigheter, då han skall dra gränserna för innehållet i lektionen. Föredraget håller åhörarnas tankar fast längs bestämda linjer och tvingar dem att följa med en viss tankegång och tillägna sig den. Frågan är endast, om alla åhörare verkligen följer med och stannar på samma linje som föreläsaren håller sig. Att kontrollera det har man vid föredragsmetod inga eller mycket ringa möjligheter till. Och även om åhörarna fullkomligt följt tankegången, kan det lätt hända, att de om ett par dagar glömt alltsammans.

Mot detta erbjuder naturligtvis icke heller *diskussionsformen* något skydd. Men den gör det dock möjligt för studieledaren att ständigt undersöka, om det genomgångna verkligen också begripits.

Det förekommer fall, då frågan om vilken metod som bör användas avgöres av sig själv. Om t. ex. *åhörarna är mycket talrika*, vilket vid sammanförandet av en mängd celler i klubben ju alltid kan inträffa, så är lämpligheten av diskussionsmetoden i egentlig mening naturligtvis utesluten. Likaså skulle diskussionen verka störande i alla de fall, då läraren lämnar en sammanhängande *skildring* av t. ex. vissa samhällstillstånd, avslutade historiska tilldragelser m. m.

Men man kan i allmänhet säga, att den *rena föredragsformen* borde i möjligaste mån undvikas eller *inskränkas*.

Diskussionsmetoden.

Vad diskussionsformen angår finns det där olika möjligheter.

Ett sätt är, att läraren begynner sin föreläsning med rätt för eleverna att när som helst *sticka emellan med frågor*, som läraren då besvarar eller överlämnar till en annan elev att besvara.

En annan utväg är, att *läraren* gör en kort, sammanhängande framställning av en eller flera delar av det föreliggande ämnet och låter sin framställning utmynna i *en fråga*, som eleverna skall

besvara. Frågan måste vara så ställd, att eleverna frivilligt stöter på det till ämnet hörande svaret eller nästa nya rad av frågor.

Ett tredje sätt är den så kallade sokratiska formen: läraren gör eleverna efter varandra *en hel rad frågor*, vid vars besvarande eleverna tvingas att själva dra slutsatser. T. ex.:

Lärare: Vilka stater känner ni?

Elev: Frankrike, England, Amerika, Tyskland, Japan.

Lärare: Finns det kejsare eller kungar i alla stater?

Elev.: Nej.

Lärare: Vilka stater utan kejsare känner ni?

Elev: Frankrike, Schweiz, Amerika.

Lärare: Hur kallas stater utan kejsare? Vem vet det?

En elev: Republik.

Lärare: Är Tyskland också en republik?

Elev: Ja, man har kört bort kejsar Wilhelm.

Lärare: Behövs alltså ingen kejsare?

Elev: Nej.

Lärare: Har de tyska arbetarna det bättre nu?

Elev: Nej, nästan inget har ändrats.

Lärare: Men i Ryssland har man också jagat bort tsaren. Är det bättre där?

Elev: Ja, man har inte bara jagat bort tsaren, utan också tillsatt en arbetarregering.

Lärare: Räcker det således inte att jaga bort kungar? Måste det också göras något mer? Har arbetarregeringen i Ryssland gjort något mer?

Elev: Den har givit arbetarna alla fabriker.

Lärare: Ja, och den har också kastat ut adelsmännen och borgarna från statsmaskineriet och satt arbetare i deras ställe o. s. v.

Det riktigaste visar sig vara att använda en väl avpassad förening *av de olika metoderna* allt efter undervisningsämnet och elevernas art.

Läroboken.

Till all regelbunden undervisning hör en lärobok. Det kommunistiska bildningsarbetet och framför allt den politiska elementar-undervisningen är emellertid ännu så unga, att det icke varit möjligt att redan skapa en lärobok, som både i lärarens och elevens hand fullkomligt fyller sin uppgift. Föreliggande bok är ett första försök, som behöver många förbättringar.

I *lärarens hand* anger boken för honom omfattningen och urvalet av materialet, som är föremålet för den politiska elementar-undervisningen. I *elevens hand* kan boken användas för omläsning av de delar, som under lektionerna genomgått eller för förberedelse till lektionstimmen, om denna övervägande sker i diskussionsform.

Det kan *icke rekommenderas* att genom *enbart* självstudium eller *enbart* läsning av boken vilja tillägna sig politiskt elementarvetande. Ett sådant försök misslyckas. Material och framställning är så mycket förkortade, att läsning i en omgång icke skulle kunna göra innehållet till läsarens verkliga behållning. Ensamläsning lockar i den föreliggande formen icke heller mycket till självverksamhet. Den som alltså föreställer sig att bokens korthet skall göra det möjligt för honom att mycket snabbt tillägna sig politisk elementar-kunskap, den missar sig.

En lärobok är naturligtvis *icke ensam tillräcklig* som hjälpmedel i undervisningen, vare sig i lärarens eller elevens hand. Det skall vara en gemensam uppgift för lärare och elever i alla våra eller och organisationer att själva för egen och blivande studiekursers räkning uppbringa sådana hjälpmedel.

Kompletterande litteratur.

Som *komplettering till denna bok* kan lärare och elev framför allt använda Bucharins »Kommunismens ABC«. Det räcker att nyttja första avdelningen av den – andra avdelningen är delvis föråldrad och i sin helhet inriktad på ryska läsare, som måste förbereda sig på aktiv medverkan inom statsapparaten. Vid de enskilda avdelningarna i denna bok är hänvisningar till motsvarande kapitel i Kommunismens ABC anförda. Alla läsare och alla, som i det praktiska bildningsarbetet begagnar denna bok, ombedjas att meddela sina erfarenheter och att ange av dem nyttjade källskrifter.

Materialsamling.

För att kunna utbygga den politiska elementar-undervisningen och den därför avsedda läroboken på möjligast breda grundval av erfarenheter för att i framtiden göra de samlade erfarenheterna tillgängliga för förbundsarbetet måste lärare, studieledare och elever föra anteckningar över den politiska elementar-undervisningen. För det ändamålet uppläggas särskilda gemensamma kortsystem. I dem bevaras: koncept och dispositioner, som ledaren förberedelsevis uppgjort, anvisningar på litteratur och övriga under förberedelserna anlitade källskrifter, såvida de överskrider de i denna lärobok lämnade uppslagen, anteckningar om erfarenheter, som gjorts under framställningen av en eller annan fråga, anteckning av elevernas mest typiska förfrågningar liksom av fel eller brister i de använda metoderna.

En sådan *samling erfarenhetsmaterial* eggjar redan eleverna att aktivt delta. Det är en särskild uppgift för läraren att sporra elevernas aktivitet icke bara för lärotimmen utan ge dem material även för *mellantiden*. Så måste eleverna uppmanas att begagna olika slags *samlingar*, som står i samband med den politiska elementar-undervisningen, De kan t. ex. samla fotografier eller teckningar, som har med revolutionära händelser att skaffa eller som behandlar utvecklingen av verktyg eller samhällsformer. Likaledes kan man samla revolutionära dikter, berättelser, ordnade efter innehållet. Som fält för sådana hopsamlingar kan gamla årgångar av illustrerade tidningar användas. Samlandet får icke ske av enskilda medlemmar, utan alltid av hela cellen eller elevantalet. De tjänar nästa år som *åskådningsmaterial för nästa kurs* i politisk elementar-undervisning och kan alltjämt ytterligare kompletteras av dess elever.

Dramatisk framställning.

Särskilt värt att anbefalla är att genom massupplysning strax låta eleverna aktivt utnyttja vad de lärt. Sambandet mellan inre bildningsarbete och bildningsverksamhet bland massorna behandlas ut förligt på annan plats. Här skall endast talas om att tillvarata den politiska elementar-undervisningens frukter genom *dramatiska framställningar* av bildande karaktär. Som sådana framställningar kan iscensättas debatter mellan representanter för olika produktionsformer (t. ex. mellan medeltida hantverkare och modärna fabriksarbetare), mellan olika klasser eller partier om vissa konkreta ting. Vidare iscensättning av politiska domstolsförhandlingar, t. ex. först en kommunist, anklagad för högförräderi, inför en borgerlig domstol, sedan en revolutionsdomstol o. s. v.

Celltidningen.

En uppgift för den politiska elementar-undervisningens elever är det också att överta den bildande avdelningen i *driftscellens* eller *klubbens väggtidning* (anslags- eller väggtidning). Alla

dessas den politiska elementar-undervisningen kompletterande åtgärder skall diskuteras under lektionerna eller i anslutning till dem, medan de däremot skall utföras under mellantiderna.

I sammanhang med bestämda delar av den politiska elementar-undervisningen kan också övningar i riktig *läsning av tidningar* eller av *urklippsportföljen* o. s. v. äga rum.

Hemläsningen.

Ledarens speciella uppgift är slutligen *regleringen av elevens hemläsning* i sammanhang med den politiska elementar-undervisningen. Detta är en stor uppgift för studieledaren. Vår unge kamrats hemläsning är vanligtvis fullständigt slumpartad och osystematisk. Till på köpet är den av ringa nytta för den kommunistiska bildningen, trots att den upptar tämligen rundlig tid. Litteraturundervisningarna skall i främsta rummet gälla de småskrifter, som utges till komplettering av den politiska elementarundervisningens material och som i den enklaste formen utvecklar de däri förekommande enskilda frågorna. Dessutom skall anvisning lämnas på den revolutionära *skönlitteratur*, som framför allt ger en kompletterande inledning till den politiska elementar-undervisningens problem. Därefter skall eleven övergå till den egentliga marxistiska litteraturen. De första stegen därhän måste helt och hållet tagas vid den politiska elementarundervisningens ledares hand.

Elementar-undervisningen utan lärare.

Mycket ofta kommer våra organisationer att befinna sig i det läget att icke endast *sakna en lärare* utan t. o. m. en *studieledare*, d. v. s. det finns ingen kamrat, som besitter längre tids erfarenhet i kommunistiskt bildningsarbete. Måste sådana celler eller klubbar avstå från att börja politisk elementar-undervisning? Naturligtvis icke. Även de måste ställa som sin uppgift att inom en bestämd tid ha tillägnat sig politisk elementar-kunskap och detta genom *kollektivt samarbete*.

Ett sådant tillägnande utan att någon leder de unga, oerfarna kamraterna är naturligtvis svårt. Framför allt kräver det *längre tid*, eftersom större utrymme måste beredas åt diskussion och denna lättare förirrar sig utom ämnets gränser till alla möjliga bifrågor och oklara problem.

Huvuduppgiften vid en sådan inre anordning av den politiska elementar-undervisningen är att skapa en *ersättning* för den medvetna *ledningen*, den planmässiga övervakningen och för den kritik, som en lärare eller ledare underkastar undervisningen. Det skall ofta visa sig, att en eller annan kamrat redan vid arbetets begynnelse ådagalägger en särskild skicklighet, snabbt finner sig till rätta i den nya uppgiften, lätt fattar det lästa och självständigt kan återge det. I sådana fall är det självklart att initiativet för arbetets fortsättning småningom överlåtes åt denne kamrat.

Inträffar icke ett sådant glädjande fall, måste man inom *hela gruppen växelvis* överta uppgiften att förbereda, leda och kritisera undervisningen.

Undervisningens inledning.

För att näst ge hela arbetet en enhetlig och fast ram är det fördelaktigt att låta *de första mötena* upptas av *gemensam läsning*. Denna samläsning måste framför allt ge hela gruppen en föreställning om den föreliggande uppgiften. Detta syfte fyller artikeln »Vad skall vi lära?», som inlöst två delar, nr:ris 10-11, av årgång 1922 av »Ungdoms-Internationalen». Den berättande form, vari denna artikel framställt ändamålet med och omfattningen av den politiska elementar-undervisningen gör den särskilt ägnad att användas som gemensam läsning till inledning i den kollektiva, politiska elementar-undervisningen. I anslutning till artikeln kan man dessutom läsa och kort diskutera annat lämpligt material, som ifrågavarande ungdomsförbund eller Internationalen utgivit om det kommunistiska bildningsarbetets huvudprinciper.

Arbetstimmens förberedelse.

Efter denna inledning följer *indelningen i underavdelningar*. Det är icke nödvändigt att dessa underavdelningar, vilka turvis måste överta de enskilda timmarnas förberedelse, deras ledning o. s. v. har en beständig sammansättning. Det är t. o. m. fördelaktigt, att varje gång nyvälja den grupp, som skall överta uppgiften att förbereda nästa timme.

Antar vi t. ex., att hela cellen består av 12 kamrater, som alla deltar i den politiska elementarundervisningen. På ett av de första mötena, som äger rum under cellsekreterarens ledning utses då en underavdelning av t. ex. 3 kamrater, som får till uppgift att förbereda nästa möte så som den politiska elementar-undervisningens första »timme». Som material för den förberedelsen tjänar föreliggande bok: Den politiska elementar-kunskapen. Underavdelningen håller möte under mellantiden före nästa timme, läser gemensamt den ifrågavarande delen av denna bok och överlägger om hur föredragningen skall försiggå under nästa timme.

Underavdelningen utser samtidigt en av sina medlemmar till *teknisk ledare* för nästa timme. En sådan ledare är nödvändig för att den förekommande diskussionen icke alldeles skall falla isär.

Hela cellens *andra* till underavdelning icke utsedda del får uppgiften att till nästa timme genomläsa en motsvarande avdelning av Kommunismens ABC eller liknande populär framställning. Det kan överlåtas åt dessa kamrater själva att avgöra, hur de vill utföra den uppgiften, om genom ensamläsning eller genom läsning i smågrupper.

Lektionen utan lärare.

För den egentliga timmen utses av underavdelningen en *referent*. Dispositionen av hans anförande utarbetas kollektivt. Om det i underavdelningen saknas någon kamrat, som kan åta sig det muntliga referatet, uppdrar man åt någon att *föredraga* den motsvarande delen.

Det viktigaste i lektionens fortsättning är nu, att en god sammanfattning göres om det föredragna eller lästa. Om det ifrågavarande ämnet refereras muntligt, så kan kamraterna anteckna de frågor eller anmärkningar, de vill göra och förelägga referenten dem som utgångspunkt för en diskussion. Om den ifrågavarande delen föreläses, så har varje kamrat när som helst rätt att avbryta föreläsaren med frågor eller uppmaningar att förklara det upplästa.

Om en sammanfattning icke utan vidare kommer till stånd, så måste referenten, respektive föreläsaren gå till frågelistorna och till andra kamrater rikta de frågor i ämnet, som förekommer på listorna. Att anlita frågelistorna, är att rekommendera vid slutet av varje timme, men särskilt efter slutad genomgång av varje enskild avdelning i denna bok om grunderna för det politiska vetandet.

Vad som förut sagts om användning av hjälpmedel och om sättet att uppliva undervisningen, gäller naturligtvis alldeles särskilt för undervisning utan lärare, då detta tjänar till både att sporra uppmärksamheten och att ständigt undersöka, om eleverna väl behärskar det genomgångna materialet och självständigt, kan betjäna sig av det.

Den politiska elementarundervisningen i studiecirkelarna

Elementar-kunskapens betydelse för studiecirkelarna.

Som redan sagts, hör den politiska elementarkunskapen såsom ämne enligt sin natur till våra organisationers *lägsta enhet*, d. v. s. till cellen (eller den organisation, där övergången till cellsystem ännu icke fullbordats).

Men det kommer att ta en längre tid, innan rörelsens bildningssystem blivit ett organiskt system och man kan förutsätta, att den politiska elementar-kunskapen behärskas av alla kamrater, som tillhört rörelsen längre än ett år och som i de lokala grupperna deltar i studiecirkeln eller tillhör funktionärsstaben.

Så länge vi icke nått därhän, är *den politiska elementar-kunskapen naturligtvis också föremål för våra förbunds högre bildningsenheters verksamhet.*

Sedan åtgärderna för samtliga medlemmars skolning vidtagits, följer som nästa grad i vårt bildningssystem de *marxistiska studiecirkelarna*, i vilka försigkomna kamrater inom en klubb sammansluter sig. En sådan cirkels egentliga uppgift överskrider, som redan förut sagts, den politiska elementar-kunskapens ram. Den politiska elementar-kunskapen sammanfaller icke med marxismens grundsatser, utan omfattar endast en del av den. Men att behärska denna del, är nödvändigt för envar, som på allvar vill övergå till studiet av marxismen.

Men om dittills inget regelbundet bildningsarbete bedrivits i cellen eller klubben, så finns där i alla fall flera kamrater, som genom regelbunden läsning, kurser o. s. v. redan någorlunda behärskar kommunismens grundsatser och nu vill övergå till det egentliga studiet av marxismen. För deras studier blir *genomgången av den politiska elementarkunskapen ännu en gång* en god inledning. Det blir så att säga en förnyelse av deras mer ryckvis och tillfälligt förvärvade kunskaper.

Läroämnets behandling i cirkelarna.

Naturligtvis kan en sådan genomgång eller uppfriskning av den politiska elementarkunskapen försiggå mycket *snabbare* än genomgången i cellen. Men denna genomarbetning av det elementära materialet måste också ha till uppgift att komma ut över den dogmatiska framställningens ram, *fördjupa* de enskilda frågorna, låta *kritik* över de olika påståendena komma till uttryck och söka att *vederlägga* dem. Som material för en sådan fördjupning och samtidig utvidgning av elementarkunskapen tjänar de i denna bok vid varje avdelning förekommande anvisningarna på litteratur.

Det viktigaste är att redan vid materialets genomgång och diskuterande komma till riktig *insikt om det marxistiska studiets huvudområden*. Till ledning därvidlag finns en särskild skrift.

Politisk elementar-undervisning i propagandakollektiven.

Det kan också ofta hända, att våra *funktionärer*, som kanske redan i flera år stått i praktiskt arbete i alla fall fortfarande har osammanhängande, bitvis förvärvade insikter på den politiska elementar-kunskapens område. Därför är det mycket möjligt, att politisk elementar-kunskap är studieföremålet även i *propagandakollektiver* (propagandaföreningar), den högsta enheten för organisationernas kommunistiska bildningsarbete.

Materialets behandling.

I propagandakollektiven bör den politiska elementar-kunskapen dock *icke behandlas enbart som ett ämne*, vars innehåll propagandisterna tillägnar sig, utan snarare måste tillägandet ske ur omedelbar *undervisningssynpunkt*. Icke blott och bart för att göra sitt vetande rikare bör propagandisterna sysselsätta sig med ämnet, utan huvudsakligast för att begagna det som medel till upplysning.

Ett *påskyndat genomgående* av den politiska elementar-kunskapen är då att rekommendera för *propagandakollektiven*. I synnerhet om de är nygrundade och alla deras medlemmar redan besitter ordnade förkunskaper. I sådana fall måste hela *tyngdpunkten* förläggas på frågan om metoden för föredraget och ämnets framställning.

Arbetsmetoden.

I praktiken sker behandlingen av den politiska elementar-kunskapen inom propagandakollektiven bäst i form av *gemensam läsning*. Den kamrat, som har mötets ledning om hand, har då uppgiften att genom frågor eller uppmaning att självständigt återge enskildheter undersöka, hur pass kamraterna behärskar materialet. Som material för inhämtning av metodiska insikter och färdigheter tjänar andra delen av föreliggande bok. Emellertid får propagandisterna alls icke inskränka sig till att endast genomläsa eller diskutera denna avdelning, utan måste *öva* sig i att *praktiskt* tillämpa metoderna i alla möjliga former.

I allmänhet bör varje gång ungefär hälften av den till förfogande stående tiden användas i och för frågan om metodiken för inlärandet av det ifrågavarande ämnet och för utformningen av hjälpmedel.

Bildningsarbetets faror.

Här bör än en gång och en gång för alla betonas: det får icke gå därhän, att förvärvandet av politisk elementarkunskap blir självändamål, bildning för bildningens egen skull. Just i de högre bildningsenheterna, där de unga kamraterna når ut över de kommunismens elementära grundsatser, som självfallet är nödvändiga för den dagsaktuella kampen, och blir bekanta med det politiska, vetenskapliga och filosofiska arbetets problem, just där uppstår naturligtvis faran för att man förrirrar sig till »bildningsmakeri». Till motvikt är det varje enskild kamrats uppgift att pröva sig själv och de andra kamraterna, på det att *hela deras bildningsarbete försiggår med hänsyn till bildningens användbarhet i den dagliga kamp- och upplysningsverksamheten*.

Från politisk elementarundervisning till studiet av marxismen.

Gränserna för den politiska elementar-kunskapen.

De två mål, som den politiska elementar-undervisningen ställer sig, har redan förut påpekats. För det första bör den ge de unga kommunistiska kämparna en fördjupad insikt om det stora sammanhanget i den dagsaktuella kampen och samtidigt skapa en fastare plattform för det rätta deltagandet i denna kamp. För det andra bör den *slå broar över till den vetenskapliga socialismens teori* i hela dess omfattning. Nämda teori är nedlagd i den socialistiska och kommunistiska litteraturens talrika mästerverk. Men just dessa källskrifter är icke utan vidare tillgängliga för den unge arbetaren och blir därför döda för honom.

Någon ersättning för grundligt marxistiskt vetande – detta upprepar vi alltjämt – är den politiska elementar-kunskapen icke. Utom de redan förut anförda skälen till detta kommer ytterligare:

Kommunismen består icke endast i *vetande*, utan kommunismen kräver *handlingar* av varje sin anhängare. Och som ett villkor för riktiga handlingar kräver den ett *självständigt, klart tänkande*.

Den politiska elementar-undervisningen är i och för sig icke det medel, som bäst ägnar sig för kommunisternas fostran till självständigt, dialektiskt tänkande. Det är alldeles tydligt, att de, fast knutna till arbetet på arbetarnas indragning i klassens befrielsekamp, i det avseendet åstadkommer hundra gånger mera än någon sorts borgerlig eller socialdemokratisk, boklig fostran. Men icke ens detta dubbla fostringsarbete på vår organisations nedersta trappsteg kan ensamt leda till ett *systematiskt*, logiskt skolat, rörligt tänkande. Den politiska elementar-undervisningen måste mycket ofta avstå från den mångsidiga framställningen av enskilda problem och nöja sig med att framställa dem i en mer ensidig form.

En särskild brist är det, att den politiska elementar-undervisningen är tvungen stödja sig på *populariserande verk*. All popularisering medför fara för att de populariserande idéerna mekaniseras och blir mindre rika.

Den verkliga fostran till självständigt dialektiskt tänkande och inhämtning av marxismens urkunder faller *utanför* den politiska elementarundervisningens ram. Detta fostringsarbete begynner i de speciella marxistiska studiecirkelarna.

Vägen till studiet av marxismen.

Redan under den politiska elementar-undervisningen bör eleverna vänjas vid den tanken för att senare självmant gripa sig an med allvarligare studier i marxismen. Hur sådana marxistiska studiecirkel bör arbeta, kan här icke utförligt behandlas. Det kräver särskild framställning. Men ett första påpekande må här ske.

De båda källskrifter, som genom sitt omfång och sitt framställningssätt ägnar sig bäst som utgångspunkt för marxistiskt studiearbete, är »Kommunistiska Manifestet» och Engels' »Socialismens utveckling från utopi till vetenskap» (bägge på Frams förlag). Redan dessa skrifter innefattar det stora utkastet till marxismen. De ger den första sammanfattande bilden av vad en kommunist måste kunna behärska, om han vill stå på höjden av insikt.

Efter läsning och behandling av dessa bägge källskrifter, som man redan *under* den politiska elementar-undervisningen kan rekommendera åt särskilt begåvade och försigkomna elever, trampar kommunisten ut den kommunistiska bildringens barnskor och träder in i det allvarliga, vetenskapliga arbetets värld. Och då är han utom gränsen för det, föreliggande bok satt som sitt mål.

Icke alla i det föregående begagnade främmande ord har kunna *uttömmande* försvenskas eller förklaras. Så t. ex. *Kapital*. Att förklara detta begrepp så som det fattas enligt Marx' teori bleve för vidlyftigt i en ordförklaring som denna.

Förklaring av främmande ord.

A.

absolut, obetingat, oinskränkt

abstrakt, icke verklig, någonting endast tänkt, begreppsmässigt

advokat, lagkunnig, rättslär, jurist, försvarare inför rätta

agitation, pådrivning, inverkan på, värvning för (en sak), politisk påverkan på massorna

ackumulation, anhopning
akt, handling, gärning, handling (av papper)
aktie, andelsbevis i ett affärsföretag
aktion, handling, företag, även uppror
aktionär, ägare av aktie
aktiv, verksam, sysselsatt
aktivitet, verksamhet, iver
aktuell, pågående, nuvarande
alliera, förbinda
allierade, förbundna
analytisk, upplösande
anarkism, läran om ett samhällstillstånd av obetingad frihet, utan varje överhöghet
anatomi, jämförande, vetenskapen om likheter och olikheter i människans och djurens kroppsbyggnad
anti, emot (mest som förord t. ex. anti-militarism, mot militarism)
apolitisk, varken politisk eller opolitisk, a-politisk person, person i saknad av politisk mening (a är ett grekiskt förord som utplånar det ords egenskap före vilket det sättes)
apparat, sammansatt redskap, maskin
association, förbindelse, förening
avantgarde, förtrupp
attentat, angrepp på någons liv, mordförsök

B.

bankrutt, sönderfallande, undergång, ruin
barbarisk, vild, grym, kultur, urtidsmässig
barrikad, spärr, uppstapling av föremål (t. ex. till skydd i gatustrid)
basis, grundval, grundlinje, botten
biogenetisk, rörande livsutvecklingen
bourgeois, borgare, jord- eller maskinägare, kapitalist
bourgeois, borgarklassen, borgardömet
bransch, yrkesgren, verksamhetsgrupp
byrå, kontor, ämbets- eller tjänstelokal
byråkrati, ämbetsmannaklass och -välde

C.

census, förmögenhetsstreck och -uppskattning, skattetaxering, även folkräkning
central, medelpunkt, samlingspunkt, ledande myndighet centralisation, samling kring centrum, sammanfattning från centrum
centralism, politisk riktning som kräver sträng centralisation centrifugal, från mittpunkten drivande, strävande
cirkel, krets, slutet sällskap
civil, borgerlig, även icke-militär
charta, författningsurkund, grundlag
chartaismen, engelsk arbetarrörelse (1830-57) för folklig författning
chartister, anhängarna av föreg.

D.

deduktiv, som drar slutsats från det allmänna till det enskilda (motsats: induktiv)
definition, begreppsbestämning, noggrannt angivande
delegerad, vald företrädare, representant

demokrati, folkmakt
demonstration, offentligt tillkännagivande, politisk (genom folktåg)
deputerad, delegerad, isht folkrepresentant i riksdag
dialektik, sätt att tänka, varigenom tingen ses i sitt levande sammanhang, i sin utveckling och med de i sig inneboende egenskaperna.
diktatur, enväldig makt, envælde
diktera, föreskriva, påtvinga
direkt, omedelbart, rätt fram, rent ut, rent av
direktör, föreståndare, ledare, chef
diskussion, utredning, dryftning, avhandling genom uttryckande av motsatta meningar
diskutera, utreda, dryfta o. s. v., se föreg.
disposition, utkast, uppdelning, plan (för ett tal)
disciplin, tukt, ordning, underkastelse
dogm, läro-, trossats
dogmatisk, enligt dogmen, dogmtrogen, se dogm
dramatisk, skådespelsmässigt, rörande skådespelarkonsten, händelserik, spännande, livlig, hänryckande

E.

ekonomi, hushållskunskap, hushållning
element, grundämne, urstoff
elementär, grundläggande
energisk, dådkraftig, eftertrycklig, genomgripande
epok, tids-avdelning, -del, -snitt
evolution, utveckling, sakta med nödvändighet försiggående förändring till det bättre
exekutiv, utövande, verkställande, vald utförande myndighet ell. korporation.
existens, tillvaro, levnad, liv
experiment, försök, vetenskapligt
experiment, försök, isht vetenskapligt
exploatering, vinst-, profit-uttagning, utsugning, utplundring, pungslående
explosion, häftigt utbrott, sönderspringande, krevad

F.

fabrikant, förfärdigare, alstrare, producent
fabrikat, alster
falang, stridsformation, fylking
fantasi, inbillningskraft
feodalism, länsherreväsen, godsägarvälde
filolog, språkvetenskapsman
finanser, förmögenhet, ekonomi
federation, förbund, sammanslutning
formell, i avseende på formen, det yttre
formulera, bestämt uttrycka
fraktion, del eller riktning i förening eller parti
front, framsida, den mot fienden vända krigsställningen, krigsställningen, krigsskådeplats
funktionär, person som bekläder en befattning
furie, hämndgudinna (enl. fornreligioner), ondskefullt väsen

G.

garanti, borgen, säkerhet, förbindelse

garde, vakt, utvald truppdel
gendarmeri, beriden polis, milis
generalråd, högsta råd
generation, släkte, mansålder
gigantisk, jättestor
grafisk, genom teckning eller siffror uppställd

H.

historisk, berättelse från gångna tider

I.

ideal, mönsterbild, högsta föredöme
idé, tanke, intryck, föreställning, begrepp
ideologi, tankesystem, sätt att tänka
illegal, ej lagligt tillåten, hemlig
illustrera, förse med bilder
imperialism, traktan efter världsherravälde
imperialist, förfäktare av imperialismen
individuell, egenartad, personlig
induktiv, se deduktiv
industri, näringsföretagens helhet (isht de maskindrivna)
initiativ, början, uppslag, igångsättning
instans, vederbörlig myndighet, rättsväsendesavdelning
instinkt, naturdrift
instruktion, föreskrift, order
instrument, verktyg, redskap (mindre)
inscenera, iscensätta, ordna för uppvisning, dramatisera
intellektuell, andlig, förståndet, kunskapsförmågan beträffande intellektuell (person), person med tankesysselsättning, -yrke eller -böjelse
intelligens, tankeskärpa, insikt, förstånd, klokhet
intresse, delaktighet, fördel
internationell, alla folk omfattande, mellanfolklig
international, en alla land omfattande arbetarorganisation internationalism, rörelse för ening av alla folk

K.

kanal, konstgjord vattenled
kandidat, befattningssökande
kapital, produktivt värdeföremål (jord, råvaror och numera framför allt maskiner), d. v. s. värde som skapar nya värden
kapitalism, samhällsordning, byggd på privatägande av kapital (se föreg.) med ty åtföljande produktion för vinst (profit), icke i mån av behov (för samhället).
kapitalist, ägare av kapital (se detta ord)
klimat, väderleksförhållande
klubb, förening, mindre slutet sällskap (K. U. I:s lokala sammanfattning av driftsceller)
koalition, »samgång», sammanslutning, förbund
kollektiv, förenad, samlande
kollision, sammanstötning
koloni, »nyodling», dotterland, underkuvade länder i exotiska världsdelar
kolossal, jättestor

kombinera, sammansätta, sätta i ömsesidig förbindelse
kommando, befäl, ledning
kommitté, utskott, vald avdelning
kommunard, deltagare i Pariskommunen 1871
kommun, församling, egentl. samhälle med gemensam ekonomi (hushållning)
kommunism, lära om ersättandet av privat (personlig, individuell) äganderätt med samhällets
kompani, kamratskap
komplex, sammanfattning av flertal delar, helhet
komplicerad, invecklad, sammansatt
kompromiss, överenskommelse med eftergift, utjämning, jämkning
konferens, gemensam rådplägningskonflikt, sammanstötning
kongress, stort möte av valda ombud
konkret, verklig, fattbar, gripbar, påtaglig
konkurrent, hård medtävlare
konkurrens, tävlingskamp, envig
kontrarevolutionär, se revolutionär
kontroll, övervakning
koncentration, sammandragning till en mittpunkt (centrum)
koncept, utkast, plan, kladd
kooperation, samarbete
kredit, betalningsförmåga, eg. förtroende
kris, vändpunkt, farligt tillståndstoppunkt
kritisk, prövning, omdöme, dom,
kultur, frukten av mänsklighetens samlade framsteg
kurs, genomgång av visst läroämne på viss tid
kvalificerad, duglig, försedd med för ändamålet nödiga egenskaper
kvalitet, beskaffenhet

L.

legal, laglig
lektyr, läsämne, läsning
litteratur, tryckta verk
logisk, enligt tänkandets lagar, i överensstämmelse med förnuftet

M.

manifest, kungörelse, tillkännagivande
manufaktur, förkapitalistiskt produktionsätt med småmaskiner
marxism, Karl Marx' lära, se materialism
massiv, fast alltigenom, icke ihålig
material, ämne, stoff
materialism, lära om att alla ting är yttringar av materien
materialismen, historisk (marxism), lära om att alla sociala tilldragelser förorsakas av de ekonomiska förhållandena, speciellt av produktionsättet
materiell, kroppslig, av materia bestående
matematik, läran om tal och storheter
meeting, möte, offentlig församling
mekanism, drivverk, verk, inre byggnad av maskin
metodik, läran om metoden, se detta ord
militär, krigarklass
militarisera, påtvinga något soldatfason

mineral, sten-, bergarter
mission, sändning, beskickning, uppgift
modärn, nutida, tidsenlig
moment, det rörliga, bestämmande, ögonblick, passus
monopol, ensamförsäljningsrätt, ensamrätt

N.

national, fosterländsk, inhemsk
nationalistisk, överdrivet fosterländsk
natur, det som födes, uppstår på jorden
neutral, som icke tar parti, opartisk
neutralisera, upphäva verkan av, göra opartisk
neutralitet, opartiskhet, partilöshet
nivå, jämnhöjd, grad
norm, föreskrift, regel
notera, anteckna, anmärka

O.

offensiv, angrepp, attack
officiell, från vederbörande myndighet, ämbete härrörande
officer, befälsperson i armé
opposition, kritiserande motstånd mot organ, kroppsredskap, del av växter och djur för bestämda förrättningar
organisation, inrättning, uppbyggande, till en arbetsduglig helhet, sammanfattade enheter
organisatör, skapare av organisation

P.

parallell, jämnlöpande
parlament, beslutande församling av valda ombud för hela folket
parlamentarism, åskådning som vill tillskriva parlamentet regeringsmakten
parti, del, sammanslutning
patriot, fosterländskt, nationalistiskt sinnad
pacifism, politisk rörelse för åstadkommande av varaktig fred, dock utan krav på upphävande av krigens orsaker
period, tidsdel
pedagogisk, uppfostrings-, undervisningskonst
politisk, rörande statsangelägenheter
populär, folklig, lättfattlig
prehistorisk, förhistorisk
praktisk, ändamålsenligt handlande
praxis, bruk, sed
primitiv, ursprunglig, mycket enkel
princip, grundsats
privat, personlig, enskild, individuell
privilegium, företrädesrätt
problem, stridsfråga, svår uppgift, gåta
produkt, alster
produktion, alstring
produktiv, alstrande, skapande
producent, alstrare, förfärdigare, fabrikant

profit, vinst, avkastning, inkomst utöver utgift
program, fastställd ordning, uppställda grundsatser
proklamera, utropa, offentligt förkunna
proletariat, arbetarklass, egendomslös klass, alla som saknar produktiv egendom (egendom som ger profit)
proletär, lönarbetare, en av proletariatet, se näst föreg.
proletarisera, utarma, göra till proletär
propaganda, spridning av idéer, värvning av anhängare, meningsfränder
propagandist, utövare av propaganda
propagera, sprida idéer, värva anhängare
prosperitet, blomstring, blomningstid
protest, motsägelse, invändning
protestera, göra protest
provisorisk, tillfällig, hjälplig
procent, på 100, för vart 100-tal
process, förlopp, förfarande, även rättegång
psykologisk, själslig, rörande tanken

R.

radikal, grundlig, till roten gående
reaktion, mot-, återverkan, bakåtsträvan
real, verklig, påtaglig
redaktion, ledning av ett tryckalsters innehåll
referent, föredragande, rapportör, återgivare, återberättare
referera, referents uppgift
reform, förbättring, omdaning
reformism, lära enligt vilken genom långsamma reformer samhället skall kunna helt omdanas
regera, leda, styra, härska
regering, statsledning, -styre
rekryt, soldatämne
reorganisation, omläggning, se organisation
republik, folkstat, utan kung
reserv, nödfallsersättning, ersättningstrupper
resolution, beslut
resultat, följd, sluträkning
ressort, fack, arbetsområde, -gren
revision, kritiskt genomgående, omgranskning, omprövning
revolution, omvälvning, varje skakning som störtar det föråldrade och bygger nytt i stället
revolutionär, anhängare av, deltagare i revolution
revolutionera, förbereda och befordra revolutionen
ruin, förfall, förstörelse
ruinera, åstadkomma ruin

S.

sabotage, skadegörelse, rest hinder för arbetet
sekreterare (egentl. hemlig) skrivare, en förenings valda korrespondent och protokollförare
sekretariat, en sekreterares kontor ell. tjänst
sektion, avdelning
sfär, krets, verkningskrets
signal, tecken

slav, träl, livegen, arbetare som är en kapitalists privata egendom
Sokrates, forngrekisk filosof
solidaritet, intressegemenskap, sammanhållning
social, samhällelig
socialdemokrati, parti, som genom reformer söker ett långsamt »inväxande» i ett samhälle, där ekonomisk och politisk likställighet råder
socialisera, överföra i samhällets ägo, förallmänliga, göra till allmän egendom
socialism, samhällsform för politisk och social likställighet
speciell, särskild
spion, hemlig kunskapare åt fienden, avlyssnare
stadium, utvecklingsavdelning, -grad, -fas.
statistik, jämförande sifferuppställning till belysning av olika saklägen
statut, stadgande, fastställd regel
strejk, arbetsnedläggelse av arbetare
studium, forskning, inlärande
sympati, medkänsla, samkänsla
syndikalism, rörelse som uteslutande genom facklig kamp vill ändra nuvarande samhälle
syndikat, samorganisation mellan kapitalister för konkurrensens mildrande genom ömsesidiga prisavtal
syntetisk, sammanfattande
system, ändamålsenligt hopsatt plan

T.

taktik, stridssätt, kampkonst
tariff, prislista, förteckning på pris och lönsatser
temperament, sinnesart, lynne, livlighet
tempo, tid, tidsmått, takt
tendens, böjelse, strävan i viss riktning
terror, hot, skräck, skräckvälde
terroristisk, som utövar terror
teori, lära, läromening, påstående
teoretisk, som dömer endast enligt kunskapen
Trade Union, engelsk fackförening
trade, yrke
tradition, kvarleva, ärvd vana, sed
tribun, talarkateder, -plats
tribunal, domstol
triumf, seger, segerglädje
trust, företagarförening, se syndikat
typisk, betecknande, förebildlig

U.

union, förening, förbund
utopi, ouppnåbart ideal, landet »Ingenstans»
utopist, utopiens förfäktare, över-idealist, svärmare s.
utopisk, som strävar efter det ogripbara, omöjliga